

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษาของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐ” ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ได้แก่ ๑. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิรวมถึงผู้แทนจากหน่วยงานและภาคประชาสังคม ๒. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่ใช้การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และ ๓. การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) พร้อมทั้งขอคำแนะนำเพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ผลการศึกษาวิจัยแบ่งประเด็นดังรายละเอียดต่อไปนี้

๔.๑ สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐ

๔.๒ รูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐ

๔.๓ ประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐ

๔.๔ ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ

๔.๕ องค์ความรู้จากการวิจัย

๔.๑. สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐ

การจัดการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาเป็นเป้าหมายที่สำคัญประการหนึ่งของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงมีกลไกและเครื่องมือต่าง ๆ ในการกำกับดูแลรักษามาตรฐานการศึกษา รวมทั้งพัฒนาตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การจัดทำมาตรฐานการอุดมศึกษาภายใต้กรอบมาตรฐานการศึกษาของชาติ การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ ที่ช่วยรักษาและธำรงคุณภาพมาตรฐานของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ทั้งมาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานการอุดมศึกษา หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาทางไกล รวมทั้งการจัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง เพื่อเป็นกลไกช่วยให้การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นที่ยอมรับของสังคมนอกจากมาตรฐานและเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เป็นข้อกำหนดเบื้องต้นในการควบคุมคุณภาพมาตรฐานแล้วสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษายังมี

ระบบและกลไกอื่นที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ตั้งแต่หลักสูตรต้องผ่านการรับทราบของคณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) จนถึงระบบการประกัน คุณภาพภายใน (IQA) กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษา เพื่อประกันคุณภาพบัณฑิตในคุณวุฒิที่ได้รับ เพื่อให้ผู้ใช้บัณฑิตเชื่อมั่นได้ว่าผลลัพธ์การเรียนรู้มีมาตรฐานเทียบได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศรวมทั้งการรับรองวิทยฐานะของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน (Accreditation) นอกจากนี้ยังมีระบบการประเมินคุณภาพภายนอก (EQA) ที่สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพการจัดการศึกษาและการบริหารจัดการการศึกษา

๔.๑.๑ สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้ง ด้านการผลิตบัณฑิต

การจัดการศึกษาของหน่วยวิทยบริการที่เพิ่งเปิดได้ยังไม่นานมากนักแต่ก็ประสบปัญหาอยู่มากมายทำให้หน่วยวิทยบริการทำให้การจัดการศึกษานอกที่ตั้งขาดประสิทธิภาพลุล่วงในการผลิตให้สอดคล้องกับผลิตที่ต้องการ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้กล่าวถึงและผู้วิจัยได้สรุปพร้อมกับอธิบายดังต่อไปนี้

๑) สถานที่ของหน่วยวิทยบริการยังไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนแก่นิสิต^๑ ในระดับปริญญาตรี เพราะศักยภาพในการจัดการในเรื่องสถานที่ ทั้งคณาจารย์และหลักสูตรส่วนการศึกษาในระดับสูงกว่านี้ยังไม่พร้อมมากนัก^๒

๒) ขาดงบประมาณการเรียนการสอนที่ไม่มีสภาพคล่องด้านงบประมาณ^๓ เพราะการดำเนินการได้อย่างให้มีประสิทธิภาพ เป็นการปรับเพิ่มกระบวนการเกณฑ์การประเมินบ่อยครั้งมีผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงาน^๔ ส่วนการคัดเลือกหรือการคัดกรองผู้เข้าศึกษายังไม่ได้ระดับมาตรฐาน เช่น การทดสอบความรู้ทั่วไป ความรู้เกี่ยวกับรายวิชาหลัก ๆ เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และความรู้ทั่วไป^๕ อีกทั้งนิสิตที่เข้ามาศึกษาในหน่วยฯ มีอัตราหยุดเรียนเพิ่มมากขึ้น เพราะพื้นฐานความรู้ของนิสิต รวมทั้งวัยค่อนข้างแตกต่างกัน

^๑สัมภาษณ์ พระทีฆทัตส์มนีวงศ์,ดร., อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดพิจิตร, วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

^๒สัมภาษณ์ พระอุทัยธรรมานุวัตร, ดร., ผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี, วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

^๓สัมภาษณ์ นางสาวรางคณา โพธิคามบำรุง, เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดพิจิตร, วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

^๔สัมภาษณ์ นายสมบุญ ทิพรังศรี, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี, วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^๕สัมภาษณ์ นายณัฐสันต์ นันทวัฒน์, เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

๓) นิสิตที่เป็นบรรพชิตในบางแห่งเริ่มลดน้อยลง^๖ นิสิตฆราวาสเพิ่มมากขึ้น การขาดประชาสัมพันธ์ในเรื่องการเรียนการศึกษา ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าหน่วยมีกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไรถ้าพูดถึงตามหลักการแล้วพันธกิจที่สำคัญที่สุดของสถาบันอุดมศึกษาคือการผลิตบัณฑิตหรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ในวิชาการและวิชาชีพมีคุณลักษณะตามหลักสูตรที่กำหนด^๗

๓) หน่วยบริการยังขาดระบบกลไกการส่งเสริมให้นิสิตในระดับปริญญาตรีให้เข้าร่วมกิจกรรมการประชุมวิชาการหรือนำเสนอผลงานทางวิชาการในที่ประชุมระหว่างสถาบันหรือที่ประชุมระดับชาติหรือนานาชาติ^๘ และไม่มีกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นิสิตระดับปริญญาตรีที่จัดโดยสถาบันและขาดมีการสำรวจคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตยังมีไม่เพียงพอต่อความต้องการจึงเกิดช่องว่างในระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตอย่างน้อยสำหรับทุกหลักสูตรระดับปริญญาตรีทุกรอบระยะเวลาตามแผนกำหนดการศึกษาของหลักสูตร คณะกรรมการรับผิดชอบหลักสูตร^๙ ต้องสำรวจหรือวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยทุก ๕ ปี เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรหรือจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ได้บัณฑิตที่สนองความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตให้มากที่สุด แต่หน่วยวิทยบริการยังขาดผู้เชี่ยวชาญโดยตรงในการบริหารจัดการกับผู้ใช้บัณฑิตโดยตรง^{๑๐}

๕) หน่วยบริการยังขาดการนำข้อมูลจากการสำรวจมาบูรณาการร่วมกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ คณะกรรมการรับผิดชอบหลักสูตรไม่มีการทบทวนปรับปรุงคุณลักษณะของบัณฑิตที่จำเป็นและเหมาะสมกับสาขาวิชาระดับการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตโดยคำนึงถึงความทันสมัยของหลักสูตรที่ต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงระดับท้องถิ่นต่อเนื่องจนถึงระดับชาติและระดับนานาชาติด้วย^{๑๑}

๖) ไม่มีการกำหนดเป็นเป้าหมายการผลิตบัณฑิตระหว่างผู้สอนร่วมกันและเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการผลิตบัณฑิตทุกคนรับรู้และร่วมกันพัฒนานิสิตไม่มีการปรับปรุงหลักสูตรการจัดการ

^๖ สัมภาษณ์ ผศ.ดร.มะลิวัลย์ ดันติสันติสม, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^๗ สัมภาษณ์ ผศ.ดร.วรกฤต เกื่อนช้าง, อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์, วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๗.

^๘ สัมภาษณ์ นายรัฐพงษ์ อิ่มทอง, นักวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์, วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^๙ สัมภาษณ์ นายภาคภูมิ เกตุทรัพย์, นิสิตพุทธศาสน์บัณฑิต หน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๐} สัมภาษณ์ นายเอกราช เสมาทอง, นักวิชาการศาสนา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๑} สัมภาษณ์ พระครูศรีวิชิตสุนทร, ดร., รองผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

เรียนการสอนการวัดผลการศึกษาและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนที่ส่งเสริมทักษะอาชีพ^{๑๒} รวมทั้งคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตและคณะกรรมการรับผิดชอบหลักสูตรมีการวิเคราะห์ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรและนำข้อมูลจากผลการสำรวจความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรมีน้อยและยังไม่ได้คะแนนการประเมินเป็นที่น่าพอใจมากเท่าที่ควรโดยเฉพาะประเด็นการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสื่อการศึกษาและการประเมินผลซึ่งคณะกรรมการรับผิดชอบหลักสูตรมีการวางระบบการประกันคุณภาพการจัดการเรียนการสอนระดับหลักสูตรไม่มีความเป็นมืออาชีพมากพอส่งผลกระทบยาวในการผลิตบัณฑิตไม่ได้ตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ^{๑๓}

๓) หน่วยวิทยบริการยังไม่มีเชื่อมโยงรายวิชากับคุณลักษณะของบัณฑิตที่กำหนดเพื่อให้ผู้สอนแต่ละวิชาได้รับรู้และถือเป็นภาระหน้าที่ที่ต้องพัฒนาผู้เรียนในทักษะที่จำเป็นของรายวิชานั้น ๆ^{๑๔} อาจมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะของการบูรณาการระหว่างรายวิชาและระหว่างการเรียนรู้ในห้องเรียนกับนอกห้องเรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเพื่อให้มีทักษะการปฏิบัติงานในโลกแห่งการทำงานจริงได้เพราะว่าคณะกรรมการรับผิดชอบหลักสูตรมีการวางระบบการกำกับติดตามการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์ที่จะช่วยส่งเสริมเรียนรู้ด้วยตนเองของนิสิตได้และไม่มีการประชุมวิพากษ์วิจารณ์การจัดการเรียนการสอนสื่อการศึกษาและวิธีการประเมินผล^{๑๕} เพื่อให้ผู้สอนได้ข้อมูลในการปรับปรุงตนเองจากเพื่อนร่วมงานและไม่มีการวางระบบการประเมินผลที่สะท้อนทักษะความสามารถด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนเน้นการประเมินตามสภาพจริงโดยเฉพาะความสามารถในการเรียนรู้ขั้นสูงใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายสะท้อนความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้เรียนโดยเฉพาะทักษะการเรียนรู้ที่ใช้วิจัยเป็นฐานควรจัดให้มีการประชุมหารือระหว่างคณะกรรมการรับผิดชอบหลักสูตรในการแลกเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนการสอนและการแก้ปัญหาร่วมกันสำหรับผู้เรียนที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเป็นพิเศษ^{๑๖}

^{๑๒} สัมภาษณ์ นายจุลพันธ์ ทับทิม, อดีตนายกองคํการบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๓} สัมภาษณ์ นางสาวพัชรพรรณ ชุ่มเปี่ยม, นักวิชาการวัฒนธรรม จังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๔} สัมภาษณ์ นางสาวดวงกมล คฤหพาน, เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี, วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

^{๑๕} สัมภาษณ์ นางสาวอุษา แป้นโก๋, นิสิตพุทธศาสนบัณฑิต หน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๖} สัมภาษณ์ พระครูโกวิทบุญเขต, รองประธานหน่วยวิทยบริการจังหวัดตาก, วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

๘) หน่วยวิทยบริการไม่มีการส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากร ทั้งด้านบุคลากร เทคโนโลยี สารสนเทศและงบประมาณที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิต คณะกรรมการรับผิดชอบ หลักสูตรควรมีการวางแผนการจัดหางบประมาณหรือทรัพยากรที่สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะของบัณฑิตอย่างเพียงพอหน่วยงานระดับคณะวิชาภาควิชาสนับสนุน ส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง อาจมีการ จัดทำเว็บไซต์เพื่อให้นิสิตและอาจารย์มีการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในรูปของการสร้างชุมชน นักปฏิบัติเพื่อให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา^{๓๗}

๙) ขาดการจัดหางบประมาณให้นิสิตมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการทั้งภายในสถาบัน หรือนอกสถาบัน หากเป็นไปได้อาจมีการกำหนดเป็นเงื่อนไขให้นิสิตต้องมีโอกาสเข้าร่วมประชุม วิชาการระดับชาติทุกปีหรือระดับนานาชาติอย่างน้อย ๑ ครั้งในระหว่างการศึกษาส่วนในระดับ ชั้นเรียนผู้สอนมีการฝึกทักษะการนำเสนอผลงานทางวิชาการสนับสนุนให้นิสิตส่งผลงานวิชาการให้ที่ ประชุมวิชาการต่าง ๆ พิจารณาเรียนรู้เทคนิคการส่งผลงานวิชาการให้ได้รับการคัดเลือกไปเผยแพร่ และควรมีกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นิสิตระดับปริญญาตรีที่จัดโดยสถาบัน^{๓๘}

๑๐) หน่วยวิทยบริการยังขาดการจัดหางบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมให้แก่ นิสิตนักศึกษาและจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทั้งกิจกรรมภายใต้หลักสูตรและ กิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อกำหนดเงื่อนไขให้นิสิตนักศึกษาต้องเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของสถาบันโดยมีการประเมินผลที่เป็นรูปธรรม^{๓๙} ซึ่งผลการประเมินควรเป็นปัจจัยสำคัญต่อ ผลการเรียนรู้หรือต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาและยังไม่มีระบบและกลไกสนับสนุนการ ประยุกต์ใช้ผลงานที่นิสิตนักศึกษาได้ผลิตหรือจัดทำขึ้นและมีการรับรองการใช้ประโยชน์จริงจาก หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนหรือหน่วยงานวิชาชีพมีการเชิญหน่วยงานสถาบันองค์กรภาครัฐและ เอกชนผู้ใช้นักศึกษาหรือนักวิชาการมาให้ความรู้หรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการให้นักศึกษา จัดทำเป็นหัวข้อเพื่อให้นักศึกษาได้จัดทำข้อเสนอโครงการต่าง ๆ ที่สนองต่อความต้องการของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องประชาสัมพันธ์แหล่งทุนวิจัยจากหน่วยงานต่าง ๆ ให้นักศึกษาทราบและมีการ พัฒนาทักษะการจัดทำข้อเสนอโครงการต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับช่วงเวลาของการสมัคร ทุนสนับสนุนให้นิสิตนักศึกษาเสนอขอโครงการต่าง ๆ^{๔๐}

^{๓๗} สัมภาษณ์ นายเอกราช เสมาทอง, นักวิชาการศาสนา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๓๘} สัมภาษณ์ พระครูสิทธิวิจิตรโสภิต, นิสิตพุทธศาสตรบัณฑิต หน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๓๙} สัมภาษณ์ พระวิเชียรมนี, ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๔๐} สัมภาษณ์ พระมหาวิโรจน์ วิโรจน์, รองเจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๗.

กล่าวได้ว่า หน่วยงานควรมีการจัดการศึกษาแบบพอเพียงตามแนวของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับหน่วยสังกัด มจร. ทุกแห่งเท่าเทียมกัน และสนับสนุนงบประมาณเป็นกรณีพิเศษ เนื่องด้วยมหาวิทยาลัยสงฆ์เป็นสถาบันที่สำคัญที่ให้ความรู้ด้านวิชาการ การประยุกต์ในทางพระพุทธศาสนาสู่การพัฒนาและผลิตบัณฑิตทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์โดยมุ่งความเป็นเลิศด้านวิชาการทางพระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่อย่างต่อเนื่อง ด้านวิชาการควรมีการแต่งตั้งกรรมการดำเนินการสอบ ออกข้อสอบ และประเมินผลให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน สามารถสอบผ่านหรือใช้การอบรมเสริมเตรียมความพร้อมนิสิตควรพบอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างน้อยอาทิตย์ละ ๑ ครั้ง อาจารย์ที่ปรึกษาควรให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์มากขึ้น ทุกหน่วยควรทำการประชาสัมพันธ์เชิงรุกประยุกต์กับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับนิสิตที่เพิ่มมากขึ้น และควรเน้นนิสิตที่เป็นฆราวาสเพื่อให้เพียงพอต่อการผลิตบัณฑิต ควรสร้างวิทยาลัยสงฆ์ให้เสร็จโดยเร็ว เพื่อให้เพียงพอกับนิสิตที่เพิ่มขึ้น

๔.๑.๒ สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้ง ด้านการวิจัยและพัฒนา

สถาบันศึกษานอกที่ตั้งต้องมีการบริหารจัดการงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพ โดยมีแนวทางการดำเนินงานที่เป็นระบบและมีกลไกส่งเสริมสนับสนุนครบถ้วนเพื่อให้สามารถดำเนินการได้ตามแผนที่กำหนดไว้^{๒๑} ทั้งการสนับสนุนด้านการจัดหาแหล่งทุนวิจัยและการจัดสรรทุนวิจัยการส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะแก่นักวิจัยและทีมวิจัยการสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นซึ่งรวมถึงทรัพยากรบุคคลทรัพยากรด้านเงินทุนและเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งอาจมีจุดเน้นในเรื่องการวิจัยที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและความพร้อมของแต่ละสถาบัน^{๒๒} อย่างไรก็ตามทุกสถาบันศึกษานอกที่ตั้งจำเป็นต้องมีพันธกิจที่เป็นส่วนหนึ่งของพันธกิจสถาบัน ดังนั้น จึงต้องมีระบบและกลไกควบคุมให้สามารถดำเนินการในพันธกิจด้านนี้ให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพตามจุดเน้นเฉพาะของแต่ละสถาบัน^{๒๓} เพื่อให้ได้ผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่เกิดประโยชน์แต่ยังคงมีอุปสรรคต่อการบริหารจัดการอยู่ ๓ ประการ ได้แก่

๑) หน่วยวิทยบริการยังขาดการวางแผนการวิจัยทั้งระบบและกลไก^{๒๔} ตลอดจนมีการสนับสนุนทรัพยากรให้สามารถดำเนินการได้ตามแผนแต่เนื่องด้วยที่ผ่านมาหน่วยยังไม่ปฏิบัติตาม

^{๒๑} สัมภาษณ์ นายเอกราช เสมาทอง, นักวิชาการศาสนา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๒๒} สัมภาษณ์ ผศ.ดร.วรฤดี เกื้อนช้าง, อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์, วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๗.

^{๒๓} สัมภาษณ์ นางสาวอุษา แป้นโก, นิสิตพุทธศาสตรบัณฑิต หน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๒๔} สัมภาษณ์ นางสาวพัชรพรรณ ชุ่มเปี่ยม, นักวิชาการวัฒนธรรม จังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗.

แผนเท่าที่ควร และอาจสืบเนื่องมาจากแผนการปฏิบัติงานของบุคลากรยังไม่มี ความชัดเจนบวกกับ การบริหารงานของคณะกรรมการผู้บริหารองค์กรยังไม่มีประสิทธิภาพโดยตรง^{๒๕} จึงทำให้ระบบกลไก ในการจัดการบริหารงานด้านต่าง ๆ ไม่มีความรวดเร็วและถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของสำนักงาน คณะกรรมการของส่วนกลางด้านการวิจัยที่ได้วางกรอบมาตรฐานเอาไว้จึงทำให้เป็นปัญหาต่อเนื่องมา โดยตลอด อีกประการหนึ่ง อาจจะเป็นเพราะคณาจารย์หรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อ งานวิจัยยังไม่มีความรู้เพียงพอหรือความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านยังขาดประสิทธิภาพโดยตรง^{๒๖}

๒) คณาจารย์ยังมีส่วนร่วมในการวิจัยยังไม่เข้มข้นมากนัก^{๒๗} ซึ่งการบูรณาการงานวิจัยกับ การจัดการเรียนการสอนและพันธกิจด้านอื่น ๆ ของสถาบันและมีหลักและกรอบอย่างชัดเจน แต่เนื่องด้วย ทางหน่วยยังไม่มีบุคลากรด้านการทำวิจัยที่เป็นมืออาชีพโดยตรงมีน้อยมากและไม่เพียงพอต่อการ ผลิตผลงานด้านวิจัยจึงเป็นปัญหามาโดยตลอดส่งผลให้การผลิตผลงานด้านวิจัยไม่ได้ตรงตามที่ คณะกรรมการของส่วนกลางด้านการวิจัยตั้งเป้าหมายไว้^{๒๘}

๓) ผลงานวิจัยยังขาดคุณภาพในระดับฐานของข้อมูล (TCI) และไม่สามารถนำไปใช้ให้เกิด มีประโยชน์รวมการสนองยุทธศาสตร์ของชาติและการเผยแพร่อย่างกว้างขวางหน่วยงานไม่ส่งเสริม ด้านการวิจัยและพัฒนาทางวิชาการ เพราะการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนบุคลากรในการทำวิจัย ทั้งนี้การเสริมสร้างพื้นฐานในการเรียนการวิจัยของนิสิตมีไม่มากนักหรืออยู่ในเกณฑ์ระดับค่อนข้างต่ำ ส่วนมากไม่เข้าใจพื้นฐานการวิจัย^{๒๙} จึงทำให้การเรียนรู้ไม่มีประสิทธิภาพ กระบวนการในการทำวิจัย และพัฒนายังขาดเอกภาพในการนำมาใช้เพื่อประโยชน์อย่างแท้จริง การวิจัยและการจัดสรรเวลาให้ บุคลากรทำวิจัยมีน้อยเกินไป และไม่มีแรงจูงใจในการทำวิจัยหรือประสิทธิภาพการทำวิจัยของ บุคลากรมีน้อย อีกทั้งภาระหน้าที่ค่อนข้างมากทำให้การแบ่งจัดสรรเวลาทำงานวิจัยไม่เต็มที่ และไม่มี ระบบและกลไกบริหารงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนด้านการวิจัยของ สถาบัน^{๓๐} และดำเนินการตามระบบที่กำหนดไว้และยังขาดการบูรณาการกระบวนการวิจัยหรืองาน สร้างสรรค์กับการจัดการเรียนการสอนส่งผลให้การผลิตผลงานวิจัยยังด้อยประสิทธิภาพไม่มีการพัฒนา

^{๒๕} สัมภาษณ์ พระอุทัยธรรมานุวัตร, ดร., ผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี, วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

^{๒๖} สัมภาษณ์ ผศ.ดร.มะลิวัลย์ ดันตีสันติสม, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๒๗} สัมภาษณ์ พระครูศรีวิจิตรสุนทร, ดร., รองผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๒๘} สัมภาษณ์ พระมหาวิโรจน์ วิโรจน์, รองเจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๒๙} สัมภาษณ์ นายรัฐพงษ์ อิ่มทอง, นักวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์, วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๓๐} สัมภาษณ์ นายสมบุรณ์ ทิพรังศรี, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี, วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๗.

ศักยภาพด้านการวิจัยหรืองานสร้างสรรค์และให้ความรู้ด้านจรรยาบรรณการวิจัยแก่อาจารย์ประจำ และนักวิจัยไม่มีการจัดสรรงบประมาณของสถาบันเพื่อเป็นทุนวิจัยหรืองานสร้างสรรค์รวมถึงการ สนับสนุนพันธกิจด้านการวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ตามอัตลักษณ์ของสถาบัน^{๓๑}

กล่าวได้ว่า หน่วยวิทยบริการควรสนับสนุนส่งเสริมให้คณาจารย์เสียสละเวลาทำวิจัยให้มากขึ้น ตลอดจนนิสิตควรจะมีส่วนร่วมในการวิจัยด้วยควรดำเนินการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการ วิจัยผสมผสานกับรายวิชาอื่น ๆ เช่น การวิจัยในชั้นเรียน เพื่อเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ควรพัฒนา สถานศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนและการนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาองค์กรสร้างองค์ ความรู้ สร้างทีมงานและสร้างเสริมประสบการณ์ให้มากขึ้นควรหาแหล่งทุนเพื่อทำวิจัยหรือรขอ งบประมาณจากรัฐบาลเป็นการเฉพาะ เพื่อสร้างองค์ความรู้จากการวิจัยที่เหมาะสมกับท้องถิ่น

๔.๑.๓ สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้ง ด้านการ ส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม

การจัดการเรียนการสอนสถานศึกษานอกที่ตั้งอย่างหน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี จังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดพิจิตร มีส่วนช่วยในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาอย่างเห็นได้ชัดเจน เพราะอาศัยสถาบันทางการศึกษาของพระสงฆ์ที่มุ่งให้พระพุทธศาสนาเข้าไปอยู่ในจิตใจของทุก ๆ คนที่เป็นชาวพุทธ รวมทั้งการเสริมองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนาให้สามารถอธิบายในเชิงวิชาการใน รูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง แต่กระนั้นการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาใช้ว่าจะมีความราบรื่นไปทุกอย่าง ย่อมจะมีอุปสรรคและปัญหาอยู่บ้างดังนี้

๑) หน่วยงานส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคมไม่มากเท่าที่ควรไม่มี กิจกรรมที่ทำให้สังคมได้รับรู้ว่ามี การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาในสถานศึกษา^{๓๒} ซึ่งการติดต่อ ประสานงานในกิจกรรมด้านการส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคมจึงไม่หลากหลาย ส่งผลให้สถานศึกษาแห่งนี้ไม่ค่อยเป็นที่รู้จักในสังคมที่อยู่รอบข้างและสังคมภายนอกเท่าที่ควร^{๓๓} รวมไปถึงด้านความรู้ความสามารถของบุคลากรและเจ้าหน้าที่ผู้ที่มีความรับผิดชอบโดยตรงโดยเฉพาะ ผู้ที่มีความชำนาญในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ^{๓๔} ตลอดจนผู้ที่มีความเกี่ยวข้องด้านการประชาสัมพันธ์ ติดต่อประสานงาน และเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลด้านเทคโนโลยียังขาดประสบการณ์รวมถึงวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ

^{๓๑} สัมภาษณ์ พระครูสิทธิวิจิตรโสภิต, นิสิตพุทธศาสน์บัณฑิต หน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๓๒} สัมภาษณ์ พระวิเชียรมนี, ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๓๓} สัมภาษณ์ พระทีฆทัตถ์สินธุวงศ์, ดร., อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดพิจิตร, วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

^{๓๔} สัมภาษณ์ พระมหาวิโรจน์ วิโรจน์, รองเจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๗.

ยังมีไม่เพียงพอต่อการใช้งาน^{๓๕} และทุนการสนับสนุนยังไม่ได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องและผู้บริหารจัดการยังไม่มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการอย่างเช่นการจัดคนไม่ถูกกับงานยังไม่มีควมลงตัวและเหมาะสมจึงส่งผลให้การเผยแผ่พระพุทธศาสนาและบริการวิชาการต่าง ๆ เข้าไม่ถึงสังคมตามที่สังคมต้องการ^{๓๖}

๒) นิสิตยังให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ น้อย^{๓๗} และอาจารย์และเจ้าหน้าที่ประจำมีน้อย ทำให้ไม่มีเวลาทำหน้าที่ส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม คณะสงฆ์และหน่วยงานของราชการต่างฝ่ายต่าง ๆ ทำงานโดยมีเป้าหมายแตกต่างกัน บางครั้งจัดงานซ้อนหรืองานตรงกันจนขาดความเป็นเอกภาพ^{๓๘} วัตถุประสงค์การทำงานแตกต่างหลากหลายทำให้เสียเวลาในการศึกษาข้อมูล เพื่อความชัดเจนและเกิดประสิทธิภาพในการทำงานอย่างแท้จริง และบางครั้งอาจสืบเนื่องมาจากการประชาสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ยังขาดความรอบคอบและเอาใจใส่อย่างจริงจังทำให้การบริการแก่สังคมไปไม่ถึงแหล่งชุมชนต่าง ๆ^{๓๙} บางครั้งนิสิตก็ยังขาดความเชื่อมั่นในการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีเพราะความเป็นมืออาชีพของเจ้าหน้าที่ตลอดจนคณาจารย์ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนส่งผลให้นิสิตไม่สนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรม รวมไปถึงมาตรการที่ทางสถาบันการศึกษาได้วางไว้ยังไม่มีความเข้มงวดเท่าที่ควรหรือบางครั้งขาดการติดตามและประเมินผลงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาจึงทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางสถานศึกษาจัดขึ้นถูกมองในแง่ที่ไร้ประสิทธิภาพและความเป็นเอกภาพก็ไม่เกิดขึ้นในระบบ^{๔๐}

๓) สิ่งสนับสนุนในการจัดกิจกรรมทางด้านการส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการแก่สังคมยังมีไม่เพียงพอต่อการจัดงานต่าง ๆ^{๔๑} จะเห็นได้ว่าที่ผ่านมาในการจัดกิจกรรมขึ้นภายในหน่วยงานจะมีปัญหาหลาย ๆ ด้าน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ไม่เพียงพอ การบริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม

^{๓๕} สัมภาษณ์ พระครูศรีวิจิตรสุนทร, ดร., รองผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๓๖} สัมภาษณ์ พระครูสิทธิวิจิตรโสภิต, นิสิตพุทธศาสน์บัณฑิต หน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๓๗} สัมภาษณ์ ผศ.ดร.วรฤดี เตือนช้าง, อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์, วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๗.

^{๓๘} สัมภาษณ์ นายรัฐพงษ์ อิ่มทอง, นักวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์, วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๓๙} สัมภาษณ์ นายภาคภูมิ เกตุทรัพย์, นิสิตพุทธศาสน์บัณฑิต หน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๔๐} สัมภาษณ์ นางสาวดวงกมล คลุ่พาน, เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี, วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

^{๔๑} สัมภาษณ์ นายณัฐสันต์ นันทวัฒน์, เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

ยังประมาณการไม่ได้ขาดบ้างเกินบ้าง^{๔๒} ตลอดจนอาคารสถานที่ที่มีไม่เพียงพอเท่าที่ควรรวมไปถึงการบริการแก่สังคมทั้งด้านการศึกษาด้านการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่มาติดต่องานในด้านต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กรเจ้าหน้าที่ยังปล่อยปะละเลยในหน้าที่ของตนขาดความรับผิดชอบอย่างจริงจังตลอดจนไม่ให้ความเคารพต่อผู้บังคับบัญชาจึงเป็นหาการทำงานที่ขาดความเอาใจใส่และความสามัคคีภายในองค์กรก็ไม่เกิดขึ้น ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานที่ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้^{๔๓}

๔) ขาดการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และขาดความรับผิดชอบในงาน^{๔๔} ไม่สามารถจะอาศัยความร่วมมือของบุคคลอื่นจึงทำให้งานไม่สำเร็จแต่ในทางตรงกันข้ามผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้คือมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ดีมีความเป็นผู้นำและสามารถทำงานเป็นทีมได้มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้หากมีการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยการจัดกิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญในการเอาใจใส่อย่างต่อเนื่องจึงจะทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี^{๔๕}

๕) การบริหารงานขาดความสมดุลระหว่างประสิทธิผลและประสิทธิภาพกล่าวคือ ประสิทธิภาพ คือการทำงานไม่สำเร็จตามที่กำหนดไว้และขาดประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดหรือเสียค่าใช้จ่ายมากที่สุด^{๔๖} ดังนั้น การทำงานให้สำเร็จอย่างเดียวไม่พอแต่จะต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่ประหยัดอีกด้วย การทำให้ได้ทั้งสองอย่างคือ งานบรรลุผลตามที่ต้องการและการใช้ทรัพยากรต่ำสุดจึงเป็นความสมดุลระหว่างประสิทธิผลและประสิทธิภาพ แต่การปฏิบัติงานที่ผ่านมาในเรื่องของการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้บริหารและบุคลากรและเจ้าหน้าที่ของหน่วยฯ ยังขาดประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน^{๔๗}

^{๔๒}สัมภาษณ์ นางสาววรางคณา โพธิคามบำรุง, เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดพิจิตร, วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

^{๔๓}สัมภาษณ์ นางสาวดวงกมล คลุพพาน, เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี, วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

^{๔๔}สัมภาษณ์ พระครูศรีวิจิตรสุนทร, ดร., รองผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๔๕}สัมภาษณ์ พระครูสิทธิวิจิตรโสภิต, นิสิตพุทธศาสตรบัณฑิต หน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๔๖}สัมภาษณ์ พระอุทัยธรรมานุวัตร, ดร., ผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี, วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

^{๔๗}สัมภาษณ์ ผศ.ดร.มะลิวัลย์ ดันตีสันติสม, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

๖) ขาดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด^{๔๘} เป็นที่รู้จักกัน โดยทั่วไปว่าอาศัยในโลกที่มีทรัพยากรจำกัดการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ จึงต้องตระหนัก ๒ ข้อใหญ่ ๆ คือ เมื่อใช้ทรัพยากรใดไปแล้วทรัพยากรนั้นจะหมดสิ้นไปไม่สามารถกลับคืนมาใหม่ได้และจะต้องเลือกใช้ทรัพยากรให้เหมาะสมอย่างให้เกิดสิ้นเปลืองโดยเปล่าประโยชน์ ดังนั้น การบริหารกับ เศรษฐศาสตร์จึงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดเศรษฐศาสตร์เป็นการศึกษาถึงการกระจายการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดอย่างไร^{๔๙} ส่วนผู้บริหารในองค์กรจะต้องผลิตสินค้าและบริหารให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ฉนั้นและการบริการแก่สังคมมีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ จำนวนมากแต่ไม่เกิดประโยชน์สูงสุดจึงทำให้เป้าหมายที่วางไว้ไม่สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางเอาไว้และยังทำให้สิ้นเปลืองในการจัดสรรทรัพยากรขึ้นมาใหม่แทนตัวเดิมที่ขาดหายไป^{๕๐}

๗) ผู้บริหารคณาจารย์และเจ้าหน้าที่จะต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปหน่วยงานจึงทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายอย่างค่อยเป็นค่อยไป^{๕๑} ขาดความสามารถในการปรับตัวเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้และการตัดสินใจและการบริหารที่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานระยะยาวของหน่วยงาน บางอย่างไม่สามารถจะกำหนดกลยุทธ์และการควบคุมกลยุทธ์ เพราะจะมุ่งตรวจสอบประเมินโอกาสและอุปสรรคภายในสภาพแวดล้อมภายนอก รวมทั้งมุ่งตรวจสอบประเมินจุดอ่อนและจุดแข็ง อุปสรรคและสภาพแวดล้อมภายในหน่วยงานมากขึ้น^{๕๒} เพื่อที่จะสามารถนำสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มาประยุกต์ใช้ได้ในการบริการแก่สังคมโดยการเผยแพร่พระพุทธศาสนาให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ซึ่งต้องอาศัยพระนิสิตเข้ามาช่วยอีกแรงโดยการประสานงานจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยตรง^{๕๓}

^{๔๘} สัมภาษณ์ นายเอกราช เสมาทอง, นักวิชาการศาสนา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๔๙} สัมภาษณ์ นายจุลพันธ์ ทับทิม, อดีตนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๕๐} สัมภาษณ์ นายสมบุรณ์ ทิพรังศรี, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี, วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๕๑} สัมภาษณ์ นางสาวพัชรพรรณ ชุ่มเปี่ยม, นักวิชาการวัฒนธรรม จังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๕๒} สัมภาษณ์ นายณัฐสันต์ นันทวิวัฒน์, เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๕๓} สัมภาษณ์ ผศ.ดร.วรกฤต เกื้อนช้าง, อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์, วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๗.

กล่าวได้ว่า ผู้บริหารจะต้องจัดการนำคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานของตนให้สัมพันธ์และสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอกให้ได้โดยอาศัยความคุ้นเคยกับสภาพสังคมแวดล้อมเพื่อสร้างความสมานฉันท์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทั้งสองฝ่ายไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการให้บริการทางสังคมโดยสร้างเงื่อนไขที่เป็นประโยชน์ในการตอบรับโดยมีการกำหนดแผนงานต่าง ๆ และการติดตามประเมินผลเพื่อให้เกิดการปรับตัวในการสร้างผลงานภายในองค์กรของตน รวมทั้งการทำ MOU ร่วมกับสถานศึกษาอื่น ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนวิชาการกัน รวมถึงการเผยแพร่ให้สังคมได้รับรู้และทำโครงการหรือกิจกรรมประจำปี มีการสรุป การประเมินผลจากการปฏิบัติ นำปัญหาอุปสรรคจากการสังเกต แบบสอบถามที่ได้รวบรวมมาแก้ไขต่อไป ฝ่ายบริหารควรเน้นให้มีส่วนร่วมกิจกรรมให้มากขึ้น มีสมุคกิจกรรมประจำตัว เพื่อบันทึกกิจกรรมต่าง ๆ การสนับสนุนด้านบุคลากร และให้หน่วยมีโอกาใช้สื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ตเพื่อการสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์ส่วนงานของตนเองควรบูรณาการการดำเนินงานโดยวางแผนร่วมกันเพื่อเป้าหมายที่ตรงกัน การดำเนินงานแต่ละครั้งต้องประชุมชี้แจงก่อนการทำงาน เพื่อความชัดเจนในการดำเนินงานให้ตรงเป้าหมายมากที่สุด

๔.๑.๔ สภาพปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้ง ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสามารถจะดำเนินงานไปได้อย่างราบรื่นซึ่งเป็นไปตามประเพณีนิยม ในหลาย ๆ โครงการได้ถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมอย่างหลากหลาย แต่ก็ยังพบกับอุปสรรคอยู่บ้าง ดังต่อไปนี้

๑) หน่วยงานไม่มีความต่อเนื่องในการดำเนินการด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและขาดการติดตามประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม^{๕๔} ทั้งบุคลากรและนิสิตยังขาดร่วมมือต่อกิจกรรม^{๕๕} ทั้งเรื่องงบประมาณไม่เพียงพอต่อการดำเนินการด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม^{๕๖} บุคลากรขาดความรู้ความเชี่ยวชาญด้านศิลปวัฒนธรรมอย่างถูกต้องทำให้หน่วยงานไม่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ไม่สอดคล้องกับนโยบายของส่วนกลางและส่งผลตามมา^{๕๗} ดังนั้น ควรเพราะการส่งเสริมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเป็นของคู่กันระหว่างการสร้างเยาวชนให้เป็นบุคคลที่รู้จักวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของแต่ละท้องถิ่น

^{๕๔}สัมภาษณ์ พระทีฆทัตสโมณินวงศ์, ดร., อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดพิจิตร, วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

^{๕๕}สัมภาษณ์ พระอุทัยธรรมานุวัตร, ดร., ผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี, วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

^{๕๖}สัมภาษณ์ พระครูศรีวิจิตรสุนทร, ดร., รองผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๕๗}สัมภาษณ์ ผศ.ดร.วรฤทธิ เกื้อนช้าง, อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์, วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๗.

ฉะนั้นจึงเป็นกุญแจดอกสำคัญอย่างยิ่งที่สถาบันการศึกษาจะต้องให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและจัดสรรให้ความเท่าเทียมกันต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ^{๕๘}

๒) ปัญหาที่พบบ่อย ๆ คือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยตรงยังขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการทำนุบำรุงวัฒนธรรม^{๕๙} และในเรื่องของวัฒนธรรมอาจจะมีข้อจำกัดในการเลือกสรรจัดหาคอร์สผู้เข้าร่วมประกวดในกิจกรรมที่ทางสถาบันศึกษาจัดขึ้น บางที่ยังเข้าไม่ถึงส่งผลให้ผู้ที่จะเข้าร่วมในการแข่งขันการประกวดต่าง ๆ พลาดโอกาสไป^{๖๐} และยังมีผลสะท้อนกลับมาสู่สถาบันการศึกษาอาจทำให้ยอดของผู้ที่สนใจจะเข้ามาศึกษาเล่าเรียนมีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูง ดังนั้นผู้บริหารของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ต้องมีการปรึกษาหารือกันอยู่บ่อย ๆ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม^{๖๑}

๓) ขาดการวางแผนงานของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่มีโครงการสำหรับการปฏิบัติงานในอนาคตให้ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการ^{๖๒} ไม่มีการกำหนดแผนงานที่จะทำซึ่งขาดวิธีการและวัตถุประสงค์ของงานนั้น ๆ ไว้ล่วงหน้า ส่งผลให้การแสวงหาและกำหนดตัวบุคคลและอุปกรณ์การแสวงหากำหนดตัวบุคคล^{๖๓} และวัสดุทุกชนิดที่จำเป็นในการปฏิบัติงานตามแผนไม่มีจึงทำให้งานนั้นไม่สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลให้สถาบันการศึกษาขาดความน่าเชื่อถือต่อสังคมภายนอกและนิสิต^{๖๔}

^{๕๘} สัมภาษณ์ นายเอกราช เสมาทอง, นักวิชาการศาสนา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๕๙} สัมภาษณ์ นางสาววรารัตนา โพธิ์คามบำรุง, เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดพิจิตร, วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

^{๖๐} สัมภาษณ์ นายภาคภูมิ เกตุทรัพย์, นิสิตพุทธศาสน์บัณฑิต หน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๖๑} สัมภาษณ์ นางสาวพัชรพรรณ ชุ่มเปี่ยม, นักวิชาการวัฒนธรรม จังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๖๒} สัมภาษณ์ นายรัฐพงษ์ อิ่มทอง, นักวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์, วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๖๓} สัมภาษณ์ นางสาวอุษา แป้นโก, นิสิตพุทธศาสน์บัณฑิต หน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๖๔} สัมภาษณ์ นายภาคภูมิ เกตุทรัพย์, นิสิตพุทธศาสน์บัณฑิต หน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

๔) ขาดการเสริมกำลังบำรุงขวัญและการกระตุ้นการทำงานของเจ้าหน้าที่ทำให้บุคลากรปฏิบัติงานด้อยประสิทธิภาพ^{๖๕} เพราะการปฏิบัติงานบางครั้งของเจ้าหน้าที่อาจจะเยอะมาก แต่เจ้าหน้าที่มีจำนวนที่น้อย และรายได้ก็ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย ซึ่งอาจจะทำให้เกิดการเปรียบเทียบกับหน่วยงานอื่นจึงส่งผลให้การทำงานของเจ้าหน้าที่ไม่มีกำลังใจในการปฏิบัติงานมากเท่าที่ควรก่อให้เกิดการผลิตงานที่ออกมาเกี่ยวกับบริการทางสังคมไม่ได้คุณภาพเท่าที่ควร^{๖๖}

๕) ขาดการประสานงานและการไม่มีการบริหารจัดการให้ผู้แทนของหน่วยงานย่อยทุกหน่วยงานพบปะปรึกษาหารือกัน เพื่อให้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือทราบเรื่องการปฏิบัติงานของผู้อื่นและเพื่อให้งานสัมพันธ์ไม่ขัดแย้งกันโดยยึดเป้าหมายขององค์การเป็นหลัก ซึ่งจะเป็นผลดีแก่สังคมถ้าหากสถาบันการศึกษาปฏิบัติได้ตามกรอบมาตรฐานที่ได้วางเอาไว้^{๖๗}

๖) ขาดการประเมินผลงานอย่างจริงจังโดยไม่มีการตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ที่รับผิดชอบโครงการเสริมสร้างทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมทุกระยะให้ทราบผลการปฏิบัติงาน^{๖๘} และปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อหาแนวทางแก้ไขทุกระยะและประเมินผล เพื่อทราบผลการปฏิบัติงาน และปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อหาแนวทางแก้ไขทุกระยะและประเมินผลงานนั้น เพื่อเปรียบเทียบผลงานจะได้ถูกต้องตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ตั้งแต่ต้น เพื่อวางแผนใหม่ในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างสังคมเป็นลำดับต่อไป^{๖๙}

กล่าวได้ว่า มจร. ส่วนกลางต้องให้ความสำคัญและส่งเสริมการทำนุศิลปวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นพันธกิจที่ทำให้คณะสงฆ์และสังคมมีกิจกรรมร่วมกัน การปฏิบัติโครงการต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามแผนงานควรดำเนินงานอย่างต่อเนื่องการสรุปประเมินผล ติดตามผลเป็นเอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติ เพื่อเป็นหลักฐานที่จะนำมาใช้ประโยชน์ด้านอื่น ๆ ต่อไป เช่น เพื่อการตรวจสอบและการปรับปรุงแก้ไข การค้นหาหัวข้อในการศึกษาวิจัยที่เกิดจากข้อปัญหาที่แท้จริงของสถานศึกษานอกที่ตั้ง และเพื่อการกระตุ้นให้การวิจัยเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม

^{๖๕}สัมภาษณ์ นายจุลพันธ์ ทับทิม, อดีตนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๖๖}สัมภาษณ์ นางสาวดวงกมล คลุ่พาน, เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี, วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

^{๖๗}สัมภาษณ์ ผศ.ดร.มะลิวัลย์ ดันตสันติสม, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๖๘}สัมภาษณ์ นายรัฐพงษ์ อิ่มทอง, นักวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์, วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๖๙}สัมภาษณ์ พระครูสิทธิวิจิตรโสภิต, นิสิตพุทธศาสตรบัณฑิต หน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

ตารางที่ ๔.๑: ตารางสรุปจำนวนผู้ตอบประเด็นสภาพทั่วไปเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา
นอกที่ตั้งของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐ

ประเด็น	ตัวบ่งชี้	ความถี่	ผู้ตอบแบบ สัมภาษณ์
			รูป/คนที่
๑. ด้านการ ผลิตบัณฑิต	๑. สถานที่ของหน่วยวิทยบริการยังไม่เพียงพอ ๒. ขาดงบประมาณการเรียนการสอน ๓. นิสิตที่เป็นบรรพชิตในบางแห่งเริ่มลดน้อยลง ๔. ขาดระบบกลไกการส่งเสริมให้นิสิตในระดับ ปริญญาตรีให้เข้าร่วมกิจกรรมการประชุมวิชาการ ๕. หน่วยวิทยบริการยังขาดการนำข้อมูลจากการ สำรวจมาบูรณาการร่วมกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ๖. ไม่มีการกำหนดเป็นเป้าหมายการผลิตบัณฑิต ระหว่างผู้สอนร่วมกัน ๗. หน่วยวิทยบริการยังไม่มีเชื่อมโยงรายวิชา กับคุณลักษณะของบัณฑิตที่กำหนด หน่วยวิทยบริการไม่มีการส่งเสริม ๘. สนับสนุนทรัพยากรทั้งด้านบุคลากรเทคโนโลยี สารสนเทศ ๙. ขาดการจัดหางบประมาณให้นิสิตมีโอกาสเข้า ร่วมกิจกรรมทางวิชาการทั้งภายในสถาบันหรือ นอกสถาบัน ๑๐. ขาดการจัดหางบประมาณสนับสนุนการจัด กิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นิสิต นักศึกษา	๒๐	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๑๙, ๒๐.
๒. ด้านการ วิจัยและ พัฒนา	๑. ขาดการวางแผนการวิจัยทั้งระบบและกลไก ๒. คณาจารย์ยังมีส่วนร่วมในการวิจัยยังไม่เข้มข้น มากนัก ๓. ผลงานวิจัยยังขาดคุณภาพในระดับฐานของ ข้อมูล (TCI)	๑๑	๒, ๓, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๒๐.

ตารางที่ ๔.๑: ตารางสรุปจำนวนผู้ตอบประเด็นสภาพทั่วไปเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา
นอกที่ตั้งของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐ (ต่อ)

ประเด็น	ตัวบ่งชี้	ความถี่	ผู้ตอบแบบ สัมภาษณ์
			รูป/คนที่
๓. ด้านการ ทำนุบำรุง พระพุทธ ศาสนาและ การบริการ วิชาการแก่ สังคม	๑. หน่วยงานส่งเสริมพระพุทธศาสนาและการ บริการวิชาการแก่สังคมไม่มากเท่าที่ควร ๒. นิสิตยังให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม ต่าง ๆ น้อย ๓. สิ่งสนับสนุนในการจัดกิจกรรมทางด้านการ ส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการแก่สังคมยังมี ไม่เพียงพอต่อการจัดงานต่าง ๆ ๔. ขาดการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ๕. การบริหารงานขาดความสมดุลระหว่าง ประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ๖. ขาดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิด ประโยชน์สูงสุด ๗. ผู้บริหารคณาจารย์และเจ้าหน้าที่จะต้องเผชิญ กับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป	๑๐	๔, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๒, ๑๔, ๑๕, ๒๐.
๔. ด้านการ ส่งเสริมศิลป วัฒนธรรม	๑. หน่วยงานไม่มีความต่อเนื่องในการดำเนินการ ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและขาดการติดตาม ประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม ๒. ขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่มีหน้าที่ รับผิดชอบโดยตรง ๓. ขาดการวางแผนงานสำหรับการปฏิบัติงานใน อนาคตให้ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการ ๔. ขาดการเสริมกำลังบำรุงขวัญและการกระตุ้น การทำงานของเจ้าหน้าที่	๑๔	๓, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๔, ๑๕, ๑๗, ๑๘, ๑๘, ๒๐.

ตารางที่ ๔.๑: ตารางสรุปจำนวนผู้ตอบประเด็นสภาพทั่วไปเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา
นอกที่ตั้งของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐ (ต่อ)

ประเด็น	ตัวบ่งชี้	ความถี่	ผู้ตอบแบบ สัมภาษณ์
			รูป/คนที่
	๕. ขาดการประสานงานและการไม่มีการบริหารจัดการให้ผู้แทนของหน่วยงานย่อยทุกหน่วยงาน พบปะปรึกษาหารือกัน		
	๖. ขาดการประเมินผลงานอย่างจริงจังโดยไม่มีการตรวจสอบการปฏิบัติงาน		

๔.๒ รูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐ

การวิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐซึ่งจากสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและการสำรวจข้อมูลทำให้เห็นว่า การบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งยังคงพบกับอุปสรรคและปัญหาในเชิงการบริหารจัดการมากมายรวมทั้งการคุณภาพในการปฏิบัติงานที่ไม่สามารถจะทำให้หน่วยวิทยบริการสามารถจะเป็นผู้นำทางการศึกษาในระดับท้องถิ่นได้อย่างภาคภูมิใจ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการจำแนกรูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรหนึ่งของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดังต่อไปนี้

๔.๒.๑ รูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งการผลิตบัณฑิต

การผลิตบัณฑิตภายใต้การบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งในลักษณะของหน่วยวิทยบริการในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงแห่งข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วจะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่ต้องการ จึงมีแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลดังต่อไปนี้

๑) การเรียนการสอนในยุคปัจจุบันใช้หลักการของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ^{๗๐} ดังนั้น พันธกิจดังกล่าวจึงเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอนเริ่มตั้งแต่การกำหนดปัจจัยนำเข้าที่ได้มาตรฐานตามที่กำหนดประกอบด้วยการมีอาจารย์ที่มีปริมาณและคุณภาพตามมาตรฐานหลักสูตรมีกระบวนการบริหารจัดการการเรียนการสอนที่อาศัยหลักการ

^{๗๐} สัมภาษณ์ พระครูศรีวิชิตสุนทร, ดร., รองผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

ร่วมมือรวมพลังของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถาบันแต่ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับหน่วยไม่เป็นดังที่กล่าวมา^{๗๑}

๒) ผู้บริหารและคณาจารย์ตลอดจนเจ้าหน้าที่ต้องปรึกษาหารือกันอยู่บ่อย ๆ โดยการวางระเบียบกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน^{๗๒} ซึ่งจำเป็นต้องมีการวางระบบและกลไกการควบคุมคุณภาพขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่ใช้ในการผลิตบัณฑิตได้แก่หลักสูตรการศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ คณาจารย์และระบบการพัฒนาอาจารย์สื่อการศึกษาและเทคนิคการสอนห้องสมุดและแหล่งการเรียนรู้อื่นอุปกรณ์ต่าง ๆ^{๗๓}

๓) การศึกษาสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้และบริการการศึกษาการวัดผลการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาและองค์ประกอบอื่น ๆ ตามที่หน่วยวิทยบริการว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา^{๗๔} ดังนั้นจึงมีการวางระบบและกลไกการพัฒนาและบริหารหลักสูตรของอาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิตรงตามสาขาและอาจารย์ประจำที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการระบบการพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุน เป็นต้น^{๗๕}

๔) ระบบและกลไกการจัดการเรียนการสอนระบบการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลการเรียนตามคุณลักษณะของบัณฑิตระดับความสำเร็จของการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมที่จัดให้กับนักศึกษابัณฑิตปริญาตรีที่ได้งานทำหรือประกอบอาชีพอิสระภายใน ๑ ปี^{๗๖} คุณภาพของบัณฑิตปริญาตรีตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติซึ่งผลงานของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญาตรีที่ได้มีผลงานยังไม่ได้เห็นความชัดเจนมากเท่าที่ควร^{๗๗} เนื่องด้วยการแข่งขันกันทางสังคมภายนอกค่อนข้างสูงหลังจากได้มีการผลิตบัณฑิตออกสู่ตลาดแรงงานตามกรอบของมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติได้วางกรอบและหลักเกณฑ์ไว้เพราะการผลิตบัณฑิตของหน่วยยังต้องมีการ

^{๗๑}สัมภาษณ์ พระอุทัยธรรมานุวัตร, ดร., ผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี, วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

^{๗๒}สัมภาษณ์ นายณัฐพงษ์ อิ่มทอง, นักวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์, วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๗๓}สัมภาษณ์ นายสมบูรณ์ ทิพรังศรี, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี, วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๗๔}สัมภาษณ์ ผศ.ดร.มะลิวัลย์ ตันตีสันติสม, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๗๕}สัมภาษณ์ ผศ.ดร.วรฤกต์ เกื้อนช้าง, อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์, วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๗.

^{๗๖}สัมภาษณ์ นายณัฐสันต์ นันทวัฒน์, เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๗๗}สัมภาษณ์ นางสาวพัชรพรรณ ชุ่มเปี่ยม, นักวิชาการวัฒนธรรม จังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗.

ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพิ่มกลยุทธ์ให้เข้มแข็งในการผลิตบัณฑิตสู่ตลาดแรงงานต่อไปยังให้ไม่มีความชัดเจนเพียงพอต่อความต้องการของตลาดแรงงานของผู้สำเร็จการศึกษาที่ได้รับการพัฒนา^{๗๘}

๕) คณาจารย์มีระบบและกลไกการเปิดหลักสูตรใหม่และปรับปรุงหลักสูตรตามแนวทางปฏิบัติที่กำหนดโดยคณะกรรมการการอุดมศึกษาและการดำเนินการตามระบบที่กำหนดมีระบบและกลไกการปิดหลักสูตรตามแนวทางปฏิบัติที่กำหนดโดยคณะกรรมการการอุดมศึกษา^{๗๙} และดำเนินการตามระบบที่กำหนดทุกหลักสูตรมีการดำเนินงานให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาและกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติยังอยู่ในช่วงแห่งการพิจารณาอยู่ว่าจะจะเป็นไปตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้หรือไม่^{๘๐} เพราะที่ผ่านมาการพัฒนาดังกล่าวยังขาดผู้บริหารและคณาจารย์ที่มีประสบการณ์จริงจึงทำให้การผลิตบัณฑิตการวิจัยและพัฒนาตลอดจนการทำนุบำรุงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและการเผยแผ่พระพุทธศาสนายังไม่มีความชัดเจนเป็นที่ประจักษ์เท่าที่ควร^{๘๑}

๖) หลักสูตรสาขาวิชาชีพต้องได้รับการรับรองหลักสูตรจากสภาหรือองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้องด้วยมีการสำรวจคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตอย่างน้อยสำหรับทุกหลักสูตรระดับปริญญาตรี^{๘๒} ทุกรอบระยะเวลาตามแผนกำหนดการศึกษาของหลักสูตรมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนการวัดผลการศึกษาและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนที่ส่งเสริมทักษะอาชีพและคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต มีการส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรทั้งด้านบุคลากรเทคโนโลยีสารสนเทศและงบประมาณที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิต^{๘๓} จะเห็นได้ว่าการเปิดหลักสูตรการเรียนและการสอนของหน่วยวิทยบริการจะมีอยู่หนึ่งหลักสูตรคือหลักสูตรหลักการสอนหรือสาขาวิชาภาษาไทยจะเห็นได้ว่าเป็นหลักสูตรทางด้านวิชาชีพโดยเฉพาะทางหน่วยก็มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรมาโดยตลอดแต่ยังไม่เห็น

^{๗๘} สัมภาษณ์ พระมหาวิโรจน์ วิโรจน์, รองเจ้าคณะวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๗๙} สัมภาษณ์ พระทีฆทัตส์สินวงศ์, ดร., อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดพิจิตร, วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

^{๘๐} สัมภาษณ์ นายสมบูรณ์ ทิพรังศรี, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี, วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๘๑} สัมภาษณ์ นายณัฐสันต์ นันทวัฒน์, เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๘๒} สัมภาษณ์ นายเอกราช เสมาทอง, นักวิชาการศาสนา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๘๓} สัมภาษณ์ นางสาวอุษา แป้นโก๋, นิสิตพุทธศาสตรบัณฑิต หน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

เด่นชัดถึงความโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์เท่าที่ควรอาจเนื่องมาจากประสบการณ์การบริหารของผู้บริหาร
ยังขาดประสบการณ์โดยตรง^{๘๔}

กล่าวได้ว่า การผลิตบัณฑิตภายใต้การบริหารจัดการสถานศึกษาอื่นที่ตั้งจะต้องมี
ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้งผู้บริหารหน่วยวิทยบริการต้องมี
ศักยภาพในด้านวิสัยทัศน์ สร้างระบบการตัดสินใจ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากบุคลากร และนิสิต
เพื่อการศึกษาสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้และบริหารการศึกษาพร้อมทั้งมีระบบและกลไกการจัดการ
เรียนการสอนระบบการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลการเรียนตามคุณลักษณะของบัณฑิตที่ได้คุณภาพตามเกณฑ์
ที่กำหนดซึ่งบางหลักสูตรสาขาวิชาชีพต้องได้รับการรับรองหลักสูตรจากสภาหรือองค์กรวิชาชีพที่
เกี่ยวข้องด้วยมีการสำรวจคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

๔.๒.๒ รูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษาอื่นที่ตั้งด้านวิจัยและพัฒนา

รูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษาอื่นที่ตั้งด้านวิจัยและพัฒนาที่
สอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยซึ่งมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นิสิต
สามารถจะค้นคว้าและเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมากขึ้น รวมทั้งการส่งเสริมการสร้างผลงานออกได้อย่างมี
คุณภาพตามที่ต้องสังคมนยอมรับ ดังต่อไปนี้

๑) การบริหารจัดการความรู้จากผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์เพื่อเผยแพร่ไปยังคณาจารย์
นักศึกษาวงการวิชาการหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน^{๘๕} ตลอดจนชุมชนเป้าหมายที่จะนำผลการวิจัย
ไปใช้ประโยชน์เป็นเรื่องที่มีความสำคัญสำหรับทุกสถาบันอุดมศึกษา^{๘๖} ดังนั้น สถาบันต้องจัดระบบ
ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการรวบรวมเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในทรัพย์สินทางปัญญาจากงานวิจัย
หรืองานสร้างสรรค์อย่างเหมาะสมกับผู้ใช้แต่ละกลุ่มโดยสิ่งที่เผยแพร่ต้องมีคุณภาพเชื่อถือได้และ
รวดเร็วทันเหตุการณ์^{๘๗}

๒) เกณฑ์การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุตาม
วัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น^{๘๘} ต้องมีการบริหารสถานศึกษาที่ดีจะช่วยสร้างองค์การที่มี
คุณภาพทั้งในด้านบุคลากรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งนักวิชาการเป็นจำนวนมากมีความ

^{๘๔} สัมภาษณ์ นางสาวดวงกมล คลุพพาน, เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี, วันที่ ๒๒
พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

^{๘๕} สัมภาษณ์ ผศ.ดร.วรฤดี เตือนช้าง, อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์, วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๗.

^{๘๖} สัมภาษณ์ นายรัฐพงษ์ อิ่มทอง, นักวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์, วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๘๗} สัมภาษณ์ ผศ.ดร.มะลิวัลย์ ดันตีสันติสม, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘
ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๘๘} สัมภาษณ์ พระอุทัยธรรมานุวัตร, ดร., ผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี, วันที่ ๒๗
พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

พยายามวัดประสิทธิผลของสถานศึกษาในมิติต่าง ๆ ที่แตกต่างกันออกไป^{๘๙} แต่ที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดว่ามีส่วนสำคัญต่อการวัดการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาคือการวัดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างมิติคุณภาพ ๓ มิติได้ แก่มิติคุณภาพของทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน มิติคุณภาพกระบวนการเรียนการสอน และมิติคุณภาพของผลผลิตภายใต้สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา^{๙๐}

๓) สภาพแวดล้อมของสถานศึกษามีองค์ประกอบด้านพฤติกรรมของอาจารย์และองค์ประกอบด้านนิสิตนักศึกษาไปใช้วัดประสิทธิผลการจัดการศึกษานอกที่ตั้งของสถานศึกษามีผลงานการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการบริหารจัดการและประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่วินิจฉัยสั่งการควบคุมแนะนำจัดการเกี่ยวกับภารกิจต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายภายใต้ทรัพยากรทางการบริหารที่มีอยู่ผู้บริหารจึงต้องเข้าใจวิธีการจูงใจผู้ปฏิบัติงานให้ร่วมมือในการปฏิบัติงานเพื่อองค์การอย่างเต็มใจนอกจากนี้ยังพบว่าพฤติกรรมผู้นำทางการเปลี่ยนแปลงมีความสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษามากที่สุด

๔) อิทธิพลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษานอกเหนือจากนั้นมีผลการวิจัยอื่นแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้มีความรอบรู้เกี่ยวกับแนวคิดใหม่ๆทางการศึกษาและสามารถแสดงบทบาทในการเป็นผู้นำทางวิชาการ^{๙๑} ซึ่งพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์สูงกับผลสำเร็จของสถานศึกษาและอีกอย่างหนึ่งคือเรื่องของสมรรถนะขององค์การเป็นปัจจัยทางการบริหารจัดการที่มีองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญที่ผู้บริหารทุกคนต้องให้ความสนใจคือการบริหารจัดการเพื่อให้้องค์การสามารถดำเนินการได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งจะต้องมีสมรรถนะขององค์การจึงจะเป็นการบูรณาการสมรรถนะที่หลากหลายของแต่ละบุคคลหรือแต่ละส่วนขององค์การผสมผสานหน้าที่ภารกิจการบริหารและการใช้ทรัพยากรทางการบริหาร^{๙๒} เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้ถ้าองค์การนั้นเป็นสถานศึกษาสามารถวัดสมรรถนะได้จากลักษณะขององค์การสภาพแวดล้อม^{๙๓} ลักษณะของผู้ปฏิบัติงานและนโยบายการปฏิบัติงานซึ่งได้พัฒนาตัวแบบสมรรถนะ

^{๘๙} สัมภาษณ์ พระครูสิทธิวิจิตรโสภิต, นิสิตพุทธศาสนธำมิต, หน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๙๐} สัมภาษณ์ นายณัฐสันต์ นันทวัฒน์, เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๙๑} สัมภาษณ์ พระครูศรีวิจิตรสุนทร, ดร., รองผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๙๒} สัมภาษณ์ พระทีฆทัตสึมนิวงศ์, ดร., อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดพิจิตร, วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

^{๙๓} สัมภาษณ์ นางสาวรวงคณา โพธิคามบำรุง, เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดพิจิตร, วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

ขององค์การภาครัฐโดยอาศัยบริบทสมรรถนะในแต่ละมิติของหน่วยงานภาครัฐ^{๙๔} จะทำให้สมรรถนะขององค์การมีความสัมพันธ์ โดยวัดจากประสิทธิภาพประสิทธิผลและความยั่งยืนเห็นว่าสมรรถนะขององค์การส่วนหนึ่งมาจากความสามารถของผู้บริหารความมุ่งมั่นของผู้บริหารในการแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ^{๙๕}

๕) การวิจัยและพัฒนาจึงได้กำหนดสมรรถนะขององค์การประกอบด้วยนโยบายและกลไกการบริหารการสื่อสารในการบริหารบรรยากาศในองค์การความรู้ความสามารถของบุคลากรและการจัดการทรัพยากรการเรียนรู้^{๙๖} การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้อาจารย์ผู้สอนจะต้องมีทักษะในการจัดการเรียนรู้มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนเก่งคนดีและเป็นคนมีความสุข^{๙๗} ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้^{๙๘} ดังนั้น อาชีพอาจารย์จึงเป็นอาชีพที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรของชาติค่อนข้างสูงองค์การวิชาชีพอาจารย์จึงได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพอาจารย์เพื่อให้อาจารย์ทำหน้าที่ได้อย่างมีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานอย่างถูกต้องและเหมาะสมและนำไปใช้ในการพัฒนาและประเมินผลการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการทำงานและการพัฒนางานของอาจารย์^{๙๙}

๖) คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ต้องเป็นผู้ที่มีทัศนคติความเชื่อความคิดและค่านิยมที่ดีเพราะสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทำงานของอาจารย์และต่างก็พบว่าพฤติกรรมของอาจารย์มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษานอกที่ตั้ง^{๑๐๐} และตัวแปรมิติด้านอาจารย์ไม่ใช่องค์ประกอบที่สำคัญกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาแต่ก็แนะนำให้สถานศึกษาต้องเอาใจใส่ให้ความสำคัญกับอาจารย์ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ามิติอื่น ๆ^{๑๐๑} ดังนั้นการวิจัยและพัฒนาจึงกำหนดใช้

^{๙๔}สัมภาษณ์ พระวิเชียรมนี, ที่ปรึกษาเจ้าคณะหัวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๙๕}สัมภาษณ์ พระมหาวีโรจน์ วิโรจน์, รองเจ้าคณะหัวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๙๖}สัมภาษณ์ นายจุลพันธ์ ทับทิม,อดีตนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๙๗}สัมภาษณ์ นายภาคภูมิ เกตุทรัพย์, นิสิตพุทธศาสตรบัณฑิต หน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๙๘}สัมภาษณ์ นายณัฐสันต์ นันทวัฒน์, เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๙๙}สัมภาษณ์ นายเอกราช เสมาทอง, นักวิชาการศาสนา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๐๐}สัมภาษณ์ นางสาวพัชรพรรณ ชุ่มเปี่ยม, นักวิชาการวัฒนธรรม จังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๐๑}สัมภาษณ์ พระครูโกวิทบุญเขต, รองประธานหน่วยวิทยบริการจังหวัดตาก, วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

พฤติกรรมของอาจารย์เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้และกำหนดให้พฤติกรรมของอาจารย์ประกอบด้วยการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์คุณภาพการจัดการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการสนับสนุนทางสังคมของอาจารย์และการเข้าถึงและการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้การเรียนรู้ตลอดชีวิต^{๑๐๒}

๓) การวางเป้าหมายเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีศักยภาพมีทักษะพื้นฐานในการแสดงความรู้และมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตามความต้องการของตนเอง^{๑๐๓} ซึ่งนักวิชาการได้เสนอคุณลักษณะของผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตไว้ค่อนข้างหลากหลายคือเป็นผู้ที่มีทักษะในการเรียนรู้และมีกระบวนการคิดอย่างสมเหตุสมผลที่สามารถใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานต่าง ๆ และสามารถเป็นผู้ที่มีทักษะถึงการรับรู้ที่มีค่านิยมของเป็นของตนเองอย่างถูกต้องโดยไม่ผิดหลักการบริหารจัดการตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพื่อให้ตรงตามเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้มีแรงบันดาลใจมีรูปแบบการคิดของตนเองพร้อมที่จะพัฒนาตนเองในอนาคต^{๑๐๔}

๔) การสร้างความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนมีแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอกในการเรียนรู้เป็นต้น^{๑๐๕} ซึ่งคุณลักษณะของผู้เรียนดังกล่าวล้วนแต่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา^{๑๐๖} รวมทั้งมีการค้นพบเชิงประจักษ์ว่าคุณลักษณะของผู้เรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาแม้ว่าตัวแปรมิติด้านนิสิตนักศึกษาไม่ใช่องค์ประกอบสำคัญกับประสิทธิผลของการบริหารจัดการสถานศึกษาแต่ก็แนะนำให้สถานศึกษาต้องเอาใจใส่เช่นเดียวกันกับมิติด้านอาจารย์^{๑๐๗}

๕) กำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนประกอบด้วยเจตคติต่อการเรียนรู้ทักษะที่เอื้อต่อการเรียนรู้ค่านิยมด้านความรับผิดชอบและการคิดอย่างมีวิจารณญาณจากผลการทบทวนวรรณกรรม^{๑๐๘} ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรทั้งหมดได้แก่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตพฤติกรรมของผู้บริหาร

^{๑๐๒} สัมภาษณ์ พระธรรมภาณพิลาส, เจ้าคณะวัดท่าแกพะเพชร, วันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๐๓} สัมภาษณ์ พระครูศรีวิจิตรสุนทร, ดร., รองผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๐๔} สัมภาษณ์ นายณัฐสันต์ นันทวัฒน์, เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๐๕} สัมภาษณ์ นางสาวดวงกมล คลุ่พาน, เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี, วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

^{๑๐๖} สัมภาษณ์ นายภาคภูมิ เกตุทรัพย์, นิสิตพุทธศาสน์บัณฑิต หน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๐๗} สัมภาษณ์ ผศ.ดร.วรกฤต เกื้อนช้าง, อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์, วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๗.

^{๑๐๘} สัมภาษณ์ นายณัฐพงษ์ อิ่มทอง, นักวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์, วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

สมรรถนะขององค์การพฤติกรรมของอาจารย์และคุณลักษณะของผู้เรียนมากำหนดเป็นกรอบจึงทำให้การวิจัยและพัฒนาต่าง ๆ^{๑๐๙} ที่กล่าวมาเบื้องต้นไม่มีประสิทธิผลมากเท่าที่ควรเพราะอาจสืบเนื่องมาจากปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เช่น คณาจารย์ไม่มีผลงานด้านการวิจัย และผลงานทางวิชาการอื่น ๆ^{๑๑๐}

๑๐) การผลิตผลงานด้านวิจัยของคณาจารย์จะต้องเพิ่มองค์ความรู้ให้มากขึ้นเนื่องจากยังมีองค์ประกอบและปัจจัยหลาย ๆ ด้าน^{๑๑๑} โดยเฉพาะประสบการณ์ตรงของอาจารย์บางท่านเป็นผู้ที่ผลิตผลงานวิจัยได้มากสืบเนื่องมาจากแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องมีการประชุมการวางแผนงานชัดเจนส่งผลให้การปฏิบัติงานได้ประสิทธิผลตามที่วัตถุประสงค์ที่วางไว้^{๑๑๒} และฝ่ายสนับสนุนวิชาการยังมีประสบการณ์โดยตรงในการจัดเก็บข้อมูลเอกสารและการป้อนข้อมูลหลักที่สำคัญในการผลิตงานวิจัยของคณาจารย์และงบประมาณสนับสนุนในการวิจัยพัฒนาเนื่องด้วยการจัดสถานศึกษาออกที่ตั้งยังต้องขึ้นตรงต่อวิทยาเขตและวิทยาลัย^{๑๑๓}

๑๑) การจัดโครงการหรือทุนวิจัยจะต้องได้รับการพิจารณาจากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ รวมทั้งงบประมาณในการผลิตงานวิจัยต่าง ๆ จากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์เพียงพอต่อความต้องการของคณาจารย์และเจ้าหน้าที่^{๑๑๔} ส่งผลให้การผลิตผลงานวิจัยได้ทำให้มีกำลังใจในการขอทุนในการทำวิจัยส่งผลกระทบยาวต่อการบริหารสถานศึกษาออกที่ตั้งเวลาประเมินคุณภาพการศึกษาและทำให้คณาจารย์และเจ้าหน้าที่มีความชำนาญในการผลิตงานวิจัย^{๑๑๕} มากยิ่งทำให้มีประสบการณ์ความชำนาญอย่างต่อเนื่องและอีกอย่างภาระหน้าที่งานมีมากทำให้จัดสรรเวลาในการทำวิจัย^{๑๑๖} ได้อย่างไรก็กังวล

^{๑๐๙} สัมภาษณ์ ผศ.ดร.มะลิวัลย์ ตันตีสันติสม, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๑๐} สัมภาษณ์ นายสมบุญ ทิพรังศรี, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี, วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๑๑} สัมภาษณ์ นางสาวพัชรพรรณ ชุ่มเปี่ยม, นักวิชาการวัฒนธรรม จังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๑๒} สัมภาษณ์ พระครูศรีวิจิตรสุนทร, ดร., รองผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๑๓} สัมภาษณ์ พระครูโกวิทบุญเขต, รองประธานหน่วยวิทยบริการจังหวัดตาก, วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

^{๑๑๔} สัมภาษณ์ นางสาวดวงกมล คฤหพาน, เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี, วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

^{๑๑๕} สัมภาษณ์ นางสาวพัชรพรรณ ชุ่มเปี่ยม, นักวิชาการวัฒนธรรม จังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๑๖} สัมภาษณ์ นายจุลพันธ์ ทับทิม, อดีตนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗.

แต่กระนั้น งานบางครั้งระหว่างเจ้าหน้าที่กับอาจารย์อาจเป็นงานตัวเดียวกันมีทั้งภาระสอนแล้วยังต้องลงมาช่วยในด้านการทำประกันคุณภาพจึงทำให้เวลาในการผลิตงานวิจัยติดปัญหาอยู่บ้างและซึ่งบุคลากรก็มีแรงจูงใจในการทำวิจัยด้วยเพราะได้รับรางวัลลอปโลบใจจากผู้บังคับบัญชาบ้างทุนรางวัลต่าง ๆ บ้างก็คุ้มกับค่าเหนื่อยจึงทำให้อยากจะเดินหน้าต่อในการทำงาน^{๑๑๗}

๑๒) หน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องให้ทุนวิจัยการสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่องจึงทำให้เกิดความตั้งใจในการทำงานวิจัยและงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย^{๑๑๘} ฉะนั้น ควรจัดสรรทุนงานวิจัยให้ชัดเจนตรวจสอบได้และมีทุนเพียงพอต่อการทำวิจัยมีกรอบระยะเวลากำหนดการในการส่งผลงานมีการตรวจสอบอย่างตรงไปตรงมาต่อหน่วยงานผู้ที่มีอำนาจรับผิดชอบโดยเฉพาะผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจโดยตรง^{๑๑๙} ควรลงมาตรวจสอบด้วยตนเองเกี่ยวกับงบประมาณในการจัดสรรโครงการต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของส่วนกลางตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ และอีกประการคือบุคลากรที่ยังไม่ได้รับการบรรจุเป็นลูกจ้างประจำ จึงทำให้การทำวิจัยไม่ต่อเนื่องและกำลังใจขาดหายไปตามไปด้วย^{๑๒๐} เพราะยังยึดติดในระบบความมั่นคงในสายอาชีพที่ปฏิบัติจึงทำให้ขาดแรงจูงใจในการผลิตผลงานวิจัยส่งผลให้กระบวนการทำวิจัยยังขาดเอกภาพจึงมีปัญหาในการนำมาใช้และยังมีการจำกัดคุณสมบัติของผู้ทำวิจัยจึงทำให้เป็นปัญหาที่ยังแก้ไม่ได้ทำให้ผู้ทำวิจัยไม่มีผลงานอย่างต่อเนื่องส่งผลให้พื้นฐานในการทำวิจัยของบุคลากรยังมีน้อยยังขาดความชำนาญและประสบการณ์ในงานเกี่ยวกับวิชาการ^{๑๒๑}

กล่าวได้ว่า รูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษาออกที่ด้านวิจัยและพัฒนาที่สอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยจะต้องนำการบริหารจัดการที่มีความรู้จากผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์เพื่อเผยแพร่ไปยังคณาจารย์นักศึกษาวงการวิชาการหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน กำหนดเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษามือถือประกอบที่สำคัญต่อประสิทธิผลของสถานศึกษามือถือประกอบ ๔ ด้าน คือ ด้านสถานศึกษา ด้านผู้บริหาร ด้านอาจารย์และด้านนิสิตนักศึกษา ซึ่งมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาออกเหื่อนจากนั้นมีผลการวิจัยอื่นแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้มีความรอบรู้เกี่ยวกับแนวคิดใหม่ ๆ เพราะการวิจัยและ

^{๑๑๗} สัมภาษณ์ ผศ.ดร.มะลิวัลย์ ตันตีสันติสม, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๑๘} สัมภาษณ์ นายรัฐพงษ์ อิมทอง, นักวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์, วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๑๙} สัมภาษณ์ นางสาวอุษา แป้นโก, นิสิตพุทธศาสตรบัณฑิต หน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๒๐} สัมภาษณ์ นายสมบุรณ์ ทิพรังศรี, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี, วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๒๑} สัมภาษณ์ นายณัฐสันต์ นันทวัฒน์, เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

พัฒนาจึงได้กำหนดสมรรถนะขององค์การประกอบด้วยนโยบายและกลไกการบริหารการสื่อสารในการบริหารบรรยากาศในองค์การความรู้ความสามารถของบุคลากรและการจัดการทรัพยากรการเรียนรู้อาจารย์ต้องเป็นผู้ที่มีทัศนคติความเชื่อความคิดและค่านิยมการวางเป้าหมายเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีศักยภาพมีทักษะพื้นฐานในการแสดงความรู้และมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตามความต้องการของตนเอง มีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตน มีแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอกการผลิตผลงานด้านวิจัยของคณาจารย์จะต้องเพิ่มองค์ความรู้ให้มากขึ้น

๔.๒.๓ รูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้ง ด้านการส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม

รูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งด้านการส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคมอันเป็นพันธกิจที่สามของการจัดการศึกษาซึ่งที่ผ่านมาแม้ว่าจะมีอุปสรรคและปัญหาอยู่บ้างแต่ก็นับว่ามีความโชคดีของหน่วยวิทยบริการที่มีวัดทางพระพุทธศาสนาอันเป็นต้นกำหนดทางประเพณีที่ดีงามของสังคมไทยที่จะเห็นได้อย่างชัดเจนก็คือ การส่งเสริมการกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาที่สอดคล้องกับชุมชนตลอดทั้งปีทำให้หน่วยวิทยบริการ และพระสงฆ์ที่เป็นนิสิตสามารถจะคิดค้น ส่งเสริมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาไปยังประชาชน เด็กและเยาวชนได้อย่างต่อเนื่องเพราะที่ตั้งของหน่วยวิทยบริการถือว่าเป็นจุดรวมของวัดที่เป็นต้นแบบทางทางสังคม รวมทั้งการส่งเสริมวิชาการที่มีนิสิตกระจายอยู่ทั่วทุกพื้นที่ทำให้การประชาสัมพันธ์เป็นไปอย่างที่ต้องการสามารถจะมีแนวทางการเพิ่มประสิทธิผล ดังต่อไปนี้

๑) การส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคมส่วนใหญ่จะปฏิบัติกันได้ดีมากเต็มรูปแบบในทุกกิจกรรม^{๑๒๒} เพราะโครงการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของส่วนกลางที่ขยายลงมาสู่พื้นที่ส่วนภูมิภาคค่อนข้างชัดเจนและจัดสรรปันส่วนให้ทุก ๆ วิทยาเขต วิทยาลัย และหน่วยวิทยบริการต่าง ๆ มีเพียงพออยู่แล้ว แต่จะมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดโครงการต่าง ๆ ให้กระจายไปทั่วค่อนข้างจะลำบากและไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร^{๑๒๓} เนื่องจากผู้บริหารและคณาจารย์ตลอดจนเจ้าหน้าที่ยังขาดประสบการณ์ในการบริหารกิจการเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม อาจจะสืบเนื่องมาจากสิ่งสนับสนุนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ มีไม่เพียงพอ เช่น อาคารสถานที่ที่มีไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เข้าร่วมกิจกรรม โต๊ะ เก้าอี้ อาหารเครื่องดื่ม ตลอดจนการบริการของเจ้าหน้าที่ยังไม่ทั่วถึงเนื่องด้วยมีไม่เพียงพอ^{๑๒๔}

^{๑๒๒} สัมภาษณ์ พระธรรมภาณพิลาส, เจ้าคณะวัดท่าแก่งเพชร, วันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๒๓} สัมภาษณ์ พระทีฆทัตสนิมุนีวงศ์, ดร., อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดพิจิตร, วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

^{๑๒๔} สัมภาษณ์ นางสาวดวงกมล คฤหาสน, เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี, วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

๒) จะต้องเพิ่มอาจารย์ประจำและบุคลากร ที่ส่งผลให้การจัดกิจกรรมให้มีความราบรื่น เพราะอาจจะเป็นงานมีเยอะแต่บุคคลมีไม่เพียงพอต่องานภาระการปฏิบัติงานของคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยจะค่อนข้างเยอะมากจึงส่งผลให้การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ^{๑๒๕} หรือแม้กระทั่งการกิจกรรมภายในมหาวิทยาลัยเป็นไปตามความต้องการของผู้เข้าร่วมตลอดจนเจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนมีอย่างเพียงพอต่อความต้องการในการปฏิบัติหน้าที่^{๑๒๖} ดังนั้น จึงควรสรรหามาเพิ่มในการปฏิบัติงาน เพราะนิสิตมีจำนวนเพิ่มขึ้นและควรให้มีการประเมินคณาจารย์เจ้าหน้าที่เพื่อบรรจุแต่งตั้งและการจัดสรรสวัสดิการให้อย่างเหมาะสมกับความต้องการของบุคลากร จึงจะทำให้มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน^{๑๒๗}

๓) ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ที่ผ่านมาจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยซึ่งมหาวิทยาลัยทั้งสองดังกล่าวจะดูแลรับผิดชอบในการจัดสรรบุคลากรด้านคุณธรรมจริยธรรมและศีลธรรมไปเผยแพร่สู่สังคมอย่างเห็นได้ชัดเจนตลอดเรื่อยมาเป็นเวลาหลายทศวรรษ^{๑๒๘} ดังนั้น จะเห็นได้ว่าทางมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยส่วนกลางได้พัฒนาการในการผลิตพระนิสิตให้ออกเผยแพร่ศีลธรรมในโรงเรียนค่อนข้างจะมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของสังคมและปัญหาอุปสรรคที่เกิดโดยตรงอาจจะสืบเนื่องมาจากพระนิสิตเองมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดวิชาความรู้ยังขาดประสบการณ์ตรงจึงทำให้เกิดช่องว่างระหว่างครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนกับผู้บริหารโรงเรียนมองเห็นต่างมุม^{๑๒๙} ส่งผลให้การจัดตารางสอนมีน้อยทำให้บทบาทของครูพระมีน้อยนักเรียนอาจจะไม่ได้รับความรู้ในทางพระพุทธศาสนาตามความเป็นจริงส่งผลให้นักเรียนไม่มีคุณธรรมจริยธรรมและศีลธรรมอย่างเห็นได้ชัดในปัจจุบัน เช่น ขาดความเคารพต่อครูบาอาจารย์ มีความก้าวร้าวต่อบุพการี ขาดความอ่อนน้อมถ่อมตน มั่วสุมอบายมุขต่าง ๆ เป็นต้น^{๑๓๐}

^{๑๒๕} สัมภาษณ์ นายสมบุญ ทิพรังศรี, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี, วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๒๖} สัมภาษณ์ ผศ.ดร.มลิวลิย์ ตันตีสันติสม, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๒๗} สัมภาษณ์ พระครูศรีวิจิตรสุนทร, ดร., รองผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๒๘} สัมภาษณ์ พระครูโกวิทบุญเขต, รองประธานหน่วยวิทยบริการจังหวัดตาก, วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

^{๑๒๙} สัมภาษณ์ ผศ.ดร.วรกฤต เกื้อนช้าง, อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์, วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๗.

^{๑๓๐} สัมภาษณ์ นายนิฐพงษ์ อิ่มทอง, นักวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์, วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

๔) การส่งเสริมให้มีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการเนื่องด้วยผู้บริหาร คณาจารย์และเจ้าหน้าที่มีการประสานงานกับนิสิตมีความชัดเจนและจริงจังเพียงพอในการเข้าร่วม กิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางสถานศึกษาได้จัดขึ้น^{๑๓๑} และส่วนหนึ่งอาจมาจากการบริหารจัดการเกี่ยวกับการ เรียนการสอนเนื่องด้วยมีการเรียนการสอนทั้งภาคปกติและภาคพิเศษจึงทำให้เกิดช่องว่างระหว่าง การพบปะกันระหว่างนิสิตภาคปกติและภาคพิเศษ^{๑๓๒} ดังนั้นผู้บริหารควรตระหนักเรื่องดังกล่าวโดยการ จัดสรรให้มีการพบปะกันบ้างระหว่างนิสิตทั้งสองภาคปกติและภาคพิเศษเพราะจะทำให้เกิดการ ค้นเค้นกันอาจจะนำมาซึ่งการจัดกิจกรรมร่วมกันขึ้นทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย^{๑๓๓}

กล่าวได้ว่า การจัดกิจกรรมทางสังคมของหน่วยวิทยบริการจะปฏิบัติได้ดีตามลำดับขั้นมา โดยตลอดตามนโยบายของส่วนกลางที่ได้วางเอาไว้ ถึงแม้ว่าหน่วยวิทยบริการจะมีบุคลากรที่ยังไม่มี มากเท่าที่ควรก็ตาม จะเห็นได้ว่าส่วนหนึ่งหน่วยวิทยบริการได้มีภูมิศาสตร์ในการตั้งหน่วยพื้นที่ ให้บริการทางการศึกษาจะอยู่ในวัดพระบรมธาตุซึ่งเป็นที่เคารพสักการะของคนในชุมชนแห่งนั้นจึงทำ ให้ง่ายต่อการเข้าถึงสังคมได้อย่างรวดเร็วโดยเฉพาะนิสิตที่เป็นพระสงฆ์การจะได้รับมอบหมายให้ จัดการดูแลในการเผยแผ่ความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรมในสถานศึกษาต่าง ๆ เช่น ครูพระสอน ศิลธรรมในโรงเรียน เป็นต้น

๔.๒.๔ รูปแบบเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้ง ด้านการทํานุ บำรุงศิลปวัฒนธรรม

รูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งด้านการทํานุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมอันเป็นพันธกิจสุดท้ายของการจัดการศึกษา ซึ่งจะเห็นได้ว่า วัดเป็นต้นทุนทาง วัฒนธรรมที่สำคัญของสังคมไทยเพราะส่วนใหญ่พระพุทธศาสนาทำให้การติดต่อประสานงานเพื่อ ส่งเสริมกิจกรรมทางประเพณีและศิลปวัฒนธรรมย่อมได้การยอมรับจากชุมชนเป็นอย่างดี รวมทั้งการ จัดกิจกรรมของหน่วยวิทยบริการมีโครงการมากมายที่ตอบสนองต่อการส่งเสริมให้เด็กเยาวชน มีการ ฝึกหัดปฏิบัติเพื่อการแข่งขัน การประกวด การตอบคำถามหรือปัญหาธรรม เป็นต้น ซึ่งหน่วยวิทย บริการควรมีแนวทางการเพิ่มประสิทธิผล ดังต่อไปนี้

๑) ผู้บริหาร คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ต้องประสานงานอย่างจริงจังภายในองค์กรและการ จัดสรรในเรื่องการมอบหมายอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานจึงส่งผลให้ไม่มีประสิทธิภาพในการ

^{๑๓๑} สัมภาษณ์ นายสมบุญ ทิพรังศรี, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี, วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๓๒} สัมภาษณ์ นางสาวพัชรพรรณ ชุ่มเปี่ยม, นักวิชาการวัฒนธรรม จังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๓๓} สัมภาษณ์ นายณัฐสันต์ นันทวัฒน์, เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

ประสานงานกับชุมชน^{๑๓๔} และโอกาสในการสร้างเครือข่ายประสานงานกับชุมชนที่เกิดจากการผู้บริหารและคณาจารย์ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์เพียงพอและการสร้างโอกาสให้กับตนเองจึงให้ความสำคัญต่อการสร้างเครือข่ายในชุมชนจึงส่งผลให้การติดต่อประสานงานกับชุมชนต่าง ๆ ประสบผลสำเร็จ^{๑๓๕}

๒) หน่วยวิทยบริการจะต้องกำหนดหลักสูตรด้านศิลปวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น^{๑๓๖} เนื่องด้วยหน่วยวิทยบริการเป็นหน่วยบริการที่แยกย่อยออกมาจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยส่วนกลางให้มีอำนาจหน้าที่บริการทางด้านการศึกษเป็นหลักทั้งทางด้านการวิจัยและพัฒนาตลอดจนการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ จึงเป็นเรื่องไม่แปลกมากนักที่หน่วยวิทยบริการจะต้องจัดสรรกำลังคนให้เพียงพอต่อความต้องการทางสังคมที่มารับบริการ^{๑๓๗} แต่เนื่องด้วยหน่วยวิทยบริการเป็นหน่วยที่มีขนาดเล็กในการบริหารทางการศึกษาจึงส่งผลให้การกำหนดหลักสูตรด้านศิลปวัฒนธรรมไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นได้มากเท่าที่ควร อาจจะเนื่องมาจากบุคลากรและเจ้าหน้าที่มีน้อยต่อการให้บริการแก่พื้นที่ทางสังคมที่มีขนาดใหญ่^{๑๓๘}

๓) การจัดตั้งเครือข่ายชุมชนโดยเฉพาะพระสงฆ์ที่เป็นพระสังฆาธิการในจังหวัดที่เป็นนิสิตหน่วยวิทยบริการให้เข้ามามีความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม พระสงฆ์ที่เป็นพระนิสิตส่วนใหญ่จะเป็นพระสังฆาธิการที่ได้กล่าวมาเบื้องต้นส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์ในด้านการบริหารจัดการปกครองสามเณรและพระลูกวัดที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับขนาดของวัดแต่ละวัด^{๑๓๙} แต่ถึงอย่างไรก็ไม่ใช่ว่าปัญหาและอุปสรรคในการเพิ่มพูนความรู้ในด้านศิลปวัฒนธรรมเพราะประสบการณ์ของพระสังฆาธิการแต่ละรูปจะถูกสะสมมาโดยอัตโนมัติอยู่ในตัวอยู่แล้ว^{๑๔๐} เพราะพระสงฆ์ที่จะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นพระสังฆาธิการได้นั้นจะต้องมีพรรษามากเพียงพออย่างน้อยพ้น ๕ พรรษาขึ้นไป^{๑๔๑} กระนั้นแล้วความที่ท่านจะได้สัมผัส

^{๑๓๔} สัมภาษณ์ พระครูสิทธิวิจิตรโสภิต, นิสิตพุทธศาสนศาสตรบัณฑิต หน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๓๕} สัมภาษณ์ ผศ.ดร.มะลิวัลย์ ตันติสันติสม, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๓๖} สัมภาษณ์ พระมหาวิโรจน์ วิโรจโน, รองเจ้าคณะวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๓๗} สัมภาษณ์ พระครูโกวิทบุญเขต, รองประธานหน่วยวิทยบริการจังหวัดตาก, วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

^{๑๓๘} สัมภาษณ์ นางสาวรางคณา โพธิคามบำรุง, เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดพิจิตร, วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

^{๑๓๙} สัมภาษณ์ นายภาคภูมิ เกตุทรัพย์, นิสิตพุทธศาสนศาสตรบัณฑิต หน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๔๐} สัมภาษณ์ พระธรรมภาณพิลาส, เจ้าคณะวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๔๑} สัมภาษณ์ ผศ.ดร.วรกฤต เกื้อนช้าง, อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์, วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๗.

ความเป็นอยู่ของคนในชุมชนในด้านศิลปและวัฒนธรรมก็มีมาโดยในตัวยู่แล้ว^{๑๔๒} ดังนั้นการจัดตั้งชุมชนเครือข่ายจึงเป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยวิทยบริการที่จะสนับสนุนและให้การบริการกับพระสังฆาธิการ แต่ในทางปฏิบัติหน่วยวิทยบริการยังขาดผู้ที่มีความรู้ความชำนาญโดยตรงในการถ่ายทอดวิชาความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมและการประสานงานติดต่อการจัดตั้งเครือข่ายชุมชนจึงทำให้พระสังฆาธิการไม่ได้รับโอกาสในการที่จะได้รับความรู้เพิ่มเติมรวมถึงการถ่ายทอดประสบการณ์ที่มีประสบการณ์มายาวนาน^{๑๔๓}

๔) การบูรณาการการเรียนการสอนให้เชื่อมโยงไปยังศิลปวัฒนธรรม^{๑๔๔} จะเห็นได้ว่าการจัดการบริหารด้านการศึกษาของหน่วยวิทยบริการยังมีปัญหาในด้านการจัดสรรอาจารย์ประจำหลักสูตรยังไม่ตรงกับสาขาวิชาตามความต้องการของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่กำหนด จึงทำให้การถ่ายทอดวิชาความรู้ของอาจารย์แต่ละท่านไม่ตรงกับรายวิชามากเท่าที่ควร^{๑๔๕} และการเชื่อมโยงจากศาสตร์หนึ่งไปยังอีกศาสตร์หนึ่งจึงไม่ค่อยมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกันมากเท่าที่ควร ส่งผลให้นิสิตไม่ได้รับความรู้ตามกระบวนการที่วางไว้มากเท่าที่ควร^{๑๔๖}

๕) การเพิ่มงบประมาณให้กับการวิจัยด้านศิลปวัฒนธรรม^{๑๔๗} ดังที่ได้กล่าวมาเบื้องต้นแล้วว่าหน่วยวิทยบริการยังไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนงานวิจัยมากเท่าที่ควรเพราะหน่วยวิทยบริการยังไม่มีนักวิจัยที่เป็นมืออาชีพ^{๑๔๘} เพราะการของบประมาณทุนสนับสนุนในแต่ละโครงเพื่อจัดเป็นทุนในการทำวิจัยด้านต่าง ๆ รวมไปถึงด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมจึงไม่มีมากเท่าที่ควรบวกผสมกับหน่วยวิทยบริการยังเป็สถานศึกษาที่อยู่ในการควบคุมดูแลของวิทยาลัยที่อยู่ต้นสังกัดกักตอยู่^{๑๔๙} จึงทำให้ได้รับทุนงบประมาณในการส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านกระบวนการหลายขั้นตอนทำให้เกิดความล่าช้า

^{๑๔๒} สัมภาษณ์ นายจุลพันธ์ ทับทิม, อดีตนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๔๓} สัมภาษณ์ นายสมบุรณ์ ทิพรังศรี, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี, วันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๔๔} สัมภาษณ์ พระวิเชียรมนี, ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๔๕} สัมภาษณ์ พระทีฆทัสสนีนีวงศ์, ดร., อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดพิจิตร, วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

^{๑๔๖} สัมภาษณ์ พระครูศรีวิจิตรสุนทร, ดร., รองผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๔๗} สัมภาษณ์ พระอุทัยธรรมานุวัตร, ดร., ผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี, วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

^{๑๔๘} สัมภาษณ์ นายรัฐพงษ์ อิ่มทอง, นักวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์, วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๔๙} สัมภาษณ์ พระอุทัยธรรมานุวัตร, ดร., ผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี, วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๗.

ต่อความต้องการของสังคมทำให้การปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรและเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ดูแลการติดต่อประสานงานฝ่ายประชาสัมพันธ์ประสบการณั้ก็ยังมีน้อยอยู่^{๑๕๐}

๖) การส่งเสริมเด็กและเยาวชนให้มีความนิยมและการปฏิบัติที่สอดคล้องกับกิจกรรมการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น^{๑๕๑} เนื่องด้วยปัจจุบันเป็นยุคสังคมแห่งโลกออนไลน์การติดต่อประสานงานต่าง ๆ จึงมีความเร็วต่อการติดต่อสังคมได้ตามความต้องการ ซึ่งมีทั้งทางบวกและทางลบในการติดต่อประสานงานรับรู้ข้อมูลข่าวสารบางครั้งข้อมูลก็ตรงบ้างและไม่ตรงบ้าง^{๑๕๒} จึงทำให้มีปัญหามาโดยตลอดจึงทำให้สังคมมีความรู้สึว่าการติดต่อกับโลกภายนอกมีความรวดเร็วและสะดวกสบายขึ้นไม่เหมือนแต่ก่อนโดยเฉพาะกลุ่มสังคมวัยรุ่นและวัยทำงานโดยขาดการยั้งคิดและั้งใจว่าปัญหาที่จะเกิดขึ้นตามมานั้นมีผลกระทบอย่างไรบ้าง โดยเฉพาะภาพคลิบต่าง ๆ ที่ไม่มีความเหมาะสม^{๑๕๓} ตลอดจนถึงที่เป็นภาพอนาจาร ส่งผลกระทบต่อบุคคลที่ขาดสติและขาดการใช้พิจารณาในการรับรู้ จึงเป็นเหตุทำให้สังคมเสื่อมเป็นผลตามมา ทำให้การส่งเสริมเด็กและเยาวชนมีความนิยมทางวัตถุมากกว่าที่จะสนใจเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมจึงทำให้ไม่สอดคล้องกับบริบทของหน่วยงานสถานศึกษาที่ส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการส่งเสริมเรื่องดังกล่าว^{๑๕๔}

กล่าวได้ว่า การส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคมจะต้องมอบหมายให้ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญรับผิดชอบในการจัดการบริหารเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของส่วนกลางโดยให้หน่วยวิทยบริการเป็นผู้ประสานงานกับพระนิสิตที่เป็นพระสงฆ์ฆาธิการให้เข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการจัดกิจกรรมดังกล่าวผ่านเครือข่ายกิจกรรมทางสังคมเพื่อขยายให้เป็นวงกว้างขึ้นมากกว่าเดิมที่มีอยู่ โดยเน้นการติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชนและผู้ที่มีอำนาจทางสังคมจะทำให้เข้าถึงง่ายและรวดเร็วโดยบูรณาการทั้งเรื่องการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตลอดจนการบริการทางสังคมเข้าด้วยกัน ซึ่งผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์มองคนทำงานให้ออกกว่าบุคคลใดเหมาะสมกับตำแหน่งใดเพื่อให้สอดคล้องกับการจัดคนให้ถูกกับงานจึงจะทำให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามมา

^{๑๕๐} สัมภาษณ์ นางสาวพัชรพรรณ ชุ่มเปี่ยม, นักวิชาการวัฒนธรรม จังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๕๑} สัมภาษณ์ นางสาวอุษา แป้นโก, นิสิตพุทธศาสตรบัณฑิต หน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๕๒} สัมภาษณ์ นายณัฐสันต์ นันทวัฒน์, เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๕๓} สัมภาษณ์ ผศ.ดร.มะลิวัลย์ ตันติสันติสม, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

^{๑๕๔} สัมภาษณ์ นายจุลพันธ์ ทับทิม, อดีตนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗.

ตารางที่ ๔.๒: ตารางสรุปจำนวนผู้ตอบประเด็นเกี่ยวกับรูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้ง

ประเด็น	รูปแบบการเพิ่มประสิทธิผล	ความถี่	ผู้ตอบแบบ สัมภาษณ์
			รูป/คนที่
๑. ด้านการ ผลิตบัณฑิต	๑. การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ๒. ผู้บริหารและคณาจารย์ตลอดจนเจ้าหน้าที่ต้อง ศึกษาหาหรือกันอยู่บ่อย ๆ ๓. การศึกษาสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้และบริการ การศึกษา ๔. ระบบและกลไกการจัดการเรียนการสอนระบบการ พัฒนาสัมฤทธิ์ผลการเรียนตามคุณลักษณะของบัณฑิต ๕. คณาจารย์มีระบบและกลไกการเปิดหลักสูตรใหม่ และปรับปรุงหลักสูตรตามแนวทางปฏิบัติที่กำหนด ๖. หลักสูตรสาขาวิชาชีพต้องได้รับการรับรอง หลักสูตรจากสภาหรือองค์กรวิชาชีพ	๑๔	๑, ๒, ๕, ๖, ๗, ๙, ๑๐, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๘, ๒๐.
๒. ด้านการ วิจัยและ พัฒนา	๑. การบริหารจัดการความรู้จากผลงานวิจัยหรืองาน สร้างสรรค์เพื่อเผยแพร่ ๒. เกณฑ์การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ๓. สร้างวิธีการจูงใจผู้ปฏิบัติงานให้ร่วมมือในการ ปฏิบัติงานเพื่อองค์กรอย่างเต็มที่ ๔. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้มีความรอบรู้ เกี่ยวกับแนวคิดใหม่ๆ ๕. การบริหารบรรยากาศในองค์การความรู้ ความสามารถของบุคลากรและการจัดการทรัพยากร การเรียนรู้ ๖. คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ต้องเป็นผู้ที่มีทัศนคติ ความเชื่อความคิดและค่านิยมที่ดี	๑๘	๑, ๒, ๓, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๑๙.

ตารางที่ ๔.๒: ตารางสรุปจำนวนผู้ตอบประเด็นเกี่ยวกับรูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ต่าง (ต่อ)

ประเด็น	รูปแบบการเพิ่มประสิทธิผล	ความถี่	ผู้ตอบแบบ สัมภาษณ์
			รูป/คนที่
	๗. การวางแผนเป้าหมายเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีศักยภาพมีทักษะพื้นฐานในการแสดงความรู้และมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ๘. การสร้างความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง ๙. กำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนประกอบด้วยเจตคติต่อการเรียนรู้ทักษะที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ๑๐. การผลิตผลงานด้านวิจัยของคณาจารย์จะต้องเพิ่มองค์ความรู้ให้มากขึ้น ๑๑. การจัดโครงการหรือทุนวิจัยจะต้องได้รับการพิจารณาจากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ๑๒. หน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องให้ทุนวิจัยการสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่อง		
๓. ด้านการ ทำนุบำรุง พระพุทธ ศาสนาและ การบริการ วิชาการแก่ สังคม	๑. การส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคมส่วนใหญ่จะปฏิบัติกันได้ดีมากเต็มรูปแบบในทุกกิจกรรม ๒. เพิ่มจำนวนอาจารย์ประจำและบุคลากร ๓. การพัฒนาและการผลิตพระนิสิตให้ออกเผยแพร่ศีลธรรมในโรงเรียน ๔. การส่งเสริมนิสิตให้มีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ	๑๒	๓, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๔, ๑๕, ๑๘, ๑๙.

ตารางที่ ๔.๒: ตารางสรุปจำนวนผู้ตอบประเด็นเกี่ยวกับรูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้ง

ประเด็น	รูปแบบการเพิ่มประสิทธิผล	ความถี่	ผู้ตอบแบบ สัมภาษณ์
			รูป/คนที่
๔. ด้านการ ส่งเสริมศิลป วัฒนธรรม	๑. ผู้บริหาร คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ต้องประสานงาน อย่างจริงจังภายในองค์กร ๒. กำหนดหลักสูตรด้านศิลปวัฒนธรรมให้สอดคล้อง กับวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ๓. การจัดตั้งเครือข่ายชุมชนโดยเฉพาะพระสงฆ์ที่เป็น พระสังฆาธิการ ๔. การบูรณาการการเรียนการสอนให้เชื่อมโยงไปยัง ศิลปวัฒนธรรม ๕. การเพิ่มงบประมาณให้กับการวิจัยด้าน ศิลปวัฒนธรรม ๖. การส่งเสริมเด็กและเยาวชนให้มีความนิยมและการ ปฏิบัติที่สอดคล้องกับกิจกรรม	๑๗	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๗, ๑๙, ๒๐.

๔.๓ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐ

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม โดยการนำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความ
สมบูรณ์ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถามแล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์
ข้อมูล โดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding Form) เพื่อทำการ
วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย ๓ ตอน ได้แก่
๑) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ
(Percentage) ๒) ระดับความคิดเห็นของประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งตามราย
องค์ประกอบ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
และตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะจะวิเคราะห์ด้วยพรรณนาความ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๓ สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
๑. เพศ		
ชาย	๒๐๙	๗๗.๑๒
หญิง	๖๒	๒๒.๘๗
รวม	๒๗๑	๑๐๐.๐๐
๒. อายุ		
ต่ำกว่า ๒๕ ปี	๔๓	๑๕.๘๖
๒๕-๓๕ ปี	๑๓๑	๔๘.๓๖
๓๖-๔๕ ปี	๕๒	๑๙.๑๘
๔๖ ปี ขึ้นไป	๔๕	๑๖.๖๐
รวม	๒๗๑	๑๐๐.๐๐
๓. พรรษา		
น้อยกว่า ๕ พรรษา	๑๘๔	๖๗.๘๙
๕-๑๐ พรรษา	๔๗	๑๗.๓๖
๑๑-๑๕ พรรษา	๒๕	๙.๒๒
๑๖ พรรษาขึ้นไป	๑๕	๕.๕๓
รวม	๒๗๑	๑๐๐.๐๐
๔. วุฒิกศศึกษาสามัญ		
มัธยมศึกษาปีที่ ๖	๗๐	๒๕.๘๕
อนุปริญญา	๕๒	๑๙.๑๘
ปริญญาตรี	๑๒๕	๔๖.๑๒
ปริญญาโท ขึ้นไป	๒๔	๘.๘๕
รวม	๒๗๑	๑๐๐.๐๐
๕. วุฒิกศศึกษานักธรรม		
นักธรรมชั้นตรี	๒๖	๙.๕๙
นักธรรมชั้นโท	๓๗	๑๓.๖๕
นักธรรมชั้นเอก	๑๒๓	๔๕.๓๘
ไม่มีวุฒินักธรรม	๘๕	๓๑.๓๖
รวม	๒๗๑	๑๐๐.๐

ตารางที่ ๔.๓ สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
๖.วุฒิการศึกษาบาลี		
ไม่มีวุฒิเปรียญ	๒๐๑	๗๔.๑๖
มีวุฒิเปรียญธรรม	๖๙	๒๕.๙๓
๑-๒	๔๑	๑๕.๑๒
๓-๔	๒๓	๘.๔๘
๕-๖	๕	๑.๘๔
รวม	๒๗๑	๑๐๐.๐๐
๗.ประสบการณ์ทำงาน		
ไม่มีประสบการณ์ทำงาน	๑๓๒	๔๘.๗๒
๑ - ๕ ปี	๖๘	๒๕.๐๙
๖ - ๑๐ ปี	๒๙	๑๐.๗๐
๑๑ - ๑๕ ปี	๒๒	๘.๑๑
๑๖ ปีขึ้นไป	๒๐	๗.๓๘
รวม	๒๗๑	๑๐๐.๐๐
๘.รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๖๙	๒๕.๔๗
๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๑๘๙	๖๙.๗๔
๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๘	๒.๙๕
๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๕	๑.๘๔
รวม	๒๗๑	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่าข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีเพศชาย มีจำนวน ๒๐๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๑๒ เพศหญิง ๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๘๗ มีอายุตั้งแต่ ๒๕-๓๕ ปีมากที่สุด จำนวน ๑๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๓๖ รองลงมาอายุ อายุตั้งแต่ ๓๖-๔๕ จำนวน ๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๑๘ รองลงมาอายุตั้งแต่ ๔๖ ปี ขึ้นไปจำนวน ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖๐ และอายุต่ำกว่า ๒๕ ปีน้อยที่สุดจำนวน ๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๘๖

ผู้ตอบแบบสอบถามมีพรรชน้อยกว่า ๕ พรรชาจำนวน ๑๘๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๘๙ มากที่สุด รองลงมา ๕-๑๐ พรรชา จำนวน ๔๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๓๖ พรรชา ๓๖-๔๕ จำนวน ๒๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๙.๒๒ และ๑๕ พรรชาขึ้นไปมีจำนวน ๑๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๓

ผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิการศึกษาสามัญมีระดับปริญญาตรีจำนวน ๑๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๑๒ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๗๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๘๕ ระดับอนุปริญญาจำนวน ๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๑๘ และระดับปริญญาโท ขึ้นไปมีจำนวน ๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๘๕

ผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นเอกจำนวน ๑๒๓ คน มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๔๕.๓๘ รองลงมาที่ไม่มีวุฒินักธรรมจำนวน ๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๓๖ ระดับนักธรรมชั้นโท จำนวน ๓๗ คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๖๕ และ นักธรรมชั้นตรีจำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๕๙

ผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่มีวุฒิการศึกษาบาลีจำนวน ๒๐๑ คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๑๖ มีวุฒิเปรียญธรรมจำนวน ๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๙๓ โดยมีเปรียญธรรม ๑-๒ ประโยค จำนวน ๔๑ รูปคิดเป็นร้อยละ ๑๕.๑๒ มีเปรียญธรรม ๓-๔ ประโยคจำนวน ๒๔ รูปคิดเป็นร้อยละ ๘.๔๘ มีเปรียญธรรม ๕-๖ ประโยคจำนวน ๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑.๘๔ และเปรียญธรรม ๗-๙ ประโยคไม่มีผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่มีประสบการณ์ทำงานจำนวน ๑๓๒ คนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๔๘.๗๒ มีประสบการณ์รองลงมา ๑ - ๕ ปีจำนวน ๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐๙ มีประสบการณ์ ๖ - ๑๐ ปีจำนวน ๒๙ คนคิดเป็นร้อยละ ๑๐.๗๐ และมีประสบการณ์ ๑๑ - ๑๕ ปีจำนวน ๒๒ คน น้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๘.๑๑ มีประสบการณ์ ๑๖ ปีขึ้นไปจำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๓๘

ผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๗๔ รองลงมาที่มีรายได้ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาทมากที่สุดจำนวน ๖๙ คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๔๗ รองลงมาที่มีรายได้ ๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๙๕ และมีรายได้ ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไปจำนวน ๕ คนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑.๘๔

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งโดยภาพรวม

(n = ๒๗๑)

ประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้ง		ระดับประสิทธิผล		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	ด้านการผลิตบัณฑิต	๓.๕๙	๐.๘๔	มาก
๒	ด้านการวิจัยและพัฒนา	๓.๖๔	๐.๘๗	มาก
๓	ด้านการส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม	๓.๘๓	๐.๘๓	มาก
๔	ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	๓.๖๓	๐.๘๔	มาก
รวม		๓.๖๗	๐.๘๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งรวมทุกด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นด้านการผลิตบัณฑิตอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๙ ซึ่งมีค่าน้อยที่สุดในกลุ่มเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น ๆ ระดับรองด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๓ ด้านการวิจัยและพัฒนาอยู่ในระดับมาก ๓.๖๔ และด้านการส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคมมากที่สุดอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๓ ซึ่งมีค่ามากที่สุด

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งด้านการผลิตบัณฑิต

(n = ๒๗๑)

การผลิตบัณฑิต		ระดับประสิทธิผล		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	มีความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรระหว่างหน่วยงานและส่วนงานที่เกี่ยวข้อง	๓.๔๗	๐.๙๗	มาก
๒	มีบริการด้านกายภาพที่เหมาะสมต่อการเรียนการสอนและการพัฒนาบุคลากร	๓.๗๔	๐.๗๗	มาก
๓	มีสวัสดิการเสริมสร้างสุขภาพที่ดี และสร้างขวัญกำลังใจให้บุคลากรสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	๓.๕๖	๐.๘๙	มาก
๔	มีการส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรทั้งด้านบุคลากรเทคโนโลยีสารสนเทศ และงบประมาณที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิต	๓.๔๕	๐.๗๘	มาก
๕	มีระบบติดตามให้บุคลากรนำความรู้และทักษะที่ได้จากการพัฒนามาใช้จัดการเรียนการสอน	๓.๔๓	๐.๗๗	มาก
๖	มีการส่งเสริมให้บุคลากรมีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา	๓.๕๖	๐.๗๗	มาก
๗	บุคลากรสามารถรู้ทันความเปลี่ยนแปลงทางสังคมหรือทัน โลกทันเหตุการณ์	๓.๗๘	๐.๙๑	มาก

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งด้านการผลิตบัณฑิต (ต่อ)

(n = ๒๗๑)

การผลิตบัณฑิต		ระดับประสิทธิผล		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๘	บุคลากรภายในหน่วยงานมีความเสียสละเพื่อส่วนรวม	๓.๔๒	๐.๘๒	มาก
๙	บุคลากรภายในหน่วยงานมีการใฝ่รู้ใฝ่คิดอย่างสม่ำเสมอ	๓.๖๗	๐.๘๕	มาก
๑๐	บุคลากรภายในหน่วยงานมีความสามารถในการแก้ปัญหา	๓.๘๘	๐.๙๓	มาก
รวม		๓.๕๙	๐.๘๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งด้านการผลิตบัณฑิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๓.๕๙ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บุคลากรภายในหน่วยงานมีความเสียสละเพื่อส่วนรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๓.๔๒ น้อยที่สุด ต่อมาให้บริการด้านกายภาพที่เหมาะสมต่อการเรียนการสอนและการพัฒนาบุคลากรมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๓.๗๔ ตามลำดับ รองลงมาบุคลากรสามารถรู้ทันความเปลี่ยนแปลงทางสังคมหรือทันโลกทันเหตุการณ์อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๓.๗๘ และผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นบุคลากรภายในหน่วยงานมีความสามารถในการแก้ปัญหาอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๓.๘๘ ซึ่งมีความมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกัน

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งด้านการวิจัยและพัฒนา

(n = ๒๗๑)

การวิจัยและพัฒนา		ระดับประสิทธิผล		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	มีการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ควบคู่ไปกับการเรียนการสอน	๔.๑๐	๐.๙๔	มาก
๒	มีการส่งเสริมให้บุคลากรทำงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง	๓.๗๔	๐.๗๗	มาก

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งด้านการวิจัยและพัฒนา (ต่อ)

(n = ๒๗๑)

การวิจัยและพัฒนา		ระดับประสิทธิผล		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๓	มีการเผยแพร่งานวิจัยหรือผลงานทางวิชาการ	๓.๖๓	๐.๗๗	มาก
๔	มีการพัฒนาประสบการณ์ทางวิชาการ/วิชาชีพแก่บุคลากรในหน่วยงาน	๓.๔๕	๐.๗๘	มาก
๕	มีการบูรณาการกระบวนการวิจัยหรืองานสร้างสรรค์กับการเรียนการสอน	๓.๔๓	๐.๘๗	มาก
๖	มีการตีพิมพ์งานวิจัยในวารสารระดับประเทศ/นานาชาติ	๓.๓๙	๐.๙๑	ปานกลาง
๗	มีการวิเคราะห์/สังเคราะห์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อให้เป็นองค์ความรู้ที่สาธารณชนเข้าใจได้	๓.๔๔	๐.๙๒	มาก
๘	มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้เกี่ยวกับการวิจัยอย่างต่อเนื่อง	๔.๒๓	๐.๙๖	มากที่สุด
๙	มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้เกี่ยวกับการวิจัยอย่างต่อเนื่อง	๓.๖๖	๐.๗๕	มาก
๑๐	มีการส่งเสริมให้บุคลากรในหน่วยงานทำการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ในศาสตร์สาขาวิชาการต่าง ๆ	๓.๕๖	๐.๘๗	มาก
รวม		๓.๖๔	๐.๘๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งด้านการวิจัยและพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด พบว่า มีการตีพิมพ์งานวิจัยในวารสารระดับประเทศ/นานาชาติโดยอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๓.๓๙ มีการเผยแพร่งานวิจัยหรือผลงานทางวิชาการในระดับมากมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๓.๖๓ รองลงมามีการส่งเสริมให้บุคลากรทำงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง ๓.๗๔ รองลงมามีการค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๔.๑๐ และมีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้เกี่ยวกับการวิจัยอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๔.๒๓ ซึ่งมียค่ามากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับ

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งด้านการส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม

(n = ๒๗๑)

ส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม		ระดับประสิทธิผล		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	มีการพัฒนารูปแบบและวิธีการการบริการด้านพระพุทธศาสนาแก่สังคม	๔.๒๖	๐.๙๘	มากที่สุด
๒	มีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่สากลโลก	๓.๗๔	๐.๗๗	มาก
๓	มีการพัฒนาหน่วยให้เป็นศูนย์กลางการบริการวิชาการด้านพระพุทธศาสนาในระดับท้องถิ่น	๔.๓๒	๐.๘๘	มากที่สุด
๔	ส่งเสริมสนับสนุนและสนองงานของคณะสงฆ์	๔.๔๔	๐.๘๗	มากที่สุด
๕	มีการประเมินประโยชน์หรือผลกระทบของการให้บริการวิชาการต่อสังคม	๓.๕๖	๐.๗๗	มาก
๖	มีการร่วมมือด้านบริการวิชาการ เพื่อการเรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	๓.๕๖	๐.๗๗	มาก
๗	มีการบูรณาการงานบริการทางวิชาการแก่สังคม กับการเรียนการสอน หรืองานวิจัย	๓.๗๕	๐.๗๘	มาก
๘	มีการพัฒนาหน่วยให้เป็นศูนย์กลางการบริการวิชาการด้านพระพุทธศาสนาในระดับท้องถิ่น	๓.๔๕	๐.๗๘	มาก
๙	มีการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ของบุคลากรอันจะนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตร	๓.๔๔	๐.๘๙	มาก
๑๐	มีการสำรวจความต้องการของชุมชน เพื่อจัดทำแผนการบริการวิชาการตามจุดประสงค์	๓.๗๕	๐.๘๔	มาก
รวม		๓.๘๓	๐.๘๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งด้านการส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคมโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๓.๘๓ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ของบุคลากรอันจะนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๓.๔๔ ซึ่งคะแนนน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาจากทั้งหมด รองลงมา มีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่สากลโลก

อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๓.๗๔ มีการบูรณาการงานบริการทางวิชาการแก่สังคม กับการเรียนการสอน หรืองานวิจัยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๓.๗๕ และมีการส่งเสริมสนับสนุนและสงนองงานของคณะสงฆ์อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๔.๔๔ รองลงมาเมื่อพิจารณาคะแนนในระดับมาก รายข้อ พบว่า มีการพัฒนารูปแบบและวิธีการการบริการด้านพระพุทธศาสนาแก่สังคมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๔.๒๖ และมีการพัฒนาหน่วยให้ป็นศูนย์กลางการบริการวิชาการด้านพระพุทธศาสนาในระดับท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๔.๓๒ ซึ่งมีคะแนนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกัน

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษาออกที่ต้งด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

(n = ๒๗๑)

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม		ระดับ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	มีการจัดกิจกรรมเนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาวัฒนธรรมและประเพณีในท้องถิ่น	๓.๖๓	๐.๘๙	มาก
๒	มีการส่งเสริมความเข้าใจและความสำนึกในคุณค่าของ พระพุทธศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมสู่สากล	๓.๕๕	๐.๘๕	มาก
๓	มีการพัฒนาหน่วยให้ป็นแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา	๓.๖๓	๐.๘๒	มาก
๔	มีการพัฒนารูปแบบและวิธีการในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาศิลปวัฒนธรรม	๓.๔๕	๐.๘๘	มาก
๕	มีการเผยแพร่กิจกรรมหรือบริการในด้านการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาศิลปวัฒนธรรมสู่สาธารณชน	๓.๗๔	๐.๘๖	มาก
๖	มีการจัดกิจกรรม เพื่ออนุรักษ์ ฟื้นฟูศิลปปะวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น	๓.๗๔	๐.๗๗	มาก
๗	มีการบูรณาการศิลปวัฒนธรรมกับการเรียนการสอนหรือการวิจัย	๓.๗๓	๐.๘๔	มาก
๘	มีการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ป็นรากฐานการพัฒนาองค์ความรู้ที่ดีขึ้น	๓.๔๕	๐.๗๘	มาก

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของประสิทธิผลการ
บริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (ต่อ)

(n = ๒๗๑)

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม		ระดับ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๙	มีการส่งเสริม การปลูกฝังจรรยาบรรณแก่บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ	๓.๗๗	๐.๘๓	มาก
๑๐	มีการจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง	๓.๖๗	๐.๘๗	มาก
รวม		๓.๖๓	๐.๘๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๓.๖๓ เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า มีการพัฒนารูปแบบและวิธีการในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาศิลปวัฒนธรรม และมีการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นรากฐานการพัฒนาองค์ความรู้ที่ดีขึ้นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๓.๔๕ ซึ่งมีคะแนนค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อันดับรองลงมา มีการพัฒนาหน่วยวิทยบริการให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๓.๖๓ มีการบูรณาการศิลปวัฒนธรรมกับการเรียนการสอนหรือการวิจัยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๓.๗๓ มีการเผยแพร่กิจกรรมหรือบริการในด้านการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาศิลปวัฒนธรรมสู่สาธารณชน และมีการจัดกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์ ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๓.๗๔ และหน่วยวิทยบริการมีการส่งเสริม การปลูกฝังจรรยาบรรณแก่บุคลากรอย่างสม่ำเสมออยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๓.๗๗ ซึ่งมีคะแนนมากที่สุดเมื่อเปรียบกัน

๔.๔ ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

ผลการสนทนากลุ่มเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐ เมื่อวันศุกร์ ที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๘ เริ่มเวลา ๐๙.๐๐ น. ณ หน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร วัดพระบรมธาตุ ตำบลนครชุม อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร โดยมี พระเมธีวชิรภูมิ (จำเนียร จิรวโส) เป็นผู้นำดำเนินรายการ และดร.สามารถ บุญรัตน์ วิทยาลัยสงฆ์เลย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นผู้ดำเนินรายการร่วม ซึ่งมีผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย ผู้บริหารระดับหน่วยวิทยบริการกำแพงเพชร และอาจารย์ประจำ

ผู้อำนวยการโรงเรียนนักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ เจ้าหน้าที่หน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร รวมทั้งหมด ๑๕ รูป/คน ได้แก่

- ๑) พระราชวรเมธี, ดร. ตำแหน่งรองเจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร
- ๒) พระครูโกวิทบุญเขต ตำแหน่งรองประธานหน่วยวิทยบริการจังหวัดตาก
- ๓) พระครูวิชิตคุณพิพัฒน์, ดร. ตำแหน่งรอง ผอ.หน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร
- ๔) พระครูศรีวิสุทธิสุนทร, ดร. ตำแหน่งรอง ผอ.หน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร
- ๕) พระครูนิวิฐศีลขันธุ์, ดร. ตำแหน่งอาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
- ๖) พระครูประทีปวิจิตรธรรม, ดร. ตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดบ่อแก้ว จังหวัดกำแพงเพชร
- ๗) พระครูโกศลวิจิตรกิจ ตำแหน่งอาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการกำแพงเพชรจังหวัดกำแพงเพชร
- ๘) พระมหาจักรพันธ์ จกกวโร ตำแหน่งอาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดตาก
- ๙) พระครูไพโรจน์วิจิตรกร ตำแหน่งนายกองค์การนิสิตหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร
- ๑๐) ผศ.สมชาย ตันติสันติสม ตำแหน่งอาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร
- ๑๑) ดร.ธงชัย สิงอุดม ตำแหน่งรองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เลย จังหวัดเลย
- ๑๒) ดร.สามารถ บุญรัตน์ ตำแหน่งอาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์เลย จังหวัดเลย
- ๑๓) ดร.ณัฐนันท์ พรหมณัสสังข์ ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเทพนคร จังหวัดกำแพงเพชร
- ๑๔) นางจันทร์ภา กุลนันทคุณ ตำแหน่งนักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ จังหวัดกำแพงเพชร
- ๑๕) นางสาวมลธยา นันทวัฒน์ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่หน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร

จากองค์ความรู้เรื่องประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐบาลที่เกิดจากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิทำให้เห็นจุดบกพร่องของงานวิจัยอยู่บ้าง ซึ่งหลายท่านก็ได้พยายามให้ข้อเสนอแนะที่ประเด็นยังไม่มีชัดเจนมากนักแต่กระนั้นการสนทนากลุ่มนับว่าได้ตรวจสอบประเด็นต่าง ๆ ในการทำวิจัย ทำให้ผู้วิจัยได้พบข้อมูลหรือประเด็นที่ยังต้องแก้ไขให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นจากการศึกษาในงานวิจัยนี้ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอไปตามประเด็นที่ศึกษาดังต่อไปนี้

๔.๔.๑ สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐบาล

การก่อตั้งหน่วยวิทยบริการซึ่งอยู่ในการกำกับของวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ได้แก่ หน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี หน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร และหน่วยวิทยบริการจังหวัดพิจิตร ซึ่งในสถานการณ์ปัจจุบันมีการขับเคลื่อนการบริการด้วยตัวเองที่ได้ดำเนินมา โดยเฉพาะของหน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานีรับนิสิตไป ๘ รุ่น คือ ปี ๒๕๕๘ และของหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชรกับหน่วยวิทยบริการ

จังหวัดพิจิตรรับเป็นรุ่นที่ ๗ รุ่น เพราะเปิดมา ๗ ปี^{๑๕๕} ทั้ง ๓ หน่วยวิทยบริการจะมีปัญหาด้านการบริหารจัดการใหญ่ ๆ ได้แก่

๑. ปัญหาเรื่องงบประมาณ เพราะการบริหารจัดการภายในจะต้องอาศัยงบประมาณจากการแสวงหาด้วยตนเองทำให้การอุดหนุนจากหน่วยบังคับบัญชามีจำนวนซึ่งทำให้เกิดติดขัดอย่างมาก เพราะทางมหาวิทยาลัยจะอุดหนุนไปตามเกณฑ์ที่กำหนด^{๑๕๖}

๒. ปัญหาเรื่องบุคลากรในหน่วยวิทยบริการที่มีจำนวนจำกัดที่เกิดจากงบประมาณน้อยทำให้การจ้างบุคลากรไม่สามารถเป็นไปตามเกณฑ์ของวุฒิการศึกษาแต่อย่างน้อยเจ้าหน้าที่จะมีความเสียสละอย่างมาก^{๑๕๗}

๓. ปัญหาที่ต้องตระหนักอย่างมากที่สุดก็คือ การแต่งตั้งผู้บริหารหน่วยวิทยบริการยังไม่สามารถจะแต่งตั้งได้เพราะข้อกฎหมายรวมซึ่งยังไม่ชัดเจนมากนัก ทั้งผู้บริหารที่มาจากการบริหารคณะสงฆ์ซึ่งเรียกว่ามือใหม่ยังไม่มีประสบการณ์ในเชิงการบริหารทำให้ประสบปัญหาค่อนข้างมาก^{๑๕๘}

๔. ปัญหาเรื่อง การยกฐานะจากหน่วยวิทยบริการไปสู่วิทยาลัยสงฆ์ทำได้ยากพอสมควร เพราะจะเกี่ยวข้องหลายส่วน เช่น งบประมาณ จำนวนนิสิต การประกันคุณภาพการศึกษา และการจัดเก็บรายได้ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่จะทำให้ยกฐานะเป็นวิทยาลัยสงฆ์ซึ่งต้องมีศักยภาพในเชิงการบริหารงบประมาณ^{๑๕๙}

๕. ปัญหาเรื่องการจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะประเด็นเรื่องนิสิตที่เป็นบรรพชิตที่ต้องกำหนดให้เรียนเฉพาะภาคปกติซึ่งมีจำนวนที่ลดลงอย่างเห็นได้ชัดจนหากประเมินจะอยู่ในระดับ ทรง กับ หด ซึ่งสถานการณ์อย่างนี้จึงน่าเป็นห่วงในอนาคตเพราะบางหลักสูตรจะมีผู้เรียนเพียงไม่กี่รูปเท่านั้นซึ่งหากกำหนดให้สามารถเรียนภาคพิเศษได้ภาคปกติก็น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง ส่วนผลลัพธ์จะค่อนข้างจะดีกว่า เพราะมีจำนวนเพิ่มขึ้นในทุก ๆ เทอม ซึ่งเมื่อมองถึงบริบทแล้วจะพบว่า หน่วยวิทยบริการจะอยู่ในลักษณะความคับเคืองเชิงการจัดการเรียนการสอน ซึ่งหากดูในบางเรื่องก็สามารถจะ

^{๑๕๕} สทนากลุ่มเฉพาะ พระมหาจักรพันธ์ จุกวโร, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดตาก, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๕๖} สทนากลุ่มเฉพาะ พระราชวิชรเมธี, ดร., รองเจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๕๗} สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูประทีปวิชรธรรม, ดร., เจ้าอาวาสวัดบ่อแก้ว จังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๕๘} สทนากลุ่มเฉพาะ พระราชวิชรเมธี, ดร., รองเจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๕๙} สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูโกวิทบุญเขต, รองประธานหน่วยวิทยบริการจังหวัดตาก, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

กระทำได้ดีมากเช่น เรื่องการศึกษาวิจัยจะมีมิติที่สไลอย่างมาก และได้รับความสนใจจากอาจารย์ของหน่วยวิทยบริการอย่างมาก^{๑๖๐}

๖. ปัญหาเรื่องอาจารย์ประจำบางหลักสูตรทั้งการจัดการเรียนการสอนตามแผนที่ ก และแผนที่ ข ยังไม่ตรงตามสาขาที่เปิดการเรียนการสอนทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาพลอยส่งผลกระทบไปด้วยซึ่งกำลังหาทางแก้ไขปัญหาโดยการทำสัญญาจ้างอาจารย์ชั่วคราวที่จบตรงสาขาเพื่อแก้ไขปัญหานี้เฉพาะหน้า ส่วนหลักสูตรภาษาไทยที่ถูกควบคุมคุณภาพจากคุรุสภาจะไม่มีปัญหาเพราะทางหน่วยวิทยบริการให้ความสำคัญเป็นพิเศษ^{๑๖๑}

๗. ปัญหาเรื่องหลักสูตรรัฐศาสตร์ หลักสูตร ๓ ปี ก็ยังมีปัญหาการตีความตามเกณฑ์ของสกอ. รวมทั้งการจัดตารางการเรียนการสอนยังมีปัญหาในเชิงของเวลาเพราะจัดถึง ๓ ทูม ทำให้ประสบปัญหาไม่เป็นไปตามกรอบระยะเวลาจนนักเพราะบางรายวิชา ๓ หน่วยกิต แต่เวลาในการเรียนการสอนไม่สามารถจะกระทำได้^{๑๖๒}

กล่าวได้ว่า สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ของรัฐบาลที่ประกอบด้วยหน่วยวิทยบริการ ๓ แห่งที่ขึ้นตรงการบังคับบัญชาจากวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ยังพบกับสภาพปัญหาในหลายด้านด้วยกัน ได้แก่ ปัญหาเรื่องงบประมาณ ปัญหาเรื่องบุคลากร ปัญหาการแต่งตั้งผู้บริหารหน่วยวิทยบริการ ปัญหาเรื่องการยกฐานะจากหน่วยวิทยบริการเป็นวิทยาลัยสงฆ์ ปัญหาเรื่องการจัดการเรียนการสอน ปัญหาเรื่องอาจารย์ประจำบางหลักสูตร และปัญหาเรื่องหลักสูตรรัฐศาสตร์ หลักสูตร ๓ ปี ซึ่งสภาพปัญหาทั้งหมดที่กล่าวย่อมาแสดงถึงขีดความสามารถ ศักยภาพของหน่วยวิทยบริการที่จะต้องให้ความสำคัญในการจัดการปัญหาอย่างเร่งด่วนที่จะต้องจัดการให้หมดไป อีกทั้งความชัดเจนในระดับของผู้องค์กรที่ยังคงมีความคลุมเครืออย่างในการสั่งการหรืออำนาจการให้การจัดการเรียนการสอนของหน่วยวิทยบริการไม่เกิดสภาพคล่องมากนัก หากมีการยกฐานะให้เป็นวิทยาลัยสงฆ์โดยเร็วก็จะช่วยให้ปัญหาต่าง ๆ คลี่คลายไปทางที่ดีขึ้น

^{๑๖๐} สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูไพโรจน์วัชรกร, นายกองค์การนิสิตหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๖๑} สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูโกศลวิชรกิจ, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๖๒} สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูศรีวัชรสุนทร, ดร., รองผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

๔.๔.๒ รูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีพันธกิจ ๔ ประการ ได้แก่ การผลิตบัณฑิต คือ ผลิตและพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การวิจัยและพัฒนา คือ การวิจัยและค้นคว้าเพื่อสร้างองค์ความรู้ควบคู่ไปกับกระบวนการการเรียนการสอน เน้นการพัฒนาองค์ความรู้ในพระไตรปิฎก สามารถนำองค์ความรู้ที่ค้นพบมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาศีลธรรม และจริยธรรมของสังคม รวมทั้งพัฒนาคุณภาพงานวิชาการด้านพระพุทธศาสนา การส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม คือ ส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม ตามปณิธานการจัดตั้งมหาวิทยาลัย สร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมแก่ประชาชน จัดประชุม สัมมนา และฝึกอบรมเพื่อพัฒนาพระสงฆ์และบุคลากรทางศาสนา และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม คือ เสริมสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้เอื้อต่อการศึกษา เพื่อสร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย สนับสนุนให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นรากฐานของการพัฒนาอย่างมีดุลยภาพ ทั้ง ๔ ประการย่อมเป็นข้อผูกพันต่อการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาสังคมในฐานะองค์กรทางการศึกษาที่สามารถจะพัฒนาศักยภาพให้กับสมาชิกของสังคมให้มีคุณภาพตามที่ประเทศต้องการ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม พื้นที่ที่ผู้วิจัยสนใจจะศึกษาประกอบด้วยหน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี หน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร และหน่วยวิทยบริการจังหวัดพิจิตร ยังพบกับสภาพปัญหาหลายประการดังกล่าว แต่ด้วยความต้องการและความคาดหวังของสังคมที่ต้องการช่วยให้คนในสังคมได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพจึงได้มีความพยายามที่จะจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพสังคมมากที่สุด ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหลายจึงได้นำเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐในพื้นที่ศึกษาดังต่อไปนี้

๑. ด้านการผลิตบัณฑิต

ผลิตบัณฑิต คือ ผลิตและพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๔ ประการ คือ มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส ใฝ่รู้ใฝ่คิด เป็นผู้นำด้านจิตและปัญญา มีความสามารถในการแก้ไขปัญหา มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีโลกทัศน์กว้างไกล ตลอดมีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองให้เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมและจริยธรรมตามกรอบพันธกิจของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีความพยายามที่จะกำหนดเกณฑ์คุณลักษณะของบัณฑิตไว้ ๔ ประการ ได้แก่ มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส ใฝ่รู้ใฝ่คิด ตลอดมีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองให้เพียบพร้อมด้วยคุณธรรม และจริยธรรม^{๑๖๓} ซึ่งหากนิสิตที่จบการศึกษา

^{๑๖๓} สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูวรชิตคุณพิพัฒน์, ดร., รองผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

ออกไปสู่สังคมเป็นที่เรียบร้อย มีพฤติกรรมที่ดี มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และมีการช่วยเหลือ
แก้ไขปัญหาให้กับสังคม และเมื่อมีผู้มาถามได้ทราบว่าท่านจบมาจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัยก็จะเป็นเรื่องดีในอนาคต^{๑๖๔} เพราะมหาวิทยาลัยจัดการศึกษาให้กับนิสิตไปปฏิบัติธรรม
อยู่ทุกปีทำให้นิสิตเหล่านั้นมีความคิดมีความอ่านที่ดีตามไปด้วยแม้ว่ารูปแบบของอาจารย์ที่บรรยายใน
ห้องก็สามารถนำไปสู่ปฏิบัติตนให้เป็นคนดีได้ นอกจากนี้กิจกรรมอื่น ๆ ก็ยังสามารถปลูกฝัง
สามัญสำนึกที่วิทยาลัยสงฆ์มอบให้กับนิสิตทั้งหลายทำให้นิสิตรู้จักสัมมาคารวะ รู้จักความเป็นครู
อาจารย์ รู้จักฐานะของนิสิตผู้ต้องการความรู้ซึ่งหากในเชิงการปลูกฝังให้นิสิตเป็นคนดีมีคุณภาพ
หน่วยวิทยบริการก็ไม่ได้แตกต่างไปจากวิทยาเขต หรือวิทยาลัยแม้แต่น้อย ซึ่งส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นให้
นิสิตเกิดความรู้สึกที่แตกต่างไปจากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ โดยเฉพาะความรู้สึกเป็นคนที่ใกล้ชิดวัด
ใกล้ชิดพระพุทธศาสนา^{๑๖๕}

การผลิตบัณฑิตของหน่วยวิทยบริการจะมีอุปสรรคในเชิงของการเปลี่ยนแปลงอยู่มากซึ่ง
หากพิจารณาให้ดีจะพบว่า ไม่ได้แตกต่างไปจากนักศึกษาจากสถาบันทางการศึกษาอื่น ๆ แม้แต่น้อย
เพราะความเปลี่ยนแปลงทำให้ระบบการปลูกฝังไม่สามารถจะป้องกันนิสิตให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ใน
ระบบศีลธรรมได้นาน แต่ถึงอย่างไรก็ตาม การจัดโครงการปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้เกิด
ชะลอกระแสแห่งความเปลี่ยนแปลงได้มากเพราะกิจกรรมดังกล่าวย่อมทำให้เกิดการฟื้นฟูด้านจิตใจให้
มีความเข้มแข็งได้^{๑๖๖} ซึ่งหากนิสิตของหน่วยวิทยบริการจะประกอบด้วยนิสิตที่เป็นบรรพชิต ซึ่งไม่ค่อย
จะน่าห่วงมากนักในเรื่องของควมมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมเพราะรู้จักธรรมเนียมปฏิบัติ
วัฒนธรรมดีอยู่แล้ว แต่สำหรับนิสิตที่เป็นคฤหัสถ์ก็เป็นห่วงเพราะบางท่านเข้ามาเรียนพึงจะมีความ
ใกล้ชิดกับพระสงฆ์ บางท่านก็ยังไม่สามารถจะปรับตัวให้เข้ากับสังคมศาสนามากนัก ซึ่งต้องอาศัย
ระยะเวลาการฝึกฝนด้วยเช่นกัน^{๑๖๗} นอกจากนี้การจัดการศึกษาโดยเฉพาะกระบวนการรับสมัครนิสิต
การเข้าสอบแข่งขันและการสัมภาษณ์รายบุคคล ซึ่งหากดูคุณลักษณะ ๙ ประการของนิสิตใหม่
จะพบว่าจะมีกิจกรรมที่สามารถจะสร้างนิสิตให้เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่คิด รวมทั้งการมีความรู้คู่คุณธรรม เช่น

^{๑๖๔} สทนากลุ่มเฉพาะ นางจันทรา กุลนันทคุณ, นักวิชาการชำนาญการ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร
, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๖๕} สทนากลุ่มเฉพาะ ผศ.สมชาย ดันตีสันติสม, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร,
วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๖๖} สทนากลุ่มเฉพาะ นางมลทยา นันทวัฒน์, เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร,
วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๖๗} สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูประทีปวิจิตรธรรม, ดร., เจ้าอาวาสวัดบ่อแก้ว จังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐
กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

กิจกรรมการไหว้ครู กิจกรรมการปฏิบัติธรรมประจำปี กิจกรรมอาสาสมัครช่วยเหลือชุมชน โครงการธรรมะสัญจร การออกค่าย งานแสดงจิตอาสา และกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้สามารถจะตอบสนองต่อการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพได้มากอีกทั้งได้ความรู้ที่ครบถ้วนทั้งทางโลก และทางธรรมไปพร้อม ๆ กัน เพราะเครือข่ายที่ได้รับการประสานงานกับชุมชนต่าง ๆ จะผ่านพระสังฆาธิการที่อาศัยอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ ก็ช่วยให้กิจกรรมที่จัดขึ้นมาได้รับการตอบสนองต่อการผลิตบัณฑิตได้มากยิ่งขึ้น^{๑๖๘}

ประเด็นที่สำคัญของการจัดการศึกษาก็คือ การทำหลักสูตรที่ต้องตรงสามารถจะเชื่อมโยงกันทั้งหมดหมดในทุก ๆ พันธกิจทั้ง ๔ ประการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งบางครั้งหน่วยวิทยบริการก็เป็นจุดเล็กๆ ในเรื่องผลิตบัณฑิต โดยเริ่มแรกตั้งแต่คัตนินิสิตเข้ามาต้องเริ่มการเรียนรู้จุดแข็งของตนเองทำให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจนที่สอดคล้องกับคุณธรรม จริยธรรม จะต้องทำให้สังคมมีความคาดหวังจากสถานศึกษาจะต้องเข้มงวดอย่างจริงจัง โดยเฉพาะตั้งแต่นิสิตรุ่นแรก เช่น การออกไปแจกของให้เด็กในถิ่นห่างไกล ในเขตเขาเขา ส่วนนิสิตภาคพิเศษหน่วยวิทยบริการจะต้องทำให้ชัดเจนให้มีความมุ่งมั่นในเรื่องการพัฒนา นิสิตให้เป็นคนดี และที่สำคัญจะต้องดึงหน่วยงานอื่น ๆ เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล และองค์กรภาคเอกชนต่าง ๆ มาสนับสนุนให้กิจกรรมสามารถดำเนินไปด้วยดี ซึ่งการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ทางสถาบันทางการศึกษาของพระสงฆ์สามารถทำได้ดีอยู่แล้ว โดยเฉพาะในผู้อำนวยการที่มีตำแหน่งทางการปกครองก็ยิ่งทำให้การประสานงานเป็นไปอย่างราบรื่น^{๑๖๙}

กล่าวได้ว่า หน่วยวิทยบริการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจะมีการผลิตบัณฑิตที่น่าพอใจ เพราะการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนจะสามารถตอบสนองต่อความต้องการลักษณะที่พึงประสงค์ตามพันธกิจได้อย่างเห็นได้ชัดเจน แต่ถึงกระนั้น หน่วยวิทยบริการก็ยังมีอุปสรรคในการผลิตบัณฑิตอยู่บ้าง ซึ่งหากดูในมิติของนิสิตบรรพชิตจะมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากกว่านิสิตที่เป็นคฤหัสถ์เพราะได้รับการปลูกฝังตามกระบวนการทางพระพุทธศาสนาดีอยู่แล้ว แต่สำหรับนิสิตที่เป็นคฤหัสถ์จะมีความกังวลในส่วนของความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่รวดเร็ว แม้ว่าจะมีกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น โครงการปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่อง ก็ยังมีคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์อยู่บ้าง แต่ก็เป็นส่วนน้อย เพราะการจัดการเรียนการสอนทางหน่วยวิทยบริการได้เน้นไปในส่วนทางสังคมมากยิ่งขึ้น เพื่อตอบสนองต่อกิจกรรมสาธารณะ กิจกรรมจิตอาสา โครงการธรรมะสัญจร เป็นต้น รวมทั้งการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและความเสียสละให้มากและมีความครอบคลุม

^{๑๖๘} สทนากลุ่มเฉพาะ ดร.ธงชัย สิงอุตม, รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เลย, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๖๙} สทนากลุ่มเฉพาะ ดร.นัฐนันท์ พราหมณ์สังข์ ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพนคร จังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

ทุกด้านที่ช่วยให้สินีตเป็นไปตามคุณลักษณะที่มหาวิทยาลัยต้องการหรือพึงประสงค์ ดังนั้น รูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษาของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐด้านการผลิตบัณฑิตที่สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปตามแผนภาพดังต่อไปนี้



แผนภาพที่ ๔.๑ แผนภาพแสดงรูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษาของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐด้านการผลิตบัณฑิต

จากแผนภาพทำให้เห็นว่า การผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหน่วยวิทยบริการจะต้องทำให้เกิดความสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษาของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐด้านการผลิตบัณฑิต ดังนี้

๑. การปรับบางรายวิชาในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยที่ใช้อยู่ให้สามารถจะตอบโจทย์ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้โดยเฉพาะการวัดและประเมินผลในด้านคุณธรรมและจริยธรรมทั้งคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนิสิตเพื่อให้เกิดระบบการเพิ่มประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

๒. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ เช่น การปรับรายวิชาธรรมชาติปฏิบัติให้เข้ากับสังคมมากยิ่งขึ้น การเป็นผู้นำทางด้านพระพุทธศาสนาในวันสำคัญต่าง ๆ การออกค่ายเพื่อมอบสิ่งของแก่ท้องถิ่นห่างไกล และการปฏิบัติธรรมนอกสถานที่ เป็นต้น

๓. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการส่งเสริมการใฝ่รู้ใฝ่คิดที่จะทำงานเพื่อสังคมและผลสะท้อนจะกลับมาสู่สถาบันทางการศึกษา แต่จะต้องให้เกิดจากความคิดของนิสิต ในการคิดและทำงานที่ตอบสนองต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางรวมทั้งการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ

๔. การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ เพราะหน่วยวิทยบริการจะทำงานสำเร็จได้หรือไม่ได้นั้นจะต้องเชื่อมโยงไปยังองค์กรอื่น ๆ ให้เข้ามาช่วยสถาบันในสิ่งที่ยังขาด และช่วยกันเติมเต็มศักยภาพให้กับหน่วยวิทยบริการทั้งงบประมาณ ทั้งบุคลากร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒. ด้านการวิจัยและพัฒนา

การวิจัยและพัฒนา คือ การวิจัยและค้นคว้า เพื่อสร้างองค์ความรู้ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน เน้นการพัฒนาองค์ความรู้ในพระไตรปิฎก สามารถนำองค์ความรู้ที่ค้นพบมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาศีลธรรม และจริยธรรมของสังคม รวมทั้งพัฒนา คุณภาพงานวิชาการด้านพระพุทธศาสนาตามกรอบพันธกิจของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีความพยายามที่จะพัฒนาทั้งเจ้าหน้าที่ อาจารย์ประจำ และบัณฑิตให้มีความเก่งในการวิจัยและการพัฒนาตนเองและสังคมไปพร้อม ๆ กัน

การวิจัยและค้นคว้าแสวงหาความรู้พื้นฐานขององค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะการค้นคว้าพระไตรปิฎกอันเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญ^{๑๗๐} ซึ่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยนั้นมีปณิธานของมหาวิทยาลัยที่สำคัญ ได้แก่ “ศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูงสำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์” ที่จะต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการค้นคว้าพระไตรปิฎกเป็นสำคัญ ฉะนั้น ไม่ว่าจะเป็นพระภิกษุ หรือคฤหัสถ์ก็ตามหากตัดสินใจที่จะมาศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งนี้จะต้องมุ่งไปสู่การนำหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์มาใช้ในการดำเนินชีวิต และการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพระไตรปิฎก เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจในหลักปฏิบัติสำหรับตนเอง รวมทั้งการนำหลักพุทธธรรมไปสู่การประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงานในองค์กรต่าง ๆ ให้มากที่สุด^{๑๗๑} นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะรายวิชาศึกษาค้นคว้าอิสระ สถิติและการวิจัยเบื้องต้น ระเบียบวิธีวิจัยต่าง ๆ และการวิจัย และวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา จะต้องมีความสอดคล้องกับปณิธานที่ช่วยให้บัณฑิตมีความเข้าใจในหลักวิชาแล้ว ยังจะต้องมุ่งไปสู่การบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ ดังที่ปรัชญาของมหาวิทยาลัยระบุว่า “จัดการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม”^{๑๗๒} ซึ่งอัตลักษณ์สำหรับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่แตกต่างไปจากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ทำให้เกิดกระแสนิยมอย่างมากในปัจจุบันเพราะนิสิตที่จบออกไปล้วนมี

^{๑๗๐} สทนากลุ่มเฉพาะ พระราชวิชรเมธี, ดร., รองเจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๗๑} สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูนิวาสิตขันธ์, ดร., อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๗๒} สทนากลุ่มเฉพาะ ผศ.สมชาย ดันดีสันติสม, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

ความสามารถในการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับศาสตร์สมัยใหม่ได้อย่างลงตัว และเป็นประโยชน์ทั้งในเชิงวิชาการ ในการดำเนินชีวิต และความผาสุกของสังคมโดยผลรวม^{๑๗๓}

ที่ผ่านมาหน่วยวิทยบริการได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับผลงานวิชาการ เช่น เอกสารประกอบการงานวิจัย บทความวิชาการ ซึ่งปกติจะมีค่าตอบแทนให้อาจารย์ แต่กระนั้น ก็ยังไม่สามารถยกระดับงานวิชาการได้มากนัก หากประเมินผลออกมาก็ถือว่ายังอ่อนในเชิงของวิชาการ เพราะเรื่องงานวิจัยเป็นเรื่องสำคัญอย่างมากสะท้อนถึงคุณภาพของอาจารย์ที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา อีกทั้งมหาวิทยาลัยก็พึ่งส่งวารสารที่เข้าฐาน TCI เพราะหากไม่ตีพิมพ์ในระดับก็ไม่นับรวมคะแนนในการประกันคุณภาพการศึกษา เพราะอาจารย์ของหน่วยวิทยบริการไม่ได้สอบตกในการจัดการเรียนการสอน แต่สอบตกเรื่องงานวิจัยที่ไม่สามารถจะผลิตผลงานวิจัยออกมาได้ ซึ่งตอนนี้กำลังเริ่มพัฒนาอยู่ แต่ก็เป็นนิมิตหมายอันดีที่สถาบันวิจัยโดยท่านพระมหาสุหิตย์ อาภากรโ, ดร., ได้มีนโยบายส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์วิจัยตามหน่วยงานของมหาวิทยาลัย วิทยาเขต วิทยาลัย ห้องเรียน และหน่วยวิทยบริการ ทำให้กระแสของการขอทุนงบประมาณการวิจัยจึงได้มีงานวิจัยเมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา^{๑๗๔} เพราะเรื่องงบประมาณก็เป็นเรื่องใหญ่ที่จะต้องจัดสรรให้ลงตัวและกระจายไปสู่หน่วยงานให้มากที่สุดซึ่งจะสามารถสร้างแรงจูงใจให้ครูอาจารย์มีการเร่งศึกษาวิจัยออกมาให้มากที่สุด^{๑๗๕}

การวิจัยและพัฒนาหากมองในเชิงของการเสริมสร้างองค์ความรู้ที่จะช่วยให้ทั้งนิสิต อาจารย์ และเจ้าหน้าที่มีความเก่ง มีความรู้ และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง บางแห่งยังไม่มีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนให้เต็มประสิทธิภาพได้จึงต้องอาศัยการจัดตั้งหน่วยหรือศูนย์การวิจัยที่ทางสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์พยายามที่จะส่งเสริมให้หน่วยงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้มีส่วนร่วมในการจัดตั้งขึ้นมาเพื่อดำเนินกิจกรรมภายนอกห้องเรียน เพื่อฝึกให้ทั้งอาจารย์ เจ้าหน้าที่สามารถจะทำผลงานวิชาการได้^{๑๗๖} ซึ่งทางหน่วยวิทยบริการก็ได้เตรียมการและสนองนโยบายของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ แต่ด้วยศักยภาพบางประการจึงไม่สามารถจะกระทำได้อย่างเต็มกำลังมากนัก แต่กระนั้น ก็ยังสามารถเป็นศูนย์ประสานงานไปยังองค์กรต่าง ๆ ได้^{๑๗๗} นอกจากนี้หน่วยวิทยบริการบางหน่วยก็ยังมีศักยภาพในการจัดตั้งศูนย์วิจัยที่เป็นศูนย์ทางวิชาการทางพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี ซึ่งหากองค์กรใดจะใช้องค์ความรู้หรือประสานงานเพื่อการวิจัยในด้านพระพุทธศาสนาก็จะต้องมาติดต่อประสานกับหน่วยวิทยบริการรวมทั้งเป็นโรงเรียนสำหรับฝึกการวิจัย

^{๑๗๓} สทนากลุ่มเฉพาะ ดร.ธงชัย สิงอุตม, รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เลย, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๗๔} สทนากลุ่มเฉพาะ พระราชวิกรมธี, ดร., รองเจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๗๕} สทนากลุ่มเฉพาะ นางจันทรา กลมนันทคุณ, นักวิชาการชำนาญการ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๗๖} สทนากลุ่มเฉพาะ นางมลทยา นันทวัฒน์, เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๗๗} สทนากลุ่มเฉพาะ ดร.สามารถ บุญรัตน์, อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์เลย, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

และพัฒนาให้กับหน่วยวิทยบริการได้อีกด้วย^{๑๗๘} ดังนั้น การจัดตั้งศูนย์การวิจัยของหน่วยวิทยบริการจะต้องมีการกิจหลัก คือ การส่งเสริมการทำผลงานทางวิชาการให้กับอาจารย์เพื่อรองรับการประกันคุณภาพทางการศึกษา การประสานงานทางวิชาการกับหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย การพัฒนาระบบการวิจัยให้กับนิสิตได้มีโอกาสในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง^{๑๗๙} และการเป็นศูนย์ทางการวิจัยทางพระพุทธศาสนา ซึ่งจะเห็นได้ว่า ความสามารถในการจัดการศูนย์การวิจัยจะช่วยให้หน่วยวิทยบริการมีความสามารถในการผลิตผลงานทางวิชาการเพื่อรับใช้สังคมได้มากมาย อีกทั้งการบูรณาการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยจะต้องมีความเข้มข้นและเข้มข้นไปด้วยวิชาการและระเบียบวิธีวิจัยเพื่อตอบสนองต่อปณิธานของมหาวิทยาลัยได้อีกด้วย^{๑๘๐}

การจัดเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยจะต้องเป็นความรับผิดชอบของศูนย์วิจัยที่หลักเลียงมิได้ ทางหน่วยวิทยบริการจะต้องจัดหาอาจารย์ประจำที่มีความเชี่ยวชาญพิเศษในด้านระเบียบวิธีวิจัย ด้านสถิติ ด้านพระพุทธศาสนา และด้านภาษาอังกฤษให้ทำหน้าที่ในการสอนในรายวิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระ สถิติและการวิจัยเบื้องต้น ระเบียบวิธีวิจัยทางด้านรัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ และการวิจัย และวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาทั้ง ๔ รายวิชา จะต้องมีการสอบอย่างจริงจังเพื่อวัดผลของความรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง^{๑๘๑} ซึ่งหากกระบวนการฝึกจะต้องจัดให้มีการสอบตั้งแต่โครงร่างวิจัย ระบบการอ้างอิงจะต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ การวางแผนการวิจัย การค้นคว้าเอกสาร การออกแบบการวิจัย การลงพื้นที่ผ่านกระบวนการทางการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลผลการวิจัย การสรุปรายงานการวิจัย และการนำเสนอผลงานการวิจัยได้ด้วยตนเองที่สำคัญจะต้องผ่านคณะกรรมการพิจารณางานวิจัยตลอดทุกขั้นตอน และจัดให้มีที่ปรึกษาเพื่อดูแลอย่างใกล้ชิด^{๑๘๒} ซึ่งหากมองในระดับปริญญาตรีนั้นจะต้องจัดการเรียนการสอนให้มีความเทียบเท่ากับหลักสูตรปริญญาโท เพื่อต่อยอดให้นิสิตที่สามารถจะศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง^{๑๘๓}

^{๑๗๘} สทนากลุ่มเฉพาะ ดร.นัฐฉินันท์ พรหมณสังข์ ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพนคร จังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๗๙} สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูโกศลวิชรกิจ, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

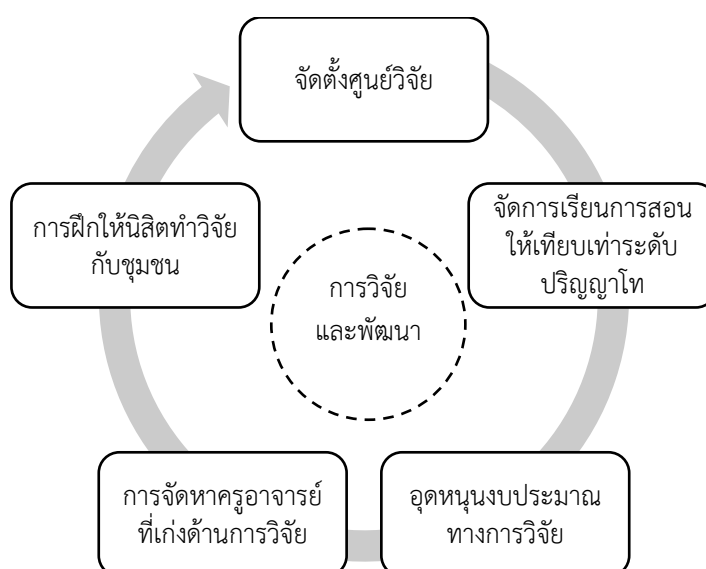
^{๑๘๐} สทนากลุ่มเฉพาะ พระมหาจักรพันธ์ จุกวโร, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดตาก, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๘๑} สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูศรีวิชิตสุนทร, ดร., รองผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๘๒} สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูโกวิทบุญเขต, รองประธานหน่วยวิทยบริการจังหวัดตาก, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๘๓} สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูประทีปวิชรธรรม, ดร., เจ้าอาวาสวัดบ่อแก้ว จังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

กล่าวได้ว่า พันธกิจด้านการวิจัยและการพัฒนาตามกระบวนการจัดตั้งศูนย์วิจัย การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระ สถิติและการวิจัยเบื้องต้น ระเบียบวิธีวิจัยทางด้านรัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ และการวิจัย และวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่มีอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญมาสอนจะช่วยให้การวิจัยและพัฒนาตอบโจทย์ทางสังคมที่ผ่านกระบวนการสอบการวิจัยโดยคณะกรรมการหรือการจัดการเรียนการสอนให้มีความคล้ายกับหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาโทให้มากที่สุดที่ระดับทักษะ และศักยภาพของนิสิตและหน่วยวิทยบริการให้เป็นศูนย์กลางของการวิจัยทางพระพุทธศาสนาได้อย่างงดงาม รวมทั้งการวิจัยที่สามารถให้นิสิตลงพื้นที่การศึกษาช่วยให้นิสิตประชาสัมพันธ์หน่วยวิทยบริการไปในตัว อีกทั้งการศึกษาวิจัยให้พยายามนำหลักพุทธธรรมไปใช้กับชุมชนให้มากที่สุดเพราะการที่ออกไปสู่สาธารณะชนจะทำให้ศักยภาพในการฝึกปฏิบัติจริงมีความเข้มแข็งทางประสบการณ์ ทั้งวิชาการ และพัฒนาชุมชนไปพร้อม ๆ กันแต่ทั้งหมดที่กล่าวมาจะต้องมีการควบคุม และให้คำปรึกษาโดยตลอดทุกขั้นตอน และระมัดระวังผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น



แผนภาพที่ ๔.๒ แผนภาพแสดงรูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐด้านการวิจัยและพัฒนา

จากแผนภาพทำให้เห็นว่ารูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐด้านการวิจัยและพัฒนาจะทำให้เกิดภาพลักษณ์ในด้านวิชาการอันเป็นที่ยอมรับจากสังคมมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งการกระตุ้นให้คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนิสิตให้เห็น

คุณค่าของระบบการผลิตผลงานวิจัย และการพัฒนาสังคมไปพร้อม ๆ กันภายใต้ระบบการบริหารจัดการองค์การทางการศึกษาอย่างหนึ่งที่จะต้องรับใช้สังคม และประเทศชาติ ดังนี้

๑. การจัดตั้งศูนย์การวิจัยในระดับหน่วยวิทยบริการซึ่งจะช่วยให้เกิดกระแสการผลิตผลงานสำหรับอาจารย์ เจ้าหน้าที่รวมทั้งนิสิตที่สามารถจะตอบสนองต่อโจทย์คำตอบตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี เพราะจะช่วยให้เป็นแหล่งการค้นคว้า และเรียนรู้การศึกษาวิจัยโดยเฉพาะพระไตรปิฎกและคัมภีร์ต่าง ๆ ทางพระพุทธศาสนา อีกทั้งยังสามารถนำไปสู่การค้นหาคำตอบทางสังคมได้อีกด้วย

๒. การจัดการเรียนการสอนให้เทียบเท่าระดับปริญญาโทซึ่งเป็นการยกระดับความเข้มข้นและความเข้มแข็งทางวิชาการในรายวิชาที่หลักสูตรระดับปริญญาตรีที่ใช้ในการเรียน เช่น การศึกษาค้นคว้าอิสระ ระเบียบวิธีวิจัย สถิติและงานวิจัยเบื้องต้น และการวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาทำให้นิสิตสามารถจะเรียนรู้และศึกษาการวิจัยชุมชนได้ดียิ่งขึ้น ประเด็นเรื่องการอุดหนุนงบประมาณทางการวิจัยซึ่งเป็นไปตามนโยบายของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ที่ต้องการให้อาจารย์ เจ้าหน้าที่ได้มีผลงานวิจัยเพื่อเพิ่มคุณวุฒิทางวิชาการซึ่งสามารถนำไปใช้ในการประกันคุณภาพทางการศึกษาซึ่งหากงบประมาณบางส่วนที่สามารถส่งเสริมให้นิสิตได้ฝึกปฏิบัติการวิจัยจริง ๆ ก็จะช่วยนิสิตเกิดการชวนชวนในการทำงานด้านวิจัยได้มากยิ่งขึ้น

๓. การจัดหาครูอาจารย์ที่เก่งด้านการวิจัยซึ่งเท่าที่มีก็พอที่จะสามารถสอนให้นิสิตเกิดการปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมก็ตาม แต่ในบางรายวิชา อย่างเช่น สถิติและการวิจัยเบื้องต้น หรือสถิติเพื่อการวิเคราะห์ยังมีความอ่อนด้อยอยู่บ้าง ควรที่จะรับสมัครอาจารย์ที่มีความเก่งในเรื่องนี้มาสอนเฉพาะและให้เน้นไปในส่วนฝึกปฏิบัติได้จริงก็จะช่วยให้อาจารย์และนิสิตมีความเก่งด้านการวิจัยได้มาก

๔. การฝึกให้นิสิตทำวิจัยกับชุมชนเพราะปกตินิสิตทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ก็อยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ อยู่แล้วเพียงแค่ส่งเสริมการวิจัยเข้าไปในส่วนกิจกรรมการเรียนการสอนให้อยู่ในรูปของกระบวนการทั้งหมดเพื่อตอบสนองต่อการค้นคว้าแนวทางการแก้ไขปัญหาทางสังคมหรือนำหลักพุทธธรรมไปปรับใช้ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการดำเนินชีวิตของตนเอง

๓. ด้านการส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม

การส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม คือ ส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคมตามปณิธานการจัดตั้งมหาวิทยาลัย สร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมแก่ประชาชน จัดประชุม สัมมนาและฝึกอบรม เพื่อพัฒนาพระสงฆ์และบุคลากรทางศาสนาตามกรอบพันธกิจของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยโดยเฉพาะคณะสงฆ์ก็สามารถมีความรับผิดชอบในการส่งเสริมพระพุทธศาสนาได้มามีความพยายามที่จะจัดประชุมเชิงวิชาการ จัดสัมมนาในทางพระพุทธศาสนากันอยู่บ่อย ๆ เพื่อให้สังคมทั่วทั้งจังหวัดได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกความเป็นพุทธมามกะ เช่น โครงการมหกรรมส่งเสริมศีลธรรมและการประกวดสดสรวัดญญะ สวดมนต์

การตอบปัญหาธรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น^{๑๘๔} ซึ่งส่วนใหญ่จะมุ่งไปที่เด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ เพราะหน่วยวิทยบริการจะต้องส่งเสริมสนับสนุนเพื่อปลูกฝังความเป็นชาวพุทธที่ดี ส่วนคฤหัสถ์ที่มีอายุมากก็ได้มีส่วนในการไหว้พระสวดมนต์อยู่บ้าง แต่ก็ยังไม่มากนัก เช่น โครงการส่งเสริมด้วยการเดินธรรมยาตรา การเดินธุดงค์ไปในสถานที่ต่าง ๆ ที่จะจัดขึ้นในทุก ๆ ปี^{๑๘๕} เพราะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดกระแสทางสังคมได้บ้าง โดยเฉพาะระบบการประชาสัมพันธ์ไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัด^{๑๘๖} ที่จะพระนิสิตและนิสิตของหน่วยวิทยบริการ ประชาชน พ่อค้า ห้างร้านส่วนงาน มีผู้ว่าราชการจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัด และสำนักงานพระพุทธศาสนาเข้าร่วมงานและเกิดการปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถาบันทางการศึกษาของพระสงฆ์กับหน่วยงานข้างนอก ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา^{๑๘๗} ซึ่งหากในเชิงการปกครองโดยเฉพาะระดับรองเจ้าคณะจังหวัดก็มาทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการด้วยก็ทำให้การดำเนินงานสอดคล้องกับกิจกรรมของคณะสงฆ์ได้เป็นอย่างดี^{๑๘๘}

การส่งเสริมพระพุทธศาสนาต้องให้มีการจัดกิจกรรมให้มากขึ้นในทุก ๆ วันสำคัญ และให้ขยายไปทั่วทุกพื้นที่โดยอาศัยพระสังฆาธิการที่เป็นนิสิต เช่น งานประเพณีในท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมเทศน์มหาชาติชาดก การจำพรรษา การออกพรรษา วันปีใหม่ วันสงกรานต์ งานบุญต่าง ๆ และการจัดตั้งศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เป็นต้น^{๑๘๙} จะต้องใช้โอกาสเหล่านี้ส่งเสริมพระพุทธศาสนาไปในตัว และหน่วยวิทยบริการก็สามารถทำได้ดีอย่างมาก ซึ่งเมื่อมีการจัดกิจกรรมดังกล่าวก็จะได้รับร่วมมือจากทางวัฒนธรรมจังหวัด และสำนักงานพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดี^{๑๙๐} นอกจากนี้ในบางหน่วยวิทยบริการก็ยังอาศัยการจัดกิจกรรมเสริมวันศุกร์โดยเฉพาะมุ่งเป้าไปที่นักเรียน

^{๑๘๔} สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูไพโรจน์วัชรกร, นายกองค์การนิสิตหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๘๕} สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูวิชิตคุณพิพัฒน์, ดร., รองผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๘๖} สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูโกศลวิชรกิจ, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๘๗} สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูศรีวัชรสุนทร, ดร., รองผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๘๘} สทนากลุ่มเฉพาะ นางจันทรา กุลนันทคุณ, นักวิชาการชำนาญการ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๘๙} สทนากลุ่มเฉพาะ พระมหาจักรพันธ์ จกกวโร, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดตาก, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๙๐} สทนากลุ่มเฉพาะ นางมลทยา นันทวัฒน์, เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

ในโรงเรียนต่าง ๆ ก็สามารถเชิญนักพูดที่มีประสบการณ์หรือผู้ที่เขียนหนังสือระดับรางวัลซีไรต์มาบรรยายให้ความรู้แก่นักเรียนเพิ่มเติมแต่ก็สามารถทำได้ไม่ติดมากนักเพราะงบประมาณหรือการประสานงานทำได้ไม่ติดมากนัก^{๑๙๑}

การบริการวิชาการแก่สังคมโดยเฉพาะวิชาการทางพระพุทธศาสนาถือได้ว่า เป็นจุดแข็งสำหรับหน่วยวิทยบริการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยอยู่แล้วทำให้การส่งนิสิตไปสอนวิชาพระพุทธศาสนาได้มาก^{๑๙๒} รวมทั้งการจัดกิจกรรมค่ายคุณธรรม จริยธรรมตามโรงเรียนต่าง ๆ ก็มีศักยภาพในการให้ความร่วมมือกับทางหน่วยงานข้างนอกได้เป็นอย่างดี รวมทั้งการสร้างเครือข่ายทางวิชาการโดยเฉพาะด้านประวัติศาสตร์หน่วยวิทยบริการกำแพงเพชรถือได้ว่าเป็นผู้นำและเป็นตัวอย่างแก่หน่วยวิทยบริการอื่น ๆ ได้ ที่ได้มีการทำ MOU ร่วมกันหน่วยงานต่าง ๆ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาลในพื้นที่ใกล้เคียงที่สามารถจะประสานการทำงานให้ไปในทิศทางเดียวกัน^{๑๙๓} ซึ่งหากมองในการทำงานลักษณะเชิงรุกก็จะได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากหน่วยงานเหล่านั้นเพราะผู้อำนวยการเป็นผู้ที่ประสานงานด้วยตนเอง อีกทั้งนิสิตที่มาเรียนล้วนแต่เป็นพระสงฆ์หรือพระภิกษุตั้งแต่เจ้าอาวาส เจ้าคณะตำบล เจ้าคณะอำเภอ ซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นเจ้าอาวาสอยู่แล้ว^{๑๙๔} รวมทั้งพระลูกวัดก็ยังสามารถสนับสนุนเจ้าอาวาสได้ดีเมื่อมีการประชุมระดับจังหวัดทำให้การพูดคุยเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งจังหวัด นอกจากนี้ ระดับลูกวัดต่าง ๆ ก็ได้ช่วยกันในการออกไปสอนตามโรงเรียนซึ่งก็เป็นนิสิตของ มจร.ทั้งหมด รวมทั้งเป็นวิทยากรในสถาบันต่าง ๆ และการจัดรายการธรรมะสัญจรที่โรงเรียนอีกด้วย^{๑๙๕} เพราะอาศัยเป็นบรรพชิตก็สามารถจะทำงานได้ราบรื่น เพราะประชาชนจะมีความศรัทธากับพระภิกษุ การสอนการกราบ หรือพิธีกรรมวันสำคัญ ซึ่งการตอบรับกับพระจะมากกว่า เนื่องจากพระจะบอกกล่าวหรือการเทศน์อะไรในชุมชนก็จะเชื่อเพราะคนไทยจะเชื่อพระเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งทางพระภิกษุก็ต้องเป็นแบบอย่างให้กับชุมชนด้วยจึงจะมีสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งทางผู้อำนวยการก็ได้เน้นหนักไปในส่วนความประพฤติเป็นสำคัญ^{๑๙๖} ดังนั้น การทำงาน

^{๑๙๑} สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูประทีปวชิรธรรม, ดร., เจ้าอาวาสวัดบ่อแก้ว จังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๙๒} สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูโกวิทบุญเขต, รองประธานหน่วยวิทยบริการจังหวัดตาก, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๙๓} สทนากลุ่มเฉพาะ พระราชวิกรมธี, ดร., รองเจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๙๔} สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูนิวิฐศีลขันธ, ดร., อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๙๕} สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูโกศลวิชรกิจ, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๙๖} สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูศรีวชิรสุนทร, ดร., รองผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

บริการวิชาการแก่สังคมนอกจากจะต้องมีความรู้ในเชิงพุทธธรรมเป็นอย่างดีแล้วยังจะต้องมีความประพฤติให้ประชาชนมีความเคารพ เลื่อมใสศรัทธาในตัวของพระภิกษุที่หน่วยวิทยบริการได้ส่งไปปฏิบัติหน้าที่ตามสถาบันต่าง ๆ ให้เกิดการประสานการทำงานบริการวิชาการแก่สังคมได้มากยิ่งขึ้น^{๑๙๗}

การบริการวิชาการแก่สังคมอีกประการหนึ่งที่จะส่งเสริมให้เกิดขึ้นในหน่วยวิทยบริการก็คือ การจัดทำวารสารของตนเองซึ่งเป็นวารสารในระดับฝึกหัดสำหรับการฝึกฝนนิสิต เจ้าหน้าที่ และอาจารย์ให้มีโอกาสและพื้นที่การแสดงผลงานทางวิชาการให้มากยิ่งขึ้น^{๑๙๘} เพราะการจัดวารสารแม้ว่าจะไม่ได้มาตรฐานเทียบเท่ากับวารสารที่อยู่ในฐาน TCI ก็ตาม แต่ก็สามารถจะทำให้เป็นโรงเรียนของการผลิตผลงานทางวิชาการ รวมทั้งการส่งเสริมให้หน่วยงานข้างนอกได้รู้จักหน่วยวิทยบริการมากขึ้น และประชาสัมพันธ์ให้ส่งบทความมาตีพิมพ์ได้อีกด้วย^{๑๙๙} ซึ่งเมื่อมีความสามารถในการจัดการวารสารได้ก็จะช่วยให้หน่วยวิทยบริการสามารถเผยแพร่ผลงานทางวิชาการแก่สังคมในระดับที่ดีมาก เพราะการจัดทำวารสารเป็นการกระตุ้นถึงความพร้อมในการแสดงออกถึงศักยภาพที่ทำให้เกิดการยอมรับทางวิชาการในระดับมหาวิทยาลัยในประเทศได้อีกด้วย^{๒๐๐} แต่ก็ควรเน้นหนักไปในการนำหลักพุทธธรรมไปใช้ในสังคมให้มาก เพราะเป็นหน่วยวิทยบริการที่สังกัดมหาวิทยาลัยของพระสงฆ์ที่จะเป็นแกนนำในเรื่องวิชาการทางพระพุทธศาสนา หากมีคนกล่าวถึงวิชาการทางพระพุทธศาสนาจะทำให้หน่วยงานอื่น ๆ นึกถึงหน่วยวิทยบริการที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้^{๒๐๑}

กล่าวได้ว่า การส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคมอยู่ที่ศักยภาพในการบริหารจัดการของหน่วยวิทยบริการที่จะตอบสนองต่อพันธกิจของคณะสงฆ์ที่มีหน้าที่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปสู่ประชาชนในสังคมให้สามารถนำหลักพุทธธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้มากที่สุด ซึ่งผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการจะต้องทำหน้าที่ในการประสานไปยังหน่วยงานภายนอกให้มากที่สุดโดยพื้นที่เครือข่ายทางสังคม เช่น ศูนย์วัฒนธรรมระดับจังหวัด สำนักงานพระพุทธศาสนา หน่วยงานราชการอื่น ๆ โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่มีนิสิตของ มจร. ฟานักอาศัยอยู่

^{๑๙๗} สทนากลุ่มเฉพาะ ผศ.สมชาย ตันตีสันติสม, อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

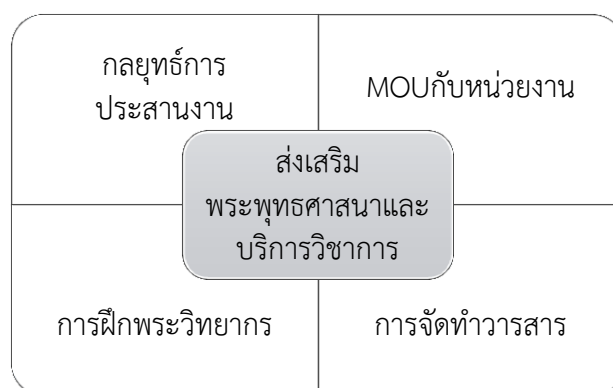
^{๑๙๘} สทนากลุ่มเฉพาะ ดร.ธงชัย สิงอุตม, รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เลย, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๙๙} สทนากลุ่มเฉพาะ ดร.นัฐนันท์ พราหมณ์สังข์ ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพนคร จังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๒๐๐} สทนากลุ่มเฉพาะ นางจันทร์ภา กุลนันทคุณ, นักวิชาการชำนาญการ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๒๐๑} สทนากลุ่มเฉพาะ ดร.สามารถ บุญรัตน์, อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์เลย, วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

เพราะนิสิตที่เป็นบรรพชิตส่วนใหญ่จะมีตำแหน่งหน้าที่เป็นพระระดับผู้ปกครองสงฆ์อยู่แล้วทำให้สามารถเข้าถึงชุมชนได้ง่ายผ่านกิจกรรมงานประเพณีวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา รวมทั้งการจัดรายการทางวิทยุชุมชน โครงการธรรมสัญจร โครงการบวชสามเณรภาคฤดูร้อน และการจัดโครงการประกวดกิจกรรมในทางพระพุทธศาสนา เช่น สวดสรภัญญะ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นไปเพื่อการส่งเสริมพระพุทธศาสนาแทบทั้งสิ้น โครงการเหล่านี้จะมีการจัดทำ MOU กับหน่วยให้มีความมั่นคงและแสดงออกถึงการทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้อย่างชัดเจนมากที่สุด แต่กระนั้น การฝึกฝนอบรมพระนิสิตให้มีความทักษะ มีศักยภาพในการทำหน้าที่เป็นวิทยากรในโรงเรียนที่สามารถปฏิบัติหน้าที่โดยความเป็นนักเผยแผ่ได้อย่างเต็มกำลัง นอกจากนี้ การบริการวิชาการแก่สังคมอีกช่องทางหนึ่งที่มีผลสัมฤทธิ์ในทางปฏิบัติมาก คือ การจัดทำวารสารของหน่วยวิทยบริการเพื่อเป็นประโยชน์แก่การเป็นโรงเรียนฝึกทักษะทางวิชาการให้กับนิสิต เจ้าหน้าที่ และอาจารย์ได้มีพื้นที่แสดงออกถึงวุฒิภาวะทางวิชาการให้สูงขึ้น รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน และหน่วยงานอื่น ๆ ได้มีส่วนร่วมในการส่งบทความวิชาการ บทความวิจัยร่วมกันให้มากที่สุด



แผนภาพที่ ๔.๓ แผนภาพแสดงรูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐด้านการส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม

จากแผนภาพทำให้เห็นว่า รูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษา นอกที่ตั้งของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐด้านการส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม ซึ่งผู้วิจัยได้ค้นพบแนวทาง ๔ ประการ ได้แก่

๑. กลยุทธ์การประสานงานได้แก่ การกำหนดผู้ติดต่อประสานไปยังหน่วยงานหรือเครือข่ายทางพระพุทธศาสนาจะต้องมีความสำคัญอย่างมากซึ่งต้องให้ผู้อำนวยความสะดวกเป็นผู้ที่จะต้องประสานด้วยตนเองเพราะเป็นการให้ความสำคัญต่อหน่วยงานที่จะทำงานประสานเพื่อการส่งเสริมพระพุทธศาสนา เช่น สำนักงานวัฒนธรรม สำนักงานพระพุทธศาสนา โรงเรียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒. หน่วยงานเอกชนและรัฐ หน่วยงานทั้งหลายเหล่านี้จะต้องทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างกันโดยการจัด MOU ในการทำงานทางสังคมโดยเฉพาะการนำหลักพุทธธรรมไปใช้ให้มากที่สุด แต่กระนั้น การเตรียมการหรือการเตรียมของหน่วยวิทยบริการจะต้องสร้างโรงเรียนสำหรับการฝึกพระวิทยากรให้กับนิสิตทุกระดับ โดยเฉพาะระดับผู้ปกครองสงฆ์ให้มีความรู้ และศักยภาพในการทำหน้าที่ตามสถาบันต่าง ๆ ให้มากที่สุด

๓. การยกระดับทักษะทางวิชาการให้กับนิสิตที่เป็นบรรพชิตและคฤหัสถ์ได้มีโอกาสในการเขียนบทความวิชาการเพื่อสร้างผลงานให้กับตนเองผ่านที่มีการจัดทำวารสารในระดับหน่วยวิทยบริการที่จะต้องสร้างให้เกิดขึ้นนั้นหมายถึงประสิทธิภาพสำหรับการส่งเสริมพระพุทธศาสนาและการบริการวิชาการแก่สังคมในท้องถิ่นนั้น ๆ

๔. การฝึกฝนพระสงฆ์ทั้งที่เป็นคณาจารย์ นิสิต และพระสังฆาธิการอื่น ๆ ให้ได้มาตรฐานต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อรับใช้สังคมด้วยการนำไปหลักธรรมไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน ทั้งนี้ อาจจะต้องจัดโครงการฝึกพระวิทยากร พระธรรมทูตในระดับพื้นที่ ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน พระนักเผยแผ่ธรรมให้เกิดความชำนาญเชี่ยวชาญในการใช้วาทีศิลป์ และการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อการสั่งสอนประชาชนชาวพุทธต่อไป

๔. ด้านการทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

การทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรม คือ เสริมสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ด้านการทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้เอื้อต่อการศึกษา เพื่อสร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย สนับสนุนให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาเป็นรากฐานของการพัฒนาอย่างมีคุณภาพตามกรอบพันธกิจของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีความพยายามที่จะทำให้ทั้งนิสิต และประชาชนทั่วไปเห็นคุณค่าต่อวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม ซึ่งจะเห็นได้ว่า วัดในทางพระพุทธศาสนาอันเป็นต้นกำเนิดทางวัฒนธรรมให้กับสังคมเกือบทั่วทั้งประเทศมีต้นกำเนิดสิ่งที่ดีงามภายใต้คำสั่งสอนของพระพุทธศาสนา ไม่ว่าจะเป็นอุบาสิก ค่านิยม ประเพณี ความเชื่อ การประดับตกแต่งบ้านเรือน ล้วนเป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากประวัติศาสตร์ที่ได้ให้คุณค่าทางการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน แต่กระนั้น ผู้คนในปัจจุบันในบางสังคมไม่เห็นคุณค่าต่อสิ่งเหล่านี้ ไม่ภูมิใจต่อวัฒนธรรมที่ดีงาม กลับไปชื่นชมวัฒนธรรมที่หลั่งไหลมาจากต่างประเทศ ทำให้การทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรมตามพันธกิจดังกล่าวทำไม่ถ่วงนัก เพราะการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจของผู้คนมีความรวดเร็วไปด้วยธุรกิจที่สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวเป็นแกนหลัก แต่ถึงอย่างไรก็ตามการทํานุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของหน่วยวิทยบริการก็ไม่ได้ละเลย ยังคง

ให้ความสำคัญในฐานะรากเหง้าที่ต้งามเพื่อจรรโลงจิตใจชาวพุทธให้สามารถดำรงตนภายใต้แห่งกระแสโลกาภิวัตน์ได้ไม่มากนัก

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของหน่วยวิทยบริการจะเน้นหนักไปในส่วนการปลูกฝังจิตสำนึกที่ต้งามให้กับเยาวชนที่มาจากโครงการครูสอนศิลปธรรมในโรงเรียนที่สามารถทำงานได้ในระดับหนึ่ง ถึงแม้ว่าจะมีจุดอ่อนอยู่บ้าง แต่ก็สามารถช่วยให้เด็กมีจิตสำนึกต่อความเป็นพุทธศาสนิกชนได้บ้าง เพราะนิสิตที่เป็นบรรพชิตจะต้องทำหน้าที่อย่างน้อย ๒ ประการ ได้แก่ การเป็นตัวแทนของการรักษาวัฒนธรรมที่ต้งาม อย่างเช่น การทำสมาธิกรรมของพระผู้ใหญ่ในช่วงเข้าพรรษา การถืออายุพรรษาที่มากกว่าที่แสดงถึงความเคารพต่อกัน การฝึกหัดปฏิบัติตนเองให้อยู่ในกรอบของจารีตของพระธรรมวินัยที่ต้งาม เป็นต้น และการทำหน้าที่ในการเป็นนิสิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งนั่นหมายถึงหน้าที่ในการศึกษาหาความรู้ที่จะเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมของชาติให้มีความเข้าใจต่อวัฒนธรรมในท้องถิ่นผ่านการศึกษาวิจัย ผ่านการเขียนบทความวิชาการ ผ่านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่มีอยู่วัดอันเก่าแก่อย่างเช่น วัดพระบรมธาตุ นครชุม เป็นต้น ซึ่งบางครั้งนิสิตที่เป็นบรรพชิตก็จะต้องทำงานเชิงรุกในเรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยการเคาะประตูบ้านพูดคุยกันแบบประสาชาวบ้าน เมื่อพระสงฆ์เข้าไป ก็จะทำให้เกิดความไว้วางใจกันดีแล้ว รวมทั้งลูกหลานก็จะต้องให้ความเคารพต่อพระสงฆ์ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมการปลูกฝังแบบธรรมดามากที่สุด และได้ผลในทางอ้อมมากที่สุด เพราะเด็กเยาวชนก็จะสามารถรู้จักกับพระสงฆ์พร้อมที่จะเข้าวัดเพื่อปฏิบัติธรรมในลักษณะต่าง ๆ เช่น การบวชเป็นสามเณร หากเป็นผู้หญิงก็สามารถบวชเป็นลูกชีได้เช่นกัน ซึ่งเป็นการดึงเยาวชนให้เข้ามาวัดเพื่อขัดเกลาอุปนิสัยให้กับเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นนั้น ๆ

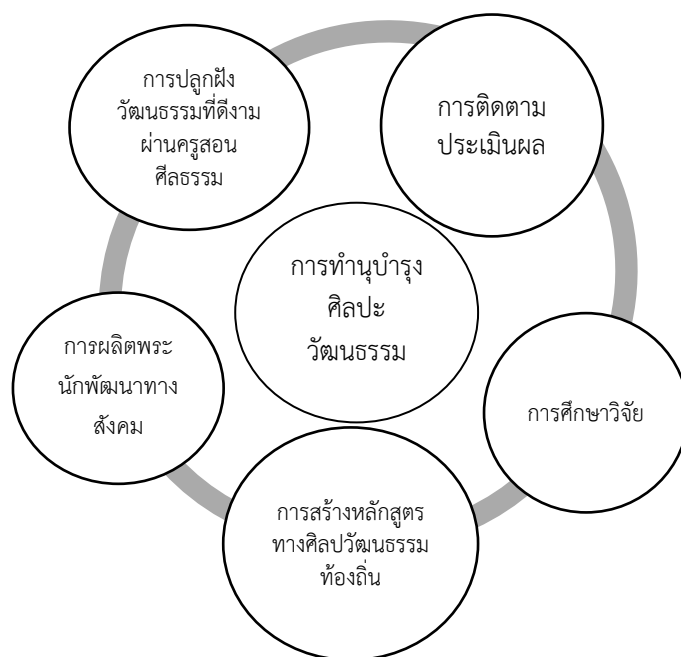
การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของหน่วยวิทยบริการจะต้องเตรียมนิสิตให้มีความเก่งมีความรู้ในเรื่องวัฒนธรรม จะต้องทำให้นิสิตเป็นพระนักพัฒนาทางสังคม โดยเฉพาะการพัฒนาวัฒนธรรมที่ต้งาม การทำให้นิสิตรู้จักการรักษา การดูแล และการส่งเสริมวัฒนธรรมที่ดีจะช่วยให้การทำงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเป็นไปอย่างราบรื่น อีกทั้งจะต้องสร้างให้พระสงฆ์เป็นผู้นำเรื่องศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นตัวแทนของความต้งามที่ประชาชนมีความเคารพเลื่อมใสศรัทธาและพร้อมที่จะชี้แนะให้สังคมเป็นไปตามเกณฑ์ ตามขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ต้งามให้ได้ นอกจากนี้การปรับหลักสูตรของหน่วยวิทยบริการจะต้องสอดคล้องกับการเตรียมนิสิตให้มีความรู้เรื่องศิลปวัฒนธรรมดีอีกด้วย เช่น ในทุกหลักสูตรจะต้องมีวิชาที่ว่าด้วยศิลปวัฒนธรรม หรือในบางรายวิชาจะต้องใช้กระบวนการเพื่อนำไปสู่การสร้างเงื่อนไขต่อการศึกษาศิลปวัฒนธรรมได้ รวมทั้งสามารถจะบูรณาการเข้ากับศิลปวัฒนธรรมจะช่วยให้ นิสิตมีความคิด มีความรู้มากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะในรายวิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระ จะต้องกำหนดให้นิสิตลงพื้นที่เพื่อศึกษาวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมที่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์หลักในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของหน่วยวิทยบริการผ่านการจัดงานประจำปี วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และงานประเพณีอื่น ๆ อันเป็นจุดแข็งอย่างมากสำหรับหน่วยวิทยบริการในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดพิจิตรล้วนแต่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ในวัดที่เก่าแก่ และมีประเพณีบุญประจำปีที่เป็นจุดแข็งในการทำงานทั้งของคณะสงฆ์และหน่วยวิทยบริการที่จะมีโอกาสในการสร้างและปลูกฝังจิตสำนึกแก่เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป นอกจากนี้วัดถือได้ว่าเป็นศูนย์กลางของสังคมในยุคอดีตจนถึงปัจจุบันในท้องถิ่นชนบทก็ยังเป็นศูนย์ของการทำกิจกรรมทางการสังคมที่จะต้องสร้างเงื่อนไขต่อความภาคภูมิใจของประชาชนในพื้นที่นั้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า ผู้สูงอายุที่อยู่กับวัดมานานยังเป็นวัดที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานก็ยิ่งทำให้เกิดความรักและหวงแหนวัดที่ตนเองได้ทำบุญมาช้านาน ซึ่งลักษณะดังกล่าวย่อมสะท้อนถึงความเป็นชาวพุทธและความเป็นไทยไปในตัว เพราะคนไทยต้องอยู่กับวัดอยู่กับการทำบุญ อยู่กับการช่วยเหลือกิจกรรมของวัดในรูปของงานประเพณีและงานบุญต่าง ๆ ดังนั้น การสร้างระบบการศึกษาถึงประวัติศาสตร์ของวัด คุณค่าทางวัฒนธรรมไทย สร้างความภูมิใจในความเป็นชาวพุทธหรือคนไทยจึงตั้งอยู่บนฐานของความรักที่มีต่อความเชื่อที่ติงตามแบบอย่างชาวพุทธในอดีต

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของหน่วยวิทยบริการผ่านการสนับสนุนให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอนรวมทั้งการสร้างองค์ความรู้ในระดับท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้นเพื่อถ่ายทอดไปยังเด็กเยาวชนทั้งในระบบและนอกระบบให้สามารถรับรู้ถึงความเก่าแก่ทางภูมิปัญญาของคนรุ่นก่อน ซึ่งเป็นการสืบทอดเจตนารมณ์ของความรู้ที่ถูกผลิตขึ้นมาเพื่อการดำรงชีวิตประจำวันซึ่งในแถบทางจังหวัดอุทัยธานี จังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดพิจิตร ต่างก็มีประวัติศาสตร์ที่ถูกถ่ายทอดไปด้วยองค์ความรู้มากมาย เช่น องค์ความรู้เกี่ยวกับการใช้สมุนไพรทางการแพทย์ องค์ความรู้เกี่ยวกับการสร้างสถาปัตยกรรม และจิตรกรรม องค์ความรู้เกี่ยวกับความเชื่อทางพระพุทธศาสนา องค์ความรู้เกี่ยวกับเครื่องประดับและการตกแต่งร่างกาย องค์ความรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องของภูมิปัญญาที่คนรุ่นหลังได้ทอดทิ้งและไม่พยายามสืบทอดกันมากนัก ทำให้หน่วยวิทยบริการมีความจำเป็นที่จะช่วยให้ภูมิปัญญาเหล่านั้นได้ถูกนำมาศึกษาในรูปของหลักสูตรในระดับท้องถิ่นที่สามารถจะบูรณาการกับหลักสูตรทางการศึกษาของหน่วยวิทยบริการ หรืออย่างน้อยก็ให้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนิสิตในท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อประโยชน์แก่การรับรู้และเกิดความภูมิใจในสิ่งที่ตนเองเคยมี นอกจากนี้ ระบบศึกษาการวิจัยในองค์ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นจะต้องมีการฝึกฝนให้นิสิตสามารถค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเองที่จะต้องเน้นหนักไปให้มากสำหรับกระแสนสร้างค่านิยมให้กับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ได้แสวงหาคำตอบผ่านกิจกรรมที่สามารถสร้างแรงจูงใจ การกระตุ้นให้เกิดเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมที่ติงตามด้วยการสนับสนุนงบประมาณให้นิสิต นักศึกษา เด็กเยาวชน และประชาชนทั่วไปที่สามารถจะอธิบายถึงองค์ความรู้ของท้องถิ่นอย่างหนึ่งอย่างใดได้ และสามารถนำมาใช้ได้เชิงประจักษ์ต่อไป

จากประเด็นทางศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่สามารถสร้างผลรวมของการเอื้อต่อการศึกษา การสร้างจิตสำนึกร่วม ความภาคภูมิใจในความเป็นชาวพุทธที่ดี ความเป็นคนไทยที่ได้รับการสั่งสอน มาดีแล้ว การสนับสนุนให้มีการนำภูมิปัญญามาใช้ให้เกิดประโยชน์ในท้องถิ่นนั้น ๆ ผ่านการจัด กิจกรรมที่มีการวางแผนการทำงาน การดำเนินงาน กระบวนการติดตาม การประเมินของก่อนการ ทำงานและหลังการดำเนินการ การสรุปผลดำเนินผลหรือการจัดงาน และสมควรจะต้องมีการ ปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องพร้อมที่จะทำให้การพัฒนาคนให้มีความดีขึ้นมา หรืออาจจะเจอข้อบกพร่อง ของการดำเนินงาน ซึ่งข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นหรือข้อคิดใหม่ ๆ หน่วยวิทยบริการก็ต้องเอาสิ่งต่าง ๆ มาพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดการปรับปรุงการดำเนินงานต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมต่อไป

กล่าวได้ว่า การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเป็นการเสริมสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ด้านการ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้เอื้อต่อการศึกษา เพื่อสร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย สนับสนุนให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นรากฐานของการพัฒนามีคุณภาพตามกรอบพันธกิจ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจะพบว่า ประเด็นที่สำคัญ อย่างมากที่สามารถจะสร้างเป็นแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้ง ของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่มีผลต่อการปลูกฝังวัฒนธรรม ที่ดีงามผ่านครูสอนศีลธรรม เพราะนิสิตที่เป็นบรรพชิตสามารถจะทำหน้าที่และลงพื้นที่ทั่วทั้งจังหวัด เพื่อเชื่อมโยงการทำหน้าที่ในการสั่งสอนเพื่อการปลูกฝังจิตสำนึกให้กับเด็กเยาวชน รวมทั้งประชาชน โดยทั่วไปซึ่งทางหน่วยวิทยบริการจะต้องเสริมสร้าง หรือการผลิตพระนักพัฒนาทางสังคมให้มีจำนวน มากเพื่อการทำงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นให้ศักยภาพ และทักษะในการ ถ่ายทอดองค์ความรู้ไปสู่ชุมชนให้มากที่สุดพร้อมทั้งให้เกิดความร่วมมือเห็นคุณค่าต่อประเด็น ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น นอกจากนี้ยังสามารถสร้างเงื่อนไขต่อประเด็นทางการโดยเฉพาะการ ศึกษาวิจัยในหลักสูตรที่เปิดการเรียนการสอนให้นิสิตมีความสามารถในการวิจัยเชิงศิลปวัฒนธรรม เพื่อนำองค์ความรู้ไปสร้างความภูมิใจความเป็นชาวพุทธที่ดีและความภูมิใจในความเป็นคนไทยอีกทั้ง การสร้างหลักสูตรทางศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของหน่วยวิทยบริการที่จำเป็นอย่างมาก เพราะหากมี หลักสูตรดังกล่าวย่อมสะท้อนถึงความต้องการของคนในท้องถิ่นที่จะสามารถนึกองค์ความรู้ของ ท้องถิ่นเข้ากับวิถีชีวิตในชุมชนซึ่งเป็นการผลิตผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง ในเชิงขององค์ความรู้ได้มาก แต่ถึงอย่างไรก็ตามการดำเนินงานทุกระบบย่อมจะต้องมีข้อสรุปผลการ ดำเนินงานและการประเมินผลจะต้องมีส่วนในการปรับปรุงและพัฒนาทุกกิจกรรมให้สามารถตอบโจทย์ต่อ พันธกิจของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่สะท้อนถึงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ สถานศึกษานอกที่ตั้งอย่างมีผลสัมฤทธิ์ในทางปฏิบัติให้มากที่สุด



แผนภาพที่ ๔.๔ แผนภาพแสดงรูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้ง
ของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

จากแผนภาพจะเห็นได้ว่ารูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้ง
ของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐ ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

๑. การปลูกฝังวัฒนธรรมที่ดีงามผ่านครูสอนศิลปธรรมที่มีอยู่ทั่วทุกพื้นที่ อีกทั้งครูสอน
ศิลปธรรมเหล่านั้นล้วนเป็นนิสิตของหน่วยวิทยบริการจึงทำให้สามารถที่กำหนดกระบวนการวิธีการสอน
นักเรียนให้เกิดจิตสำนึกในความเป็นชาวพุทธที่ดี และความรักในความเป็นคนไทยได้อีกด้วย ซึ่งหาก
มองในเชิงของประสิทธิภาพการเรียนการสอนที่อาศัยหลักสูตรของธรรมศึกษาทำให้เห็นภาพของ
ท้องถิ่นได้ดียิ่งขึ้น

๒. การเสริมสร้างนักวิจัยท้องถิ่นด้วยการเพิ่มทักษะด้านการวิจัยให้กับพระสงฆ์ที่สามารถจะ
สอดแทรกกิจกรรมทางการวิจัยลงไปสู่โรงเรียน และชุมชนในตนเองอาศัยอยู่ รวมทั้งการค้นห
องค์ภูมิปัญญาท้องถิ่นออกมาอธิบายให้มากที่สุด

๓. องค์ความรู้ที่ได้จากศึกษาวิจัยสามารถจัดทำเป็นข้อมูลพื้นฐานต่อการสร้างหลักสูตรทาง
ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมให้มีความสำคัญต่อการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่ดีงามให้กับท้องถิ่น
ที่มีหน่วยวิทยบริการเปิดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ แต่ถึงอย่างไรก็ตามการดำเนินงานทุก ๆ
กิจกรรมจะต้องมีการติดตามและประเมินผลตลอดเวลา เพื่อนำข้อบกพร่อง ข้อเสนอแนะ และระบบ
การดำเนินงานมาพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

๔. การผลิตพระนักพัฒนาชุมชนให้มากที่สุดรวมทั้งการใช้ช่องทางสำหรับการฝึกฝนพระภิกษุให้มีศักยภาพ ทักษะในการถ่ายทอด และองค์ความรู้พื้นฐานของชุมชนก็จะสามารถสร้างโอกาสที่เอื้อต่อการศึกษได้เป็นอย่างดี

สรุปการวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐ”

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๒๐ รูป/คน การวิเคราะห์ข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามเชิงการสำรวจ จำนวน ๒๗๑ ชุด และการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน ๑๕ รูป/คน ทำให้ผู้วิจัยค้นพบผลการวิจัยตามประเด็นที่ศึกษา ดังต่อไปนี้

สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐ

ด้านการผลิตบัณฑิต พบว่า สถานที่ของหน่วยวิทยบริการยังไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน ขาดงบประมาณการเรียนการสอน นิสิตที่เป็นบรรพชิตในบางแห่งเริ่มลดน้อยลง หน่วยวิทยบริการยังขาดระบบการและมีระบบกลไกการส่งเสริมให้นิสิตในระดับปริญญาตรี หน่วยวิทยบริการยังขาดการนำข้อมูลจากการสำรวจมาบูรณาการร่วมกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ไม่มีการกำหนดเป็นเป้าหมายการผลิตบัณฑิตระหว่างผู้สอนร่วมกันและเผยแพร่ให้ผู้รับผิดชอบ หน่วยวิทยบริการยังไม่มีเชื่อมโยงรายวิชากับคุณลักษณะของบัณฑิตที่กำหนดเพื่อให้ผู้สอนแต่ละวิชา หน่วยวิทยบริการไม่มีการส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรทั้งด้านบุคลากร เทคโนโลยีสารสนเทศและงบประมาณ ขาดการจัดหางบประมาณให้นิสิตมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ หน่วยวิทยบริการยังขาดการจัดหางบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

ด้านการวิจัยและพัฒนา พบว่า หน่วยวิทยบริการยังขาดการวางแผนการวิจัยทั้งระบบ และกลไก คณาจารย์ยังมีส่วนร่วมในการวิจัยยังไม่เข้มแข็งมากนัก ผลงานวิจัยยังขาดคุณภาพในระดับฐานของข้อมูล (TCI) และไม่สามารถนำไปใช้ให้เกิดมีประโยชน์รวมการสนองยุทธศาสตร์ของชาติ รวมทั้งการดำเนินการตามระบบที่กำหนดไว้และยังขาดการบูรณาการกระบวนการวิจัยหรืองานสร้างสรรค์กับการจัดการเรียนการสอนส่งผลให้การผลิตผลงานวิจัยยังด้อยประสิทธิภาพ

ด้านการส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม พบว่า หน่วยงานส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคมไม่มากเท่าที่ควร นิสิตยังให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ น้อย สิ่งสนับสนุนในการจัดกิจกรรมทางด้านการส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการแก่สังคมยังมีไม่เพียงพอต่อการจัดงานต่าง ๆ ขาดการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และขาดความรับผิดชอบในงาน การทำงานไม่สำเร็จตามที่กำหนดไว้และขาดประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดหรือเสียค่าใช้จ่ายมากที่สุด ผู้บริหารขาดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ผู้บริหารคณาจารย์และเจ้าหน้าที่จะต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงในหน่วยงาน จึงทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายอย่างค่อยเป็นค่อยไป

ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม พบว่า หน่วยงานไม่มีความต่อเนื่องในการดำเนินการด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและขาดการติดตามประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรม ปัญหาที่พบบ่อย ๆ คือ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยตรงยังขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการทำนุบำรุงวัฒนธรรม ขาดการวางแผนงานของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ ซึ่งไม่มีโครงการสำหรับการปฏิบัติงานในอนาคตให้ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการ ขาดการเสริมกำลังบำรุงขวัญและการกระตุ้นการทำงานของเจ้าหน้าที่ ขาดการประสานงานและการไม่มีการบริหารจัดการให้ผู้แทนของหน่วยงานย่อยขาดการประเมินผลงานอย่างจริงจังโดยไม่มีการตรวจสอบการปฏิบัติงาน

สำหรับการจัดการสนทนากลุ่มเฉพาะยังพบสภาพปัญหาในหลายด้านด้วยกัน ได้แก่ ปัญหาเรื่องงบประมาณ ปัญหาเรื่องบุคลากร ปัญหาการแต่งตั้งผู้บริหารหน่วยวิทยบริการ ปัญหาเรื่องการยกฐานะจากหน่วยวิทยบริการเป็นวิทยาลัยสงฆ์ ปัญหาเรื่องการจัดการเรียนการสอน ปัญหาเรื่องอาจารย์ประจำบางหลักสูตร

ประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐ

พบว่า

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีเพศชาย มีจำนวน ๒๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๗๙ เพศหญิง ๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๒๑ มีอายุตั้งแต่ ๒๕-๓๕ ปีมากที่สุด จำนวน ๑๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๓๘ รองลงมาอายุ ตั้งแต่ ๓๖-๔๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๙๔ รองลงมาอายุตั้งแต่ ๔๖ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๑๙ และอายุน้อยกว่า ๒๕ ปีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๔๙ ผู้ตอบแบบสอบถามมีพรรชน้อยกว่า ๕ พรรษา จำนวน ๑๙๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๔๗ มากที่สุด และ ๑๖ พรรษาขึ้นไปมีจำนวน ๘๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓.๕๐ ผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิการศึกษาสามัญมีระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๘๕ และระดับปริญญาโทขึ้นไป มีจำนวน ๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๔๒ ซึ่งน้อยที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิการศึกษานักธรรมชั้นเอก จำนวน ๑๓๗ รูป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๐๗ และ นักธรรมชั้นตรีจำนวน ๒๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๙.๑๒ ซึ่งน้อยที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่มีวุฒิการศึกษาบาลีจำนวน ๒๑๖ รูป มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๗๕.๗๘ และเปรียญธรรม ๗-๙ ประโยคไม่มีผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่มีประสบการณ์ทำงานจำนวน ๑๓๒ คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๓๔ และมีประสบการณ์ ๑๑ - ๑๕ ปี จำนวน ๒๖ คน น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๙.๑๒ และผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท มากที่สุด จำนวน ๒๐๓ คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๒๒ และมีรายได้ ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป จำนวน ๕ คนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๔

ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษาที่พึงรวมทุกด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นด้านการส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคมมากที่สุดอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๓ รองลงมาด้านการวิจัยและพัฒนาอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๔ ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๓ และด้านการผลิตบัณฑิต อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๙

รูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษาที่พึงของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐ พบว่า

การผลิตบัณฑิต พบว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารและคณาจารย์ตลอดจนเจ้าหน้าที่ต้องปรึกษาหารือกันอยู่บ่อย ๆ โดยการวางระเบียบกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน การศึกษาสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้และบริการการศึกษาการวัดผลการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาและองค์ประกอบอื่น ๆ ระบบและกลไกการจัดการเรียนการสอนระบบการพัฒนาสัมฤทธิ์ผลการเรียนตามคุณลักษณะของบัณฑิตระดับความสำเร็จของการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมคณาจารย์มีระบบและกลไกการเปิดหลักสูตรใหม่และปรับปรุงหลักสูตรตามแนวทางปฏิบัติที่กำหนดโดยคณะกรรมการการอุดมศึกษา หลักสูตรสาขาวิชาชีพต้องได้รับการรับรองหลักสูตรจากสภาหรือองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้องด้วย มีการสำรวจคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต สำหรับการสนทนากลุ่มเฉพาะ พบว่า การปรับหลักสูตรของมหาวิทยาลัยที่ใช้อยู่ให้สามารถจะตอบโจทย์ต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ เช่น การปรับรายวิชาธรรมภาคปฏิบัติให้เข้ากับสังคมมากยิ่งขึ้น และการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ

ด้านวิจัยและพัฒนา พบว่า การบริหารจัดการความรู้จากผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์เกณฑ์การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์องค์ประกอบที่สำคัญต่อประสิทธิผลของสถานศึกษามีองค์ประกอบ ด้านอาจารย์และด้านนิสิตนักศึกษา ซึ่งได้นำมากำหนดเป็นองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาอิทธิพลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา นอกเหนือจากนั้น มีผลการวิจัยอื่นแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้มีความรอบรู้เกี่ยวกับแนวคิดใหม่ ๆ การวิจัยและพัฒนาจึงได้กำหนดสมรรถนะขององค์การประกอบด้วยนโยบายและกลไกการบริหารการสื่อสารในการบริหารบรรยากาศในองค์การ ความรู้ความสามารถของบุคลากรและการจัดการทรัพยากรการเรียนรู้ อาจารย์ต้องเป็นผู้ที่มีทัศนคติความเชื่อความคิดและค่านิยมที่ดีงาม การวางเป้าหมายเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีศักยภาพมีทักษะพื้นฐานในการแสดงความรู้ และมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนมีแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอกในการเรียนรู้ กำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนประกอบด้วยเจตคติ

ต่อการเรียนรู้ทักษะที่เอื้อต่อการเรียนรู้ค่านิยมด้านความรับผิดชอบและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การผลิตผลงานด้านวิจัยของคณาจารย์จะต้องเพิ่มองค์ความรู้ให้มากขึ้น หน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องให้ทุนวิจัยการสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่อง สำหรับการสนทนากลุ่มเฉพาะ พบว่าการจัดตั้งศูนย์การวิจัยในระดับหน่วยวิทยบริการ การจัดการเรียนการสอนให้เทียบเท่าระดับปริญญาโท การอุดหนุนงบประมาณทางการวิจัยซึ่งเป็นไปตามนโยบายของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ การจัดหาครูอาจารย์ที่เก่งด้านการวิจัยการฝึกให้นิสิตทำวิจัยกับชุมชนเพราะปกตินิสิตทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ก็อยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ

ด้านการส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม พบว่า การส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคมส่วนใหญ่จะปฏิบัติกันได้ดีมาก เต็มรูปแบบในทุกกิจกรรมจะต้องเพิ่มอาจารย์ประจำและบุคลากร ที่ส่งผลให้การจัดกิจกรรมให้มีความราบรื่น การจัดสรรบุคลากรด้านคุณธรรมจริยธรรมและศีลธรรมไปเผยแพร่สู่สังคมอย่างเห็นได้ชัดเจน การส่งเสริมนิสิตให้มีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการการจัดสรรให้มีการพบปะกันบ้างระหว่างนิสิตทั้งสองภาคปกติและภาคพิเศษ สำหรับการสนทนากลุ่มเฉพาะ พบว่ากลยุทธ์การประสานงานได้แก่การกำหนดผู้ติดต่อประสานไปยังหน่วยงานหรือเครือข่ายทางพระพุทธศาสนา การจัด MOU ในการทำงานทางสังคม โดยเฉพาะการนำหลักพุทธธรรมไปใช้ให้มากที่สุด การเตรียมการหรือการเตรียมของหน่วยวิทยบริการจะต้องสร้างโรงเรียนสำหรับการฝึกพระวิทยากรให้กับนิสิตทุกระดับ การยกระดับทักษะทางวิชาการให้กับนิสิตที่เป็นบรรพชิตและคฤหัสถ์ได้มีโอกาสในการเขียนบทความวิชาการ

ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม พบว่า ผู้บริหารคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ต้องประสานงานอย่างจริงจังภายในองค์กร หน่วยวิทยบริการจะต้องกำหนดหลักสูตรด้านศิลปวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น การจัดตั้งเครือข่ายชุมชนโดยเฉพาะพระสงฆ์ที่เป็นพระสังฆาธิการในจังหวัดที่เป็นนิสิตหน่วยวิทยบริการให้เข้ามามีความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม การบูรณาการเรียนการสอนให้เชื่อมโยงไปยังศิลปวัฒนธรรม การเพิ่มงบประมาณให้กับการวิจัยด้านศิลปวัฒนธรรม การส่งเสริมเด็กและเยาวชนให้มีความนิยมและการปฏิบัติที่สอดคล้องกับกิจกรรม การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น สำหรับการสนทนากลุ่มเฉพาะ พบว่า การปลูกฝังวัฒนธรรมที่ดงามผ่านครูสอนศีลธรรม เสริมสร้างนักวิจัยท้องถิ่นด้วยการเพิ่มทักษะด้านการวิจัยให้กับพระสงฆ์ที่สามารถจะสอดแทรกกิจกรรมทางการวิจัยลงไปสู่โรงเรียน การสร้างหลักสูตรทางศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เสริมสร้างหรือการผลิตพระนักพัฒนาทางสังคมให้มีจำนวนมาก เพื่อการทำงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น และการดำเนินงานทุก ๆ กิจกรรมจะต้องมีการติดตามและประเมินผลตลอดเวลา

๔.๕ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

พันธกิจหลักที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจะต้องปฏิบัติมี ๔ ประการ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม การดำเนินการตามพันธกิจทั้ง ๔ ประการดังกล่าว มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศทั้งระยะสั้นและระยะยาว ปัจจุบันมีปัจจัยภายในและภายนอกหลายประการที่ทำให้การประกันคุณภาพ การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องเร่งดำเนินการ ปัจจัยดังกล่าวคือ คุณภาพของ สถาบันอุดมศึกษาและบัณฑิตภายในประเทศมีแนวโน้มที่จะมีความแตกต่างกันมากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิด ผลเสียแก่สังคมโดยรวมของประเทศในระยะยาว ความท้าทายของโลกาภิวัตน์ต่อการอุดมศึกษา ทั้งใน ประเด็นการบริการการศึกษาข้ามพรมแดน และการเคลื่อนย้ายนักศึกษาและบัณฑิต อันเป็นผลจาก การรวมตัวของประเทศในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งทั้งสองประเด็นต้องการการรับประกันคุณภาพ การศึกษา สถาบันอุดมศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความมั่นใจแก่สังคมว่า สามารถพัฒนาองค์ ความรู้และผลิตบัณฑิต ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสร้าง ชีตความสามารถในการแข่งขันระดับสากล การพัฒนาภาคการผลิตจริงทั้งอุตสาหกรรมและบริการ การพัฒนาอาชีพ คุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ระดับท้องถิ่นและชุมชน สถาบันอุดมศึกษาจะต้องให้ข้อมูล สาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนักศึกษา ผู้จ้างงาน ผู้ปกครอง รัฐบาล และ ประชาชนทั่วไป สังคมต้องการระบบอุดมศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วม มีความ โปร่งใส และมีความรับผิดชอบ ซึ่งตรวจสอบได้ตามหลักธรรมาภิบาล

นอกจากนี้ยังมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน รวมถึงให้มี สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอก โดยการ ประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษารวมถึงคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ประกาศใช้ มาตรฐานการอุดมศึกษา เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๙ เพื่อเป็นกลไกกำกับมาตรฐานระดับกระทรวง ระดับคณะกรรมการการอุดมศึกษา และระดับหน่วยงาน โดยทุกหน่วยงานระดับอุดมศึกษาจะได้ใช้เป็น กรอบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษากระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ เพื่อเป็นกลไกส่งเสริมและกำกับให้ สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาให้มีมาตรฐานตามประเภทหรือกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ๔ กลุ่ม กระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒ และคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ประกาศแนวทางการ ปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๒ เพื่อให้ การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษาและเพื่อการประกันคุณภาพของ

บัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิและสาขาวิชา ด้วยความจำเป็นดังกล่าว หน่วยวิทยบริการ ร่วมกับต้นสังกัดจึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล เรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษาของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐ” ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสานวิธี ระหว่าง การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและผู้ทรงคุณวุฒิในการเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ และการวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยการแจกแบบสอบถาม พบว่า การผลิตบัณฑิตยังคงมีอุปสรรคการจัดการเรียนการสอนทั้งด้านการวิจัยให้กับนิสิตในระดับปริญญาตรี ด้านทำนุบำรุงและส่งเสริมวิชาการแก่สังคม ซึ่งด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมบางหน่วยก็ยังจัดการเรียนการสอนได้ดีมาก เพราะเป็นแหล่งศิลปวัฒนธรรมซึ่งเปิดจุดเด่นของจังหวัด การวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นด้านการส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคมมากที่สุด อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๓ รองลงมาด้านการวิจัยและพัฒนา อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๔ ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๓ และด้านการผลิตบัณฑิต อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๙ และจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ พบว่า ด้านการผลิตบัณฑิตจะต้องจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับคุณลักษณะทั้ง ๙ ประการ และตรงตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติแห่งชาติ ด้านการวิจัยและพัฒนาจะต้องจัดตั้งศูนย์วิจัยเพื่อเป็นโรงเรียนฝึกนักวิจัยหน้าใหม่ให้สามารถค้นคว้าหาคำตอบสำหรับท้องถิ่นของตนเอง ด้านการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการโดยใช้ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเป็นกลไกในการขับเคลื่อนงานด้านสังคมรวมทั้งฝึกอบรมนิสิตให้เป็นนักพัฒนาสังคมอย่างต่อเนื่อง และด้านส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมอยู่ที่สามารถจะสร้างเครือข่ายทางวัฒนธรรมไปยังองค์กรภายนอกให้เกิดความร่วมมือและการประสานไปในทิศทางเดียวกัน เป็นต้น

รูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกจากที่ตั้งของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ซึ่งศึกษาเฉพาะมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่มุ่งเจาะจงไปที่หน่วยวิทยบริการทั้ง ๓ แห่ง ได้แก่ หน่วยวิทยบริการจังหวัดอุทัยธานี หน่วยวิทยบริการจังหวัดกำแพงเพชร และหน่วยวิทยบริการจังหวัดพิจิตร ที่ได้กำหนดพันธกิจไปตามต้นสังกัด ๔ ประการ ได้แก่ ๑. การผลิตบัณฑิต ๒. การวิจัยและพัฒนา ๓. การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการ และ ๔. การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ซึ่งทำให้มิติของปัญหาและมิติการบริหารเชิงประสิทธิผลที่ควรมีปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาไปสู่อุดมการณ์ที่ชัดเจนด้วยรูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการหน่วยวิทยบริการให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

๑. รูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลด้านการผลิตบัณฑิต

รูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลด้านการผลิตบัณฑิตตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง ๙ ประการ เป็นการกำหนดวางแผนประจำปี ในแต่ละคุณลักษณะ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สอดคล้องกับสภาพแต่ละพื้นที่ด้วยการบริหารงานด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน เช่น การปรับเนื้อหาในรายวิชาให้สอดคล้องกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของนิสิตให้เป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ การกำหนดแผนการประชุม ๑ เดือน/ครั้ง เพื่อให้เกิดประสิทธิผล ในสถานศึกษาสามารถรับรู้ความคิดร่วมกันให้ทุกคนสามารถปฏิบัติงานมีมาตรฐานเดียวกัน มีการประชุมร่วมกันในการพัฒนาหลักสูตรโดยเฉพาะในรายวิชาที่สามารถจะเพิ่มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ การบรรจุเนื้อหาวิชาการให้มุ่งในคุณค่าทั้งด้านรูปธรรมและนามธรรม มีการส่งเสริมและบูรณาการรายวิชาให้ผนวกกับการวิจัยพัฒนา การบริการวิชาการและส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมให้มีความต่อเนื่องอยู่ตลอด ซึ่งอาจจะจัดเป็นแผนประจำปี หรือประจำปีบุคลากร พร้อมด้วยตัวชี้วัดความสำเร็จเพื่อนำผลการปฏิบัติงานมาปรับปรุงพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๒. รูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลด้านการวิจัยและพัฒนา

รูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลด้านการวิจัยและพัฒนาทั้งในส่วนของบุคลากร และนิสิตได้มีประสบการณ์ด้านการวิจัยและวิชาการให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะต้องกำหนดไว้ในแผนประจำปีเพื่อส่งเสริมการอบรม การเรียนรู้ การประชุมสัมมนา การจัดโครงการนักวิจัยหน้าใหม่ การขอทุนการวิจัย รวมทั้งการบูรณาการเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนการสอนในรูปแบบของรายวิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระหรือ วิชาการเทียบวิธีวิจัย ซึ่งอาจจะเชิญอาจารย์จากมหาวิทยาลัยอื่นที่มีประสบการณ์ด้านการวิจัยมาช่วยในการสอนในรายวิชาดังกล่าว นอกจากนี้ การจัดตั้งศูนย์การวิจัยก็สามารถจะทำให้บุคลากรและนิสิตเกิดประสบการณ์ในทางวิชาการเพิ่มมากยิ่งขึ้น การเพิ่มกระบวนการเรียนการสอนให้มีคุณภาพเทียบเท่าในระดับปริญญาโทที่ช่วยให้นิสิตสามารถยกระดับและเกิดประสบการณ์ในการศึกษาต่อการอุดหนุนงบประมาณในการวิจัยเท่าที่จะเป็นไปได้ และการฝึกฝนอบรมอย่างเต็มที่ เพื่อให้บัณฑิตมีศักยภาพในการลงพื้นที่เป้าหมายในการศึกษาวิจัย รวมทั้งควรมีการบริหารงานด้านการงบประมาณด้วยการกำหนดเกณฑ์ที่มีคุณภาพ การพัฒนาบุคลากรรู้หลักการวิจัยและการพัฒนามีการกำหนดเกณฑ์การประเมินตามบุคคลที่สำคัญในสถาบันรูปแบบกฎเกณฑ์ของ สกอ. การมอบหน้าที่ให้กับบุคลากรเจ้าหน้าที่รับผิดชอบให้ชัดเจนผู้นำทราบถึงวิธีการจัดการในระบบการวิจัยและพัฒนาและการให้เกณฑ์วัดประเมินผลการทำงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

๓. รูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลด้านการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการ

รูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลด้านการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการ ซึ่งทางหน่วยวิทยบริการแล้วในด้านนี้จะอยู่ในระบบการปฏิบัติหน้าที่ไปพร้อมกับคณะสงฆ์ที่มีคุณภาพใน

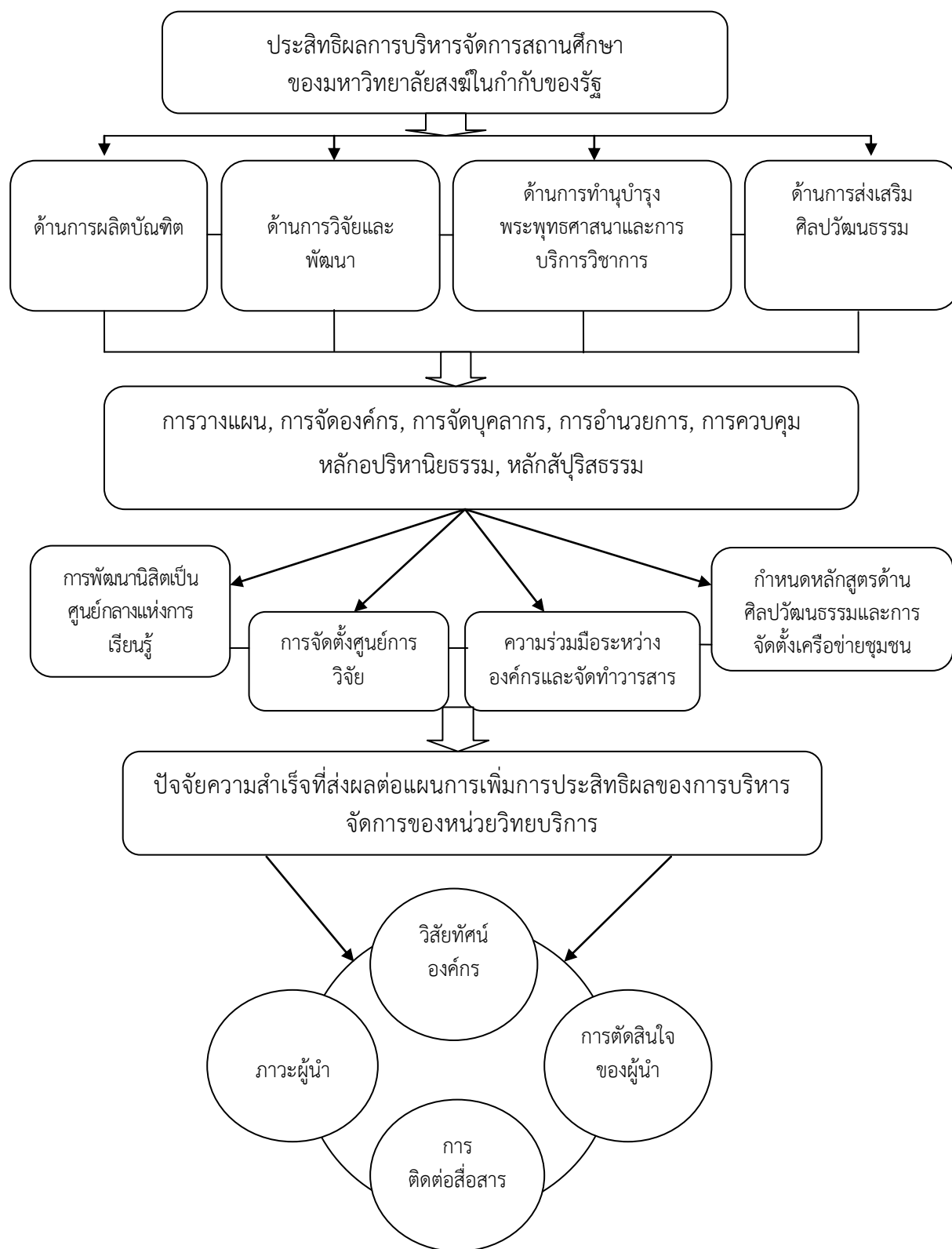
ระดับที่น่าพอใจ เพราะส่วนใหญ่னிสิตจะเป็นบรรพชิตและมีความเข้าใจต่อการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา อยู่แล้ว แต่อาจจะยังไม่มีระบบและกลไก รวมไปถึงแผนการปฏิบัติงานประจำปีทำให้ผลที่ออกมาไม่ค่อยนำเอาผลการปฏิบัติงานไปสรุปและนำไปปรับปรุงมากนัก ดังนั้น หน่วยวิทยบริการควรมี การบริหารงานด้านการส่งเสริมวิชาการด้วยการประชุมร่วมกัน เพื่อวิเคราะห์สาขาวิชาการต่าง ๆ ร่วมกัน ทำให้ทุกคนทราบเป้าหมายเดียวกันมุ่งสร้างคุณค่าต่อสถาบัน สร้างกรอบกำหนดเงื่อนไข มีระยะเวลาการผลิตผลงานวิชาการที่ชัดเจน การสร้างต้นแบบทางวิชาการ เพิ่มการเรียนรู้การวิจัย และพัฒนาแก่นิสิตทั้งฆราวาสและบรรพชิตให้มียุทธศาสตร์ความรู้ใหม่เกิดขึ้นแก่นิสิต นอกจากนี้ หน่วยวิทย บริการจะต้องสร้างเงื่อนไขทางด้านกลยุทธ์การประสานงานไปยังหน่วยงานอื่น ๆ การอาศัยความร่วมมือในลักษณะทำ MOU ร่วมกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในเชิงรูปธรรมที่ชัดเจนมากขึ้น พร้อมกับ ตรงต่อเป้าหมายตามพันธกิจ การจัดทำวารสารวิชาการที่ได้มาตรฐานให้มากที่สุด เพื่อเป็นโรงเรียนฝึก ให้บุคลากรและนิสิตได้พัฒนาศักยภาพในด้านวิชาการตามแนวทางพระพุทธศาสนาและยกระดับ ความเชี่ยวชาญให้มากยิ่งขึ้น การจัดโครงการฝึกพระวิทยากรโดยเฉพาะพระสังฆาธิการและนิสิต ศฤกษณ์ทั่วทั้งจังหวัดที่เป็นนิสิตจะต้องสามารถบริการวิชาการแก่สังคมโดยทั่วถึงในทุกชุมชนที่อาศัย หลักพุทธธรรมในการนำเสนอ ซึ่งเป็นความถนัดและนิสิตก็มีประสบการณ์ในด้านนี้อยู่ เพียงแต่ขาด การนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดเป็นรูปธรรม

๔.รูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม

รูปแบบการเพิ่มประสิทธิผลด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมที่สืบเนื่องด้วยแนวคิดทาง พระพุทธศาสนาอย่างยาวนานทำให้กำเนิดอารยธรรมในหลายยุคหลายสมัยที่สอดคล้องกับการ ดำเนินชีวิตของชาวพุทธในจังหวัดต่าง ๆ ทำให้การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมกลายเป็นวิถีชีวิตที่ผนวกกับ การดำเนินกิจกรรมของคณะสงฆ์อันมีหน่วยวิทยบริการเป็นกลไกในการขับเคลื่อนพันธกิจทั้งของคณะสงฆ์ และมหาวิทยาลัยของสงฆ์ จึงไม่ใช่ว่าสิ่งที่ยากลำบากในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม แต่กระนั้น การเข้าสู่ โหมดแห่งประสิทธิผล ซึ่งจะต้องทำให้บุคลากรและนิสิตได้แสดงศักยภาพในการเป็นผู้นำทาง ศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วยการจัดโครงการฝึกอบรมพระสังฆาธิการและครูพระสอนศีลธรรม ในโรงเรียนให้ช่วยกันปลูกฝังค่านิยม วัฒนธรรม ความเชื่อ และความมั่งคั่งตามแบบอย่างที่ดีของ พระพุทธศาสนา การส่งเสริมการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งที่ตั้งของหน่วยวิทยบริการ ก็เป็นศูนย์การแห่งการเรียนรู้ เช่น วัดพระบรมธาตุ นครชุม เป็นสิ่งทำให้เห็นว่า จุดกำเนิดทาง ศิลปวัฒนธรรมสามารถจะดำเนินตามพันธกิจได้โดยง่าย การสร้างและพัฒนาหลักสูตรสำหรับ ศิลปวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับท้องถิ่นเพื่อแสดงและเป็นแกนนำในการเรียนรู้สำหรับเด็กและเยาวชน ให้ช่วยกันสืบทอดอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการผลิตพระนักพัฒนาสังคมให้มากยิ่งขึ้น เพื่อช่วยในการ ประสานในรูปแบบของเครือข่ายในชุมชนทั่วทั้งจังหวัด ดังนั้น ควรมีการปรับปรุงการบริหารงานด้าน บุคลากรด้วยกำหนดแผนการประชุมโดยใช้ระบบทีมงาน บุคลากรสามารถเป็นต้นแบบทางวัฒนธรรม

มีการบริการแก่สังคมอย่างทั่วถึงและมีความต่อเนื่อง อันมีข้อตกลงร่วมกัน ให้ความสำคัญต่อคนดี รับฟังความคิดเห็นร่วมกัน และการพัฒนาส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมแก่สังคมอย่างต่อเนื่อง มอบหมายให้ผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมควบคุมด้านงบประมาณและบุคลากร เคารพต่อการตัดสินใจส่วนงบประมาณร่วมกัน

จากการสังเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์” ทำให้เห็นภาพในอนาคตของหน่วยวิทยบริการที่มีผลต่อการจัดการศึกษาที่ก่อให้เกิดประสิทธิผล และเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการบริหารองค์กรประสบผลสำเร็จตามพันธกิจที่ตั้งไว้ประการด้วย ๔ ปัจจัยหลัก ได้แก่ ๑. การเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ จะต้องมองภาพของหน่วยวิทยบริการได้อย่างชัดเจนพร้อมกับตั้งเป้าหมายเชิงอุดมการณ์ในการทำงานอย่างมีการวางแผนที่สามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ๒. ด้านภาวะผู้นำการบริหาร ที่มีศักยภาพในการรองรับโลกาภิวัตน์อย่างต่อเนื่องพร้อมทั้งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำและนิสิตภายใต้พันธกิจที่สอดคล้องกับท้องถิ่นให้มากที่สุด ๓. ด้านการติดต่อสื่อสารไปยังองค์กรภายนอกโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรที่ใกล้ชิดกับชุมชนทำให้เกิดความร่วมมือในลักษณะเสริมสร้างให้หน่วยวิทยบริการเข้มแข็ง และ ๔. ด้านการตัดสินใจในองค์กรจะต้องมีความรวดเร็ว ความร่วมมือ การประสานงาน ความรับผิดชอบ และการกระจายอำนาจ ดังแผนภาพต่อไปนี้



แผนภาพที่ ๔.๕ แผนภาพแสดงการเพิ่มแผนประสิทธิภาพหน่วยวิทยบริการเพื่อการบริหารจัดการ
สถานศึกษานอกที่ตั้งของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐ

จากแผนภาพทำให้เห็นว่า การเพิ่มแผนประสิทธิผลหน่วยวิทยบริการเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐ โดยเฉพาะหน่วยวิทยบริการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพันธกิจทั้ง ๔ ประการที่จะต้องทำให้มีประสิทธิภาพในเชิงการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ แต่ที่ผ่านมา ย่อมมีอุปสรรคและปัญหาอยู่บ้างจึงทำให้เห็นประสิทธิผลการบริหารจัดการลดน้อยถอยลงไปอย่างเห็นได้ชัดเจน แต่กระนั้น การศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ทำให้ค้นพบข้อมูลที่สำคัญที่จะช่วยสร้างแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งได้อย่างมั่นใจในเชิงการตอบสนองต่อพันธกิจหลักซึ่งมีประเด็นดังต่อไปนี้

๔.๕.๑ การเพิ่มประสิทธิผลหน่วยวิทยบริการเพื่อการบริหารจัดการของหน่วยวิทยบริการ ดังต่อไปนี้

๑. การวางแผนการพัฒนานิสิตเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ พร้อมกับสร้างตัวชี้วัดของแผนความสำเร็จในแต่ละปีให้อยู่ในรูปของกระบวนการ และกลไกที่ชัดเจนซึ่งสามารถตอบโจทย์สำหรับการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหน่วยวิทยบริการ ซึ่งอาจจะต้องการวิเคราะห์พฤติกรรมส่วนตัวในการปฏิบัติงาน และพฤติกรรมของนิสิตเป็นรายบุคคลเพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการพัฒนาที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแผนการพัฒนาและแผนการปฏิบัติงานดังกล่าวอาจจะต้องอาศัยทักษะและความชำนาญของบุคลากร อาจารย์ เจ้าหน้าที่ รวมทั้งผู้บริหารหน่วยวิทยบริการ ในการร่างแผนโครงการประจำปี และรายบุคคลออกมาเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการผลิตบัณฑิตให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพและทรงคุณค่าทางด้านสังคม และด้านองค์กรสงฆ์ และอาจจะมีโครงการต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับผลิตมากยิ่งขึ้น เช่น โครงการปฏิบัติธรรมประจำปี โครงการทัศนศึกษาภายในประเทศ โครงการธรรมสัญจร เป็นต้น

๒. การจัดองค์กรด้วยการจัดตั้งศูนย์การวิจัย ที่มีตัวชี้ความสำเร็จไปที่การส่งเสริมบุคลากรและนิสิตให้มีศักยภาพในการทำผลงานทางด้านวิชาการอย่างน้อย ๑ คน ต่อ ๑ ผลงาน ซึ่งอาจจะไม่มีคุณภาพในระยะเริ่มแรก แต่การจัดโครงการต่าง ๆ ที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ จะช่วยให้เกิดทักษะและศักยภาพในสิ่งที่หน่วยวิทยบริการมุ่งหวัง เช่น โครงการนักวิจัยหน้าใหม่ โครงการฝึกฝนอบรมทักษะการเขียนบทความวิชาการทั้งระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ การบูรณาการหลักสูตรในบางรายวิชาที่สามารถพัฒนานิสิตให้มีความสามารถทางด้านการวิจัย การส่งเสริมให้นิสิตเป็นผู้วิจัยนักวิจัยในโครงการต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งการกำหนดแผนอาจจะต้องมีการพัฒนาไปทั้งระบบไม่ว่าจะเป็นทั้งบุคลากร เจ้าหน้าที่ อาจารย์ และนิสิตได้มีโอกาสในการสร้างประสบการณ์ทางด้านวิชาการที่เป็นจริง

๓. การจัดบุคลากรด้วยการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างองค์กร ซึ่งกระบวนการทางสังคม และชุมชนให้บุคลากร และนิสิตสามารถทำงานร่วมกันชุมชนได้อย่างมีคุณภาพและเกิดการยอมรับจากสังคมอันเป็นผลพวงจากการผลิตบัณฑิตตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานทางด้านวัฒนธรรมระดับจังหวัด กลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ และหน่วยงานเอกชนซึ่งทางหน่วยวิทยบริการจะต้องอาศัยจุดแข็งทางคณะสงฆ์ในการขับเคลื่อนความร่วมมือให้มากยิ่งขึ้น พร้อมกับสร้างตัวชี้วัดความสำเร็จในระดับที่น่าพอใจอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ของความร่วมมือจะต้องให้การยอมรับในศักยภาพของหน่วยวิทยบริการที่สังคมให้ความเชื่อมั่นคงมากขึ้น นอกจากนี้ในด้านการส่งเสริมการบริการวิชาการทางหน่วยวิทยบริการจะต้องกำหนดแผนจัดทำวารสารให้แล้วเสร็จในภายใน ๖ เดือน เพื่อรองรับการเข้าสู่ความเข้มแข็งทางด้านวิชาการในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการส่งเสริมบุคลากรได้ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ อีกทั้งสามารถเป็นโรงเรียนสำหรับการฝึกฝนอบรมให้บุคลากรและนิสิตได้มีผลงานทางด้านวิชาการอันตอบสนองต่อคุณลักษณะในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเพื่อการบริการวิชาการแก่สังคมอย่างเต็มรูปแบบในอนาคต

๔. การอำนวยการด้วยการกำหนดหลักสูตรด้านศิลปวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่หน่วยวิทยบริการอาจจะไม่มีศักยภาพ แต่กระนั้น การพัฒนาด้วยการยกฐานะหน่วยวิทยบริการให้เป็นวิทยาลัยโดยไวก็สามารถทำให้การพัฒนาหลักสูตรศิลปวัฒนธรรมทำให้สอดคล้องกับสังคมภายในจังหวัดที่มีวัฒนธรรมอันเกิดจากรากฐานทางพระพุทธศาสนา รวมทั้งการปรับรายวิชาการให้เกิดกระบวนการเรียนการสอนให้สามารถทำงานร่วมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้อาจจะกำหนดการจัดตั้งเครือข่ายชุมชนทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่พระสังฆาธิการในระดับพื้นที่ให้มากเพื่อการทำงานแบบประสานพันธกิจระหว่างหน่วยวิทยบริการกับชุมชนที่ส่งผลต่อการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นให้ได้รับการสืบทอดและอนุรักษ์ความดีงามเหล่านั้นสืบไป

๕. การควบคุมการบริหารด้วยการพัฒนาภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงเพื่อความศรัทธาของบุคลากรในองค์กร เพราะการเพิ่มประสิทธิผลมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุด บุคลากรสามารถมีกำลังใจที่จะพัฒนางานให้มีคุณภาพตามศักยภาพของภาวะแห่งการนำภายใต้ข้อบัญญัติและกฎระเบียบที่ผู้บริหารสามารถให้เกิดธรรมาภิบาลอย่างทั่วถึง รวมทั้งการใช้หลักแห่งความดีงามประสานความสามัคคีกันในองค์กรแนวระนาบจะช่วยให้การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคได้รับการกระตุ้นได้อย่างรวดเร็วต่อการเปลี่ยนแปลงขององค์กร พร้อมกับการป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดได้อย่างมั่นใจ

๔.๕.๒ หลักพุทธธรรมสำหรับการเพิ่มประสิทธิผลหน่วยวิทยบริการเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐ

๑. หลักอปริหานิยธรรมเพื่อการบริหารองค์กร ประกอบด้วย ๑) ควรประชุมปรึกษาหารือกันบ่อย ๆ ๒) สามัคคีกันทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างพร้อมเพรียง ๓) การไม่สร้างกติกาใหม่และไม่ลบล้างกติกาดเดิม (ยกเว้นกฎหมายที่ล้าสมัย) ๔) มีความเคารพต่อประธานหรือผู้มีตำแหน่งที่สูงกว่า ๕) ไม่ทำร้ายเด็ก ล่วงเกินสตรี และคนชรา ๖) สักการบูชาแหล่งโบราณสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ และ ๗) การดูแลพระสงฆ์ผู้มีศีลธรรม และผู้ปฏิบัติให้ได้รับความปลอดภัย ซึ่งหน่วยวิทยบริการในฐานะเป็นองค์กรหนึ่งที่ขึ้นตรงต่อมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และส่วนใหญ่ตั้งอยู่เขตคามภายในวัดใดวัดหนึ่งอยู่แล้วจึงไม่ใช่เรื่องยากที่จะนำหลักพุทธธรรมไปใช้ให้เกิดประโยชน์ แต่กระนั้น การนำมาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่จะต้องรู้จักวิธีการให้สอดคล้องกับการบริหารตามแนวตะวันตกหรือแนวทางการบริหารแบบสมัยใหม่ที่สามารถเพิ่มประสิทธิผลทางการบริหารที่ผนวกกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐให้มีความเหมาะสมมากที่สุดโดยเฉพาะการส่งเสริมความสามัคคีในการประชุมร่วมกันเนื่อง ๆ การให้ความเคารพต่อผู้บริหาร เป็นต้น ซึ่งวัฒนธรรมลักษณะดังกล่าวเป็นเรื่องธรรมชาติของหน่วยวิทยบริการอยู่ซึ่งหาได้ยากจากมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐอื่น ๆ

๒. หลักสัปปริสธรรมเพื่อการบริหารองค์กร เป็นหลักการอธิบายของภาวะผู้นำเป็นส่วนใหญ่ เพราะอำนาจการบังคับบัญชาย่อมมาจากผู้บริหาร หากผู้บริหารมีภาวะผู้นำที่ดีย่อมสร้างสรรค์องค์กรไปสู่เป้าหมายได้ไม่ยาก แต่หากผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์จะทำให้บุคลากรเกิดการเลือกข้างได้ง่าย ประกอบด้วย ๗ ประการ ได้แก่ ความเป็นผู้รู้จักเหตุแห่งการบริหารองค์กร ปรับเปลี่ยนความคิด ปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคลากร และการบริหารงานที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ความเป็นผู้รู้จักเป้าหมายขององค์กร สื่อสารเป้าหมายไปยังบุคลากร จัดการองค์กรให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลง ความเป็นผู้รู้จักการประเมินทักษะ ศักยภาพและจริยธรรมการปฏิบัติของตนเอง ปรับทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมของบุคลากรให้เกิดสิ่งที่พึงประสงค์ ความเป็นผู้รู้จักประมาณแห่งกำลังของตนเอง จนสามารถใช้ภาวะผู้นำที่มีอยู่เพื่อการปรับเปลี่ยนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบุคลากรที่ไม่พึงประสงค์ และมีความสามารถในการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับการปฏิบัติงาน ความเป็นผู้รู้จักกาลสำหรับการปฏิบัติงานในองค์กร ความเป็นผู้รู้จักชุมชน พัฒนาเครือข่ายในชุมชนเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือแบบเครือข่ายภายในชุมชนนั้น ๆ และความสามารถในการคัดเลือกบุคลากรที่จะเข้ามาทำงาน

๔.๕.๓ ปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิผลหน่วยวิทยบริการเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษานอกที่ตั้งของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในกำกับของรัฐ

๑. ด้านวิสัยทัศน์ มีปัจจัยที่สัมพันธ์กับผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ถูกประเมินโดยผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษาในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิสัยทัศน์เป็นสิ่งที่สร้างให้เกิดขึ้นได้ทุกสถานศึกษาย่อมมีศักยภาพเฉพาะของตนที่จะกระทำให้บางสิ่งบางอย่างได้ดี

ดังนั้น ในการกำหนดภาพในอนาคตของสถานศึกษาจำเป็นต้องศึกษาสภาพของสถานศึกษาในปัจจุบันว่าสถานศึกษามีจุดเด่นจุดด้อยด้านใดโดยการเก็บรวบรวมจากสมาชิกทุกคนในสถานศึกษาแล้วนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เป็นภาพรวมของสถานศึกษาการนำวิสัยทัศน์หรือภาพลักษณ์ที่พึงปรารถนาในอนาคตขององค์การและความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการที่สำคัญที่สุดคือผู้บริหารระดับสูงจะต้องมีศิลปะของการคาดการณ์ในอนาคต

๒.ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงถึงความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพนั้นส่วนใหญ่จะมีการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาที่ตนเองเป็นผู้บริหารหลักตลอดเวลาเพื่อให้สามารถคงอยู่ได้และจะพัฒนาเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารในยุคปฏิรูปการศึกษาต้องพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงซึ่งจะสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาองค์การให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว

๓.ด้านการติดต่อสื่อสารปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร ของผู้บริหารสถานศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเจ้าหน้าที่และผู้สอนในสถานศึกษาซึ่งพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับที่ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการติดต่อสื่อสารที่สามารถและใช้เป็นเครื่องมือแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและการใช้การติดต่อสื่อสารทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การติดต่อสื่อสารจะช่วยแลกเปลี่ยนข้อมูลที่จำเป็นเพื่อช่วยในการแก้ปัญหาต่างๆการตัดสินใจมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้อื่นเข้าใจสถานศึกษา เช่น ผู้นำชุมชนสังคมและสังคม

๔.ด้านการตัดสินใจคือ ปัจจัยด้านการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาได้กล่าวถึงสภาพและปัญหาการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์มากและประสบการณ์น้อยมีสภาพในการตัดสินใจอยู่ในระดับที่แตกต่างกันทุกขั้นตอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาตัดสินใจในปัญหาใด ๆ ก็ตามต้องกระทำด้วยความละเอียดรอบคอบเพื่อให้มีความถูกต้องสมเหตุสมผลมากที่สุดการตัดสินใจถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการบริหารเพราะต้องนำผลการตัดสินใจไปดำเนินการวางแผนเพื่อให้ความสัมพันธ์ระหว่างกันมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับขวัญกำลังใจในการทำงานของสถานศึกษาด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับขวัญกำลังใจในการทำงานและบุคลากรและเจ้าหน้าที่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับผู้บริหารที่ไม่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีขวัญกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน

ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาต้องสร้างและรักษาระดับความพึงพอใจในการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาให้สูงขึ้น ทั้งนี้เพราะหากอาจารย์และเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจในการทำงานจะมีผลทำให้นิสิตเกิดความพึงพอใจด้วยถ้าผู้บริหารสร้างสรรค์ให้อาจารย์มีความพึงพอใจในการทำงานสูงก็

จะมีผลทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพคณะอาจารย์ร่วมมือร่วมใจกันทำงานเพื่อความสำเร็จของสถาบัน

๑) ประสิทธิภาพองค์ประกอบ ความสามารถขององค์การที่จะตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์การ การปรับตัวและมโนทัศน์ที่มีความคล่องตัวและการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่นักวิจัยใช้กันมากในเรื่องการวัดประสิทธิผล อย่างไรก็ตามแบบสอบถามเกี่ยวกับการวัดด้านจิตใจสำหรับการประเมินความคล่องในการจัดองค์การยังมีจำกัดอยู่ ยิ่งกว่านั้นการจัดการศึกษาส่วนมากประเมินความพร้อมในการปรับตัวมากกว่าการตอบสนองที่การปรับตัวในเรื่องการปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถาบันอุดมศึกษาเป็นองค์การที่มีลักษณะเป็นระบบเปิดจึงต้องพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงหรือปรับเปลี่ยนเพื่อให้องค์การอยู่รอดโดยต้องพัฒนาองค์การให้สามารถทำหน้าที่และดำเนินการต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้น ความสามารถของผู้บริหารและคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาที่ร่วมกันพัฒนาเปลี่ยนแปลงวิธีดำเนินงานทั้งด้านวิชาการการเรียนการสอนเพื่อให้สถาบันการศึกษามีความก้าวหน้าทันกับสภาพที่เปลี่ยนไปโดยพิจารณาจากลักษณะการยอมรับของคณาจารย์ต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ทั้งการบริหารและการเรียนการสอนความสามารถความรวดเร็วของคณาจารย์ต่อการพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินการของตนเองความกระตือรือร้นที่ได้จากการปรับปรุงหรือพัฒนาสถานศึกษา

๒) ประสิทธิภาพองค์ประกอบความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพระดับประสิทธิผลความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพในสถาบันการศึกษา อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งจะพบปัญหาเดิม ๆ คือ ปัญหาด้านงบประมาณเป็นปัญหาหลักในการพัฒนาการศึกษาระบบงบประมาณในการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีข้อผูกพันร่วมกับระดับรัฐ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีความตระหนักว่าเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่าตรงตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบในการจัดสรรและกระจายทรัพยากรตลอดจนกำกับติดตามผลการใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษา นิสิต ตลอดจนต่อทางราชการให้มากที่สุด ทรัพยากรทางการศึกษาที่ผู้บริหารพึงพิจารณาจัดสรรให้แก่คณะอาจารย์ที่เกี่ยวข้อง ทรัพยากรด้านงบประมาณมีความสำคัญต่อการบริหารงานหลายประการ ดังนั้น การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพนั้นเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องวางแผนจัดสรรด้านงบประมาณการเงินทรัพยากรในด้านทางกายภาพและทรัพยากรในด้านวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการบริหารและจัดการเรียนการสอนและการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างราบรื่นคล่องตัวตรงตามเป้าหมายอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาสถานศึกษาและผู้เรียนเป็นสำคัญ

๓) ประสิทธิภาพองค์ประกอบ ความสามารถในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีของ คณาจารย์ระดับประสิทธิภาพความสามารถในการใช้สื่อ ซึ่งนวัตกรรมและเทคโนโลยีของคณาจารย์อยู่ในระดับดีมากมีสื่อการเรียนการสอนครบครัน ถือว่าเป็นพาหนะหรือสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ทักษะและเจตคติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนและตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ดียิ่งขึ้นหรือเร็วยิ่งขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะว่า คณาจารย์ปรับเปลี่ยนบทบาทไปจากเดิมจากบทบาทที่สำคัญที่สุดในฐานะผู้บอกเล่าข้อความรู้ทั้งหมดแก่ผู้เรียนมาเป็นผู้สนับสนุนจัดสิ่งแวดล้อมที่จะเอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด ดังนั้น บทบาทของคณาจารย์จึงต้องปรับเปลี่ยนตามไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการนำและใช้สื่อนวัตกรรมตลอดจนเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้นคณาจารย์ในยุคของการปฏิรูปการศึกษาเป็นที่คณาจารย์จะต้องสร้างและใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีและในปัจจุบันสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีมีอิทธิพลสูงมากในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายจึงเป็นเรื่องที่คณะอาจารย์จะต้องให้ความสนใจเพื่อการสร้างและการใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพที่สุด โดยควรทำความเข้าใจในบทบาทของสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้ของผู้เรียนคำนึงถึงหลักเกณฑ์การนำสื่อมาใช้พิจารณาความเหมาะสมของสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียนและกิจกรรม

๔) ประสิทธิภาพองค์ประกอบความใฝ่รู้รักการอ่านแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนิสิตคือระดับประสิทธิภาพความใฝ่รู้รักการอ่านแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนิสิตการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ของตนเองตั้งเป้าหมายในการเรียนแสวงหาผู้สนับสนุนแหล่งความรู้สื่อที่ใช้ในการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ผู้เรียนอาจได้รับหรือไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นในการกำหนดพฤติกรรมตามกระบวนการก็ตาม การเรียนรู้ด้วยตนเองมีผู้กล่าวไว้ว่า มนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมกับความดี ความเป็นอิสระเป็นตัวของตัวเองสามารถหาทางเลือกของตนเอง มีศักยภาพและพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างไม่มีขีดจำกัด มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อผู้อื่น ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องจาก กระแสความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมโลกความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารและสังคมแห่งการเรียนรู้ส่งผลให้การเรียนรู้ของคนที่ไม่ได้มีที่สิ้นสุดทำให้นิสิตต้องเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้รักการอ่านวางแผนเองแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและศึกษาหาความรู้ภายใต้ความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนที่แตกต่างกัน ผู้สอนต้องปรับปรุงตัวเองให้ทันกับเปลี่ยนแปลงทำให้อาจารย์มีบทบาทเป็นผู้จัดการในเรื่องของการเรียนรู้จัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ อาจารย์จะต้องรู้จักนิสิตเป็นอย่างดีและจะต้องทำให้นิสิตรู้จักตนเองอย่างดีด้วย มิฉะนั้น จะไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้สนองความแตกต่างเพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาเต็มศักยภาพได้การพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะของการใฝ่รู้รักการอ่านแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเป็นสิ่งที่อาจารย์ผู้สอนจะต้องพัฒนา

ส่งเสริมและสร้างให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน โดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ในทำนองเดียวกันผู้เรียนเองก็ควรตระหนักและเห็นความสำคัญต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะของผู้ที่เป็นคนใฝ่รู้ใฝ่เรียนรักการอ่านแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวก็คือการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบในการวางแผนการปฏิบัติและการประเมินผลความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง

๔.๕.๓ ระบบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษากับแผนการเพิ่มประสิทธิผลของสถานศึกษานอกที่ตั้ง

ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา กับแผนการเพิ่มประสิทธิผลของสถานศึกษานอกที่ตั้ง จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

๑) การตัดสินใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญคือความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับขวัญกำลังใจในการทำงานของอาจารย์คือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับขวัญกำลังใจในการทำงานและยังพบว่าอาจารย์ในสถานศึกษาที่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับอาจารย์ที่ไม่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีขวัญกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักในสำคัญของสถานการณ์มีการวางแผนออกแบบเพื่อหาวิธีการที่จะช่วยในการตัดสินใจพิจารณาทางเลือกและเกณฑ์ที่จะใช้ในการเลือกเพื่อที่จะได้วิธีการที่เกิดประโยชน์สูงสุดแล้วจึงตัดสินใจเลือกทางเลือกนั้นโดยอาศัยข้อมูลที่มีอยู่ กระทำด้วยความละเอียดรอบคอบเพื่อให้มีความถูกต้องสมเหตุสมผลมากที่สุด

๒) ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของสถานศึกษาที่ภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของงาน ความสำเร็จขององค์กรไม่ว่าจะเป็นการบริหารระดับใดก็แล้วแต่ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลล้วนแต่ขึ้นอยู่กับภูมิปัญญา ความคิดอ่านและแนวปฏิบัติที่สร้างสรรค์ของผู้นำองค์กร ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในด้านการพัฒนาความสามารถทางวิชาการของนิสิตซึ่งประกอบด้วยความสามารถทางพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง เป็นทั้งคุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้นำที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารที่เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงความพยายามของผู้ตามให้สูงขึ้นจากความพยายามที่คาดหวัง เป็นผลให้การปฏิบัติงานของผู้ตามเพิ่มขึ้นเกินความคาดหวัง โดยผู้นำเองมีทั้งคุณลักษณะและพฤติกรรมที่ทำให้ผู้ตามมีความรู้สึกไว้วางใจ ยินดี จงรักภักดี และนับถือ และจากคุณลักษณะและพฤติกรรมดังกล่าวส่งผลให้ผู้ตามเกิดความเลื่อมใส ศรัทธา และต้องการที่จะอุทิศและทุ่มเทเพื่อผู้นำ จึงทำให้ผู้ตามมีศักยภาพในการทำงานและส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานของสถานศึกษาตามลำดับผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะเป็นผู้ที่สามารถทำให้อาจารย์มีความมั่นใจในที่จะเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ สามารถที่จะมองเห็นวิธีการหรือแนวทางใหม่ ๆ ในการ

ดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งในด้านร่างกายอารมณ์สังคม และสติปัญญาตลอดจนคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนอกจากนี้ยังสามารถที่จะทำให้อาจารย์รู้จักวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบเกิดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนในการที่จะปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งมีความยินดีที่จะทุ่มเทในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายเพื่อให้งานบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้

๓) วิสัยทัศน์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการที่สำคัญที่สุดคือผู้บริหารระดับสูงจะต้องมีศิลปะของการคาดการณ์ไปในอนาคต พร้อมทั้งมียุทธศาสตร์และนโยบายที่แน่วแน่ไว้รองรับ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำวิสัยทัศน์ไปปฏิบัติได้อย่างแท้จริง โดยการหล่อหลอมวิสัยทัศน์นั้นไปสู่เป้าหมายนโยบาย แผนปฏิบัติการงานประจำของสถาบันโดยการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับคณะอาจารย์ในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในด้านการมองการณ์ไกล การมองย้อนกลับไปข้างหน้า การมองผลกระทบและแนวโน้มต่าง ๆ การมององค์การในภาพรวมการ คาดคะเนแรงต่อต้านต่าง ๆ การวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนขององค์การมีความมุ่งมั่น หรือความ สนใจที่จะเปลี่ยนแปลงการทดสอบว่าวิสัยทัศน์ที่สร้างขึ้นนั้นสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์การและ ความสามารถขององค์การหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคิดที่เป็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความแปลกใหม่คิดเหมือนผู้อื่น คิดอย่างมีคุณภาพและคิดสู่ความสำเร็จในเชิงปฏิบัติการพัฒนา ความคิดสร้างสรรค์สู่กระบวนการสร้างวิสัยทัศน์ที่พัฒนาให้ผู้บริหารมองกว้างคิดไกลทันสมัย เยียบแหลม การนำวิสัยทัศน์ไปปฏิบัติโดยอาศัยความร่วมมือทุ่มเทกำลังกายความคิดและความ พยายามของสมาชิกภายในองค์การเพื่อให้วิสัยทัศน์ที่สร้างขึ้นนั้นดำเนินไปเป็นผลสำเร็จนั้นคือ เป็นการรวมพลังเพื่อให้บรรลุสถานการณ์ในอนาคตที่ปรารถนา ซึ่งเป็นการปรับปรุงองค์การให้ดีขึ้น หรือให้มีความเป็นเลิศการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์จะให้ได้ผลคือการหล่อหลอมวิสัยทัศน์นั้นลงไป ผสมผสานในโครงสร้างของนโยบายเป้าหมายแผนงานและงานประจำปีของสถานศึกษา ปฏิบัติตาม วิสัยทัศน์ได้ผลดีต้องแสดงให้เห็นถึงความกระตือรือร้นของตนพยายามสร้างจิตผูกพันให้เกิดกับสมาชิก จัดโครงสร้างของสถานศึกษาให้สนองต่อการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์จัดงบประมาณสนับสนุนมีความ เชื่อถือและไว้วางใจในความสามารถของสมาชิกมีความจริงใจกับสมาชิกซึ่งในเรื่องเดียวกันนี้

๔) การสื่อสารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญปัญหาการติดต่อสื่อสาร เมื่อพิจารณาองค์ประกอบแต่ละด้านของกระบวนการสื่อสารมีปัญหาในระดับน้อยทุกด้าน อาจารย์ที่ ปฏิบัติงานในสถานศึกษาต่างขนาดมีปัญหาในการสื่อสารในการบริหารงานวิชาการของ สถาบันการศึกษาตามองค์ประกอบทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ การพูด การฟัง การอ่าน การคิด การเขียน แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการติดต่อสื่อสารได้ดี มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องระหว่างผู้ส่งข่าวสารกับผู้รับข่าวสารไม่ว่า

จะเป็นการถ่ายทอดความคิด ความจริง ความเห็น และความรู้สึก โดยให้สามารถเข้าใจความหมายนั้น ได้ถูกต้องมีการปฏิบัติและมีพฤติกรรมตอบสนองไปในทางที่พึงประสงค์มีการแลกเปลี่ยนความคิด ความเห็นข้อเท็จจริงหรือความรู้สึกในรูปของคำพูดตัวอักษรรหัส หรือสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา ข้อมูลข่าวสารของการบริหารงานในองค์การจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารที่ชัดเจนเพื่อให้มีผลต่อการ ปฏิบัติงานร่วมกันในองค์การผู้บริหารจะต้องทำงานให้สำเร็จโดยผลักดันให้ผู้อื่นร่วมมือกัน เพื่อให้เกิดผลของงานโดยกระบวนการต่างๆทางการบริหารจะดำเนินได้โดยผ่านการติดต่อสื่อสาร ช่วยสร้างทัศนคติที่จำเป็นสำหรับกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจความร่วมมือและเกิดความพึงพอใจ ในหน่วยงานเพราะทุกคนต้องการมีส่วนร่วมรับรู้และยอมรับ